

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevallec... Direktor: Rudi Janžaba...

PO TUNIZJSKO-MAROSKIH RAZGOVORIH

Habib Burgiba za srednjo pot

Pravica alžirskega naroda za suverenost in neodvisnost — Sporočilo alžirske osvobodilne fronte — Izjava francoskega zunanjega ministra na tiskovni konferenci

Tunis, 23. nov. (AFP). Predsednik Tunizije Burgiba je sinoči izjavil, da so predstavniki Tunizije in Maroka pri svojih razgovorih o Alžirju smatrali, da je potrebno določiti tako stališče, ki ne bo niti stališče Francije, niti stališče alžirske narodnoosvobodilne fronte...

ki bi se morala končati z neodvisnostjo. Alžirska osvobodilna fronta pa je sinoči objavila v Rabatu sporočilo, v katerem izraža prepričanje, da bi pobuda maroškega kralja in tuniškega predsednika glede rešitve alžirskega vprašanja lahko privede do miru med Francijo in Alžirjem...

Svjetska zveza ne bo sodelovala

New York, 23. nov. (AP) Svjetska delegacija v Združenih narodih je danes objavila sporočilo, v katerem potrjuje, da Svjetska zveza ne bo sodelovala v komisiji ZN za razorožitev v sestavi, ki je zdaj delovna, češ da je debata o Generalni skupščini pokazala, da zahodne države, zlasti pa ZDA neboje nikakega sporazuma o razorožitvi.

Posvet v Dullesovem stanovanju

Washington, 23. nov. (Reuter) Zahodnonemški minister za zunanje zadeve Von Brentano se bo nočijo ob navzočnosti veleposlanikov obeh držav v Dullesovem stanovanju v Washingtonu srečal z vodjo State Departmenta.

Delegacije in obiski

Skopje — Predsednik Izvršnega sveta Makedonije Ljupče Arsov je danes sprejel egiptovskega ambasadorja v Beogradu g. Husaina Rudjija, ki je prispel na enodneveni obisk v Makedonijo.

London — Na povabilo mestne uprave Birminghama je jugoslovanski veleposlanik v Veliki Britaniji Ivo Vejvoda uradno obiskal mesto Birmingham, kjer si je ogledal večje železno tovarno, zatem pa mu je župan mesta pridelil svečano kosilo.

Budimpešta — Obrambni minister Madžarske Geza Reves je danes začel državno konferenco zveze madžarskih partizanov. Na tej konferenci so sprejeli nov statut sveta in razpravljali o dosedanjem delu organizacije.

Zveza madžarskih partizanov je bila samostojna organizacija, ki je leta 1949 praktično prenehala z delom. Obnovljena je bila leta 1955. Kakor poudarjajo v izjavi predstavnika organizacije, ima sedanja konferenca med drugim nalogo, da odredi politično zvezo in njen odnos do drugih družbenih organizacij v tej državi. Na konferenci so tudi delegacija podobnih organizacij iz Jugoslavije, SZ, Bolgarije, Francije, Španije, Češkoslovaške, Poljske, Vzhodne Nemčije in Albanije. Kot delegat Jugoslavije sodeluje na konferenci član sekretariata centralnega odbora Zveze borcev Drago Milenković in član centralnega odbora Zveze borcev Obren Stišević.

Stavka francoskih mornarjev

Pariz, 23. nov. (AFP) — Več kot 35.000 mornarjev francoske trgovalne mornarice je danes stopilo v stavko in tako ohranilo promet v francoskih pristaniščih. Stavkuječi mornarji zahtevajo zvišanje plač zaradi dragega. Stavkati je začelo tudi 20.000 kovinarjev v Le Havru, poštni uslužbenci v Lyonu, osebe vseh francoskih letalskih tovarn in 15.000 delavcev metalurškega kombinata »Berliot« v Parizu.

SKUPNA DEKLARACIJA SZDL IN ARABSKIH SOCIALISTOV

Prijateljstvo med narodi Jugoslavije in Arabci

Beograd, 23. nov. (Tanjug) Danes je z letalom odpotovala iz Beograda delegacija socialistične stranke arabskega preporeda.

V skupnem sporočilu o razgovorih med delegacijo SZDLJ in socialistično stranko arabskega preporeda je rečeno, da je delegacija med 14-dnevnim bivanjem v Jugoslaviji obiskala več podjetij, kmetijskih organizacij, socialnih in zdravstvenih ustanov, organov oblasti in političnih organizacij v LR Srbiji, BiH, Hrvanici in Sloveniji, srečala se je z zastopniki organizacij SZDL, Zveze sindikatov, Ljudske mladine in Glavne združene zveze Jugoslavije. Z zastopniki SZDL Jugoslavije je imela razgovore o mednarodnem položaju ter notranjih in zunanje-političnih problemih. V razgovorih so sodelovali v imenu socialistične stranke arabskega preporeda

Michel Afjak, Džamal Atase, Abdel Karim Zuhur in Zubran Maždalan, v imenu SZDLJ pa Svetozar Vukmanović, Petar Stambolić, Avdo Humo, Aleš Bebler in Puniša Perović.

Obe delegaciji menita, da imajo socialistične in napredne sile na svetu veliko odgovornost za ohranitev in utrditev miru in da je v ta namen bolj kot kdajkoli potrebno tim tesnejše sodelovanje. Mir je mogoče uveljaviti samo, če bodo države, ne glede na politično in družbeno ureditev, spoštovale načela enakopravnosti, nevmišavanja in notranje zadeve drugih ter mirno reševale spore, spoštovale suverenost in neodvisnost narodov. Delegaciji sta prepričani, da oboroževalna tekma in politika vojaških blokov samo zaostrojeta mednarodno napetost.

Zato je treba nadaljevati prizadevanja za sklenitev začasnih in delnih sporazumov o razorožitvi.

Poudarjajoč, da je ena izmed važnih nalog socialističnih in naprednih sil utrdjanje ugle-

da OZN, poudarjata delegaciji, da je treba arabskim državam omogočiti, da dosežejo popolno politično in gospodarsko neodvisnost. Hkrati obojota politično prisika nasproti nekaterim arabskim državam, zlasti proti Siriji, ki se čuti posebno v zadnjem času.

Zastopniki SZDLJ in socialistične partije arabskega preporeda sta soglasni, da je treba tudi v prihodnje razvijati medsebojne stike, organizirati občasna srečanja med zastopniki obeh gibanj, izmenjavati delegacije itd., ker bo to poglobilo prijateljstvo med njima, na tuji med narodi Jugoslavije in arabskimi narodi.

Posojilo Filipinom

WASHINGTON, 23. nov. (AP) Mednarodna banka za obnovu in razvoj je odobrila prvo posojilo Filipinom v znesku 21 milijonov dolarjev. To posojilo bodo uporabili za graditev hidroelektričnega sistema Bingo. Mednarodna banka tudi proučuje možnost, da bi dodelila Filipinom še eno manjše posojilo za dokončanje hidroelektrične centrale »Maria Cristina«.

Jugoslovanska partijsko-državna delegacija, ki se je v Moskvi udeležila proslave 40. obletnice Oktobrske revolucije, se je prednočnim vrnila v Beograd. Na sliki: S sprejema delegacije na beograjski železniški postaji.

ZAHODNONEMSKO-AMERISKI RAZGOVORI

Pesimistično razpoloženje

V Bonnu niso navdušeni za francoski načrt o »evropski fronti« proti prevelikemu vplivu ZDA in Velike Britanije

BONN, 23. novembra (Tanjug) — V razgovorih, ki jih bo imel danes in jutri v Washingtonu, bo zahodnonemški zunanji minister von Brentano razpravjal med drugim tudi o nadaljnjem delovanju Atlantskega pakta ter o najnovejšem predlogu francoske vlade o tesnejšem sodelovanju držav, članic skupnega tržišča in montanske unije ter na vojaškem področju.

V Bonnu zdaj proučujejo francoske načrte in krogi, ki so blizu bonnski vladi, domnevajo, da skuša Francija s tem načrtom ustvariti nekakšno fronto evropskih držav proti velikemu vplivu ZDA in Velike Britanije. To naj bi okrepilo stališče evropskih držav, da ne bi samo kimala na angloameriške sklope. Toda vlada kanclerja Adenauera — poudarjajo v teh krogih — nima namena še poglabljati nesoglasja znotraj NATO, kakor je zadeva s pošiljanjem orožja Tuniziji, ampak skuša nasprotno krepiti to organizacijo.

Bonnska vlada se bo trudila, da bi se usrešili načrti, ki imajo namen združiti vojaški

potential atlantske »Skupnosti« ter še bolj »synchronizirati« zunanjo politiko teh držav. To naj bi obsegalo tudi redna posvetovanja med prizadetimi državami.

V Zahodni Nemčiji na splošno komentirajo položaj pred bližnjim zasedanjem poglavarjev držav NATO v Parizu. Prevladuje mnenje, da tri tedne pred zasedanjem še marsikate-

ro vprašanje ni rešeno in da je zato treba pričakovati še vrsto sestankov, na katerih bodo državniški skušali izgladiti nesoglasja. Münchenski »Süddeutsche Zeitung« takole izraža to razširjeno mnenje:

»Sedanja dejavnost pred zasedanjem kaže pesimistično razpoloženje. Ni naključje, da je v Bonnu slišati glasove, da bo konferenca poglavarjev držav morda doživela neuspeh. Težave se prej množijo, kot manjšajo. Pri tem je spor med ZDA in Veliko Britanijo ter Francijo zaradi pošiljanja orožja Tuniziji prejel simptom kot bistvo problema.«

Delo za življenjsko raven

Mislim, da je sedaj prišel čas, ko se pred organizacijo Zveze komunistov in seveda tudi pred vse ostale organizacije dejanske postavljajo izredno pomembne naloge. Če imamo pred očmi osnovne smernice petletnega plana in hkrati tudi nove zakone o delitvi narodnega dohodka, lahko zaključimo, da stojijo naše organizacije ZK pred obdobjem, v katerem lahko dosežemo precejšnje rezultate na področju življenjskega standarda našega delovnega človeka in sicer zaradi uspehov naše dosedanje izgradnje. Od našega dela v zvezi s perspektivnim planom in novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka je odvisno, koliko bomo uspeli dejansko realizirati smernice, ki jih nakazujejo družbeni plan in novi zakoni o delitvi narodnega dohodka.

Na seji okrajnega komiteja smo razpravljali o vseh kompleksnih nalogah, ki so pred nami. Prišli smo do zaključka, da je nujno potrebno organizirati za člane naših občinskih ljudskih odborov seminarje in tečaje, v katerih bi jih seznanili z najosnovnejšimi nalogami v sedanjem času. V prvem referatu bi jih seznanili z našimi sedanjimi in prihodnjimi gospodarskimi perspektivami, z novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka itd. V drugem referatu bi jih seznanili s tem, kakšna naj bo naša politika na vasi. To vprašanje je potrebno razčistiti z odborniki od kraja, da bi lahko potem od njih tudi zahtevali tako politiko v občinskem ljudskem odboru. V tretjem referatu bi seznanili odbornike z vlogo komune v današnjem gospodarskem sistemu in njeno vlogo v bodočem sistemu, v katerega gremo v zvezi z novo delitvijo narodnega dohodka. Prav tako bomo morali organizirati takoj za tem tudi razprave v aktivnih komunistov o vseh teh vprašanjih in sicer tako v občinah, kakor tudi v tovarnah, najprej v osnovnih organizacijah ZK, nato pa še z vsemi delovnimi kolektivi.

Ko smo razpravljali o organizacijah in delovnih kolektivih v tovarnah, smo zadeli na prvo mesto, katerega bomo mo-

rali z delavci v tovarnah temeljito obdelati. Gre namreč za nagrajevanje po delovnem učinku na delovnem mestu. Na delovnem mestu ima naš delavec dve funkciji: ena je proizvodna funkcija, druga pa funkcija upravljanja. Funkcija upravljanja zaradi sedanje delitve narodnega dohodka ni prišla tako do izraza. Zagotoviti bomo morali, da bodo delavci delitev dohodka pravilno razumeli. Glede tega, kako bo vse to delovalo v zvezi s tarifnimi pravilniki, ugotovljamo, da lahko pride do velikega političnega problema, če se ne bodo naši komunisti in celokupni delovni kolektivi temeljito seznanili z novim sistemom. Lahko se zgodi, da bodo posamezni delavci na svojih delovnih mestih pridelali in bodo dosegali rezultate, vendar pa ne bo dosežen ugoden gospodarski rezultat v celokupnem podjetju. Ker bo mogoče nagrajevati ne povprečno dosežen dohodek, posamezni delavec ne bi mogel dobiti tistega dohodka, ki bi mu bil pripadati, če bi bil hkrati tudi vreden soupravljalec celotnega gospodarjenja v podjetju. Kar zadeva naše delovne kolektive in novi sistem, bomo morali prav tu dajati bistveno pomoč, krepko podirati delavce in jih izobraževati. Zato smo formirali v naših občinah aktiv predavateljev okrajnega komiteja. Ta aktiv pomaga v okviru možnosti seznanjati ljudi z osnovnimi načeli, jih pravilno tolmачiti in na tej osnovi mobilizirati delavske svete, upravne odbore in celotne kolektive. Pripravljamo tudi kolo za delavsko upravljanje, ki jo bomo imeli skupno z goriškim okrajem. Na okrajnem in občinskih komitejih mislimo uveljaviti tak način dela, da bomo izhajali iz konkretne situacije in konkret-

no (Nadaljevanje na 2. strani)

REKREACIJA

Novovred za nedeljo: Oblačno vreme, predvsem ponoči nekaj neznačilnih padavin, v višjih legah sneg. Temperature ponoči med -2 in +2. V Primorju okoli najvišje dnevne temperature do 10 stopinj Celzija.

TELEGRAMI

LENINGRAD — V Leningradu je umrl znani sovjetski jezikoslovec in član sovjetske akademije znanosti Vladimir Šimarev. Napisal je veliko število znanstvenih del iz filologije. Letos je bil odlikovan z redom Lenina.

RIO DE ORO — Španske ministristvo je zanikalo, da bi bilo zadnje dni prišlo do spopadov med španskimi četami in maroškimi nacionalisti v španski posesiti Rio de Oro na zahodni obali Afrike.

LONDON — Britanska vlada je sporočila, da so ukinjene omejitve za plovbo na področju Božičnih otokov, ki so ga bili 3. novembra razglasili za nevarno, ker so tam delali poskusne eksplozije z atomskim orožjem.

PRAGA — Češkoslovaška in Maroko sta podpisali trgovski sporazum, po katerem bo Češkoslovaška izvažala v Maroko izdelke strojne industrije, uvažala pa iz Maroka železo in svinčeno rudo, fosfate, volno in živila.

GENOVA — Italijanska tovarna ladja »San Fortunato« za 7600 ton se je sinoči potopila zahodno od Capo Verde. Natorvorjena je bila s kromovo rudo. Posadko je rešila italijanska ladja »Providenzia«.

AMAN — Deset libanonskih novinarjev bo na povabilo jordanke vlade obiskalo Jordanijo. Sprejel jih bo tudi jordanjski kralj.

SOFIJA — Bolgarija in Burma sta podpisali trgovski sporazum, po katerem bo Burma uvažala iz Bolgarije stroje, tekstilno blago, kemikalije, zdravilna zelišča, suho sadje, tovarniške naprave in druzo.

KAIRO — V anglo-egiptovskih razgovorih v Rimu so se po izjavi zastopnika egiptovskega ministristva za finance »načelno sporazumelje« glede egiptovskih šterlinskih terjatev v Britaniji.

BUDIMPEŠTA — V Budimpešti so se začeli razgovori o blagovni zamenjavi med Jugoslavijo in Madžarsko. Jugoslovanska delegacija vodi pomočnik predsednika odbora za zunanjo trgovino Vujice Gaičević.

BONN — Predsednik danske vlade Hansen, ki je na obisku v Zahodni Nemčiji, je imel sinoči s kanclerjem Adenauerjem razgovore o bližnjem sestanku sveta atlantskega pakta v Parizu. Danski predsednik bo imel razgovore tudi z ministrom za gospodarstvo Erhardom in funkcionarji ministristva za zunanje zadeve in finance o skupnem tržišču in svobodni trgovinski conli.

Včeraj dopoldne so prispeli v Ljubljano češki gostje — ansambel Narodnega divadla iz Prage. Opoldne so se udeležili sprejema, ki jim ga je priredil okrajni ljudski odbor. Sinoči so gostje nastopili v opernem gledališču z ljudsko dramo »Maryša«. Naša slika je z opoldanskega sprejema: prof. Mira Danilova pozdravlja v imenu naših igralcev prvakinjo Narodnega divadla Leopoldo Destelova.

Obratna sredstva, amortizacija in proračunski izvori

Vprašanje obratnih sredstev je treba postaviti kot obvezno politiko gospodarske organizacije. Kot mora skrbeti za vse druge sklade, naj bi gospodarska organizacija skrbelo tudi za svoja stalna obratna sredstva. Ko postavljamo sistem delitve dohodka in bomo v tem okviru določili razmerja, kotikšne so obveznosti gospodarskih organizacij do skupnosti, koliko pa naj ostane za njihove sklade, moramo misliti na potrebna sredstva za obnavljanje in razširjenje proizvodnje, kakor tudi na gmotno osnovo za osnovna in obratna sredstva. Gospodarska organizacija sama bo morala torej odločiti, ali bo uporabljala sklade za samostojno razpolaganje kot obratne sklade, ali kot osnovne sklade. Popolnoma drugačno je glede nekaterih sezonskih potreb podjetij. Občasne potrebe gospodarskih organizacij bi se najprej reševale banka, ki bi za konkretne operacije dajala kratkoročne kredite. Toda za stalen odnos, za stalen sistem odgovornosti bila na gospodarskih organizacijah, ki naj bi se zavzemala za napredek svoje proizvodnje in za ustvarjanje stalnih obratnih sredstev. Naravno je, da vse gospodarske organizacije ne morejo tako ustvariti potrebnih sredstev. Zato bodo še ostale oblike raznih posojil, toda v našem gospodarskem sistemu je to treba rešiti. Ne bo mogoče preprečiti nesporazumov med banko in podjetji, če problem obratnih sredstev ne bo stvar svobodnega razpolaganja v pristojnosti in odgovornosti same gospodarske organizacije.

AMORTIZACIJA

Glede amortizacije se zlasti sliši, da so anuitete v nekaterih gospodarskih organizacijah tako visoke, amortizacija pa tako niska, da iz nje ni mogoče odplačevati anuitet. Pravi tako je slišati, da podjetja, ki so vzela posojila po starih predpisih, v novih pogojih delitve dohodka ne bodo mogla te posojil odplačevati. Predvsem je treba poudariti, da je treba pri prehodu na novi sistem delitve dohodka najti možnosti, da bi gospodarske organizacije, ki so se zadolžile po starih pogojih, mogle rešiti vprašanje anuitet. Toda treba je tudi reči, da se vprašanje vračanja kreditov iz amortizacije tolmachi pogosto napačno. Ne gre pri tem za take odnose, da bi vsa posojila vračali iz amortizacije. Amortizacija ostaja še vnaprej v načelu kot svobodno sredstvo gospodarske organizacije za obnavljanje podjetja. Toda, ko smo odprli možnost, da se krediti vračajo iz amortizacije, smo mislili z razširjenjem možnosti gospodarskih organizacij, katerih stopnja rentabilnosti ni dovolj visoka in ki ne bi mogle iz skladov vračati posojil, da se lahko zadolžujejo, kar pomeni, da modernizirajo svoje podjetje. To je normalni postopek, ki ga uveljavljajo stalno v svetovnem gospodarstvu. V osnovi je to razširjenje pravic gospodarskih organizacij, ne pa njihovo zmanjševanje.

Mnogo starih gospodarskih podjetij je sedaj v težkem položaju glede amortizacije zaradi nizke ocenitve osnovnih sredstev. Sprejeta je bila odločba o revalorizaciji, s katero se vrednost teh sredstev poveča za okoli 17%. S tem se vrednost osnovnih sredstev izravna s sedanji cenami opreme, domače ali uvožene, in ostajajo stara osnovna sredstva še 20 do 30% cenejša. Toda položaj se je popravi, saj pomeni omejen povzračanje za 17% deset in več milijard dinarjev povzračanja v amortizacijskih skladih v starih gospodarskih organizacijah. Ta proces bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih, ko bo ponovno izvršena revalorizacija, tako da bi se starejša gospodarska organizacija lahko obnovile. Razumljivo pa je, da je pospešeno obnavljanje starih podjetij tudi povezano s krediti in z lastnimi skladi tovarn.

PRORAČUNI KOMUN

Pri določanju osnovnih izvorov za proračune komun je bilo sprejeto stališče, da se ti formirajo iz osebnih dohodkov državljanov, kar pomeni iz prispevkov na temelju osebnih dohodkov vseh državljanov, ki take osebnih dohodke ustvarjajo, torej delavcev, uslužbencev in individualnih proizvajalcev; to pa po enotnem merilu za vso Jugoslavijo. Pri tem ostaja nesporno, da dohodnina, ki jo predstavlja davek iz kmetijstva, ni popolnoma istovetna s prispevkom.

ki ga dajejo delavci iz svojega osebnega dohodka. Verjetno je, da bo pri določanju proračunskega sistema, proračunskega zakona in drugih zakonov o davkih treba malo pogledati problem zemljarine in davka iz kmetijstva, da bi vzpostavili neko zvezo in logičen odnos med prispevki iz osebnih dohodkov in prispevki iz dohodnine. S tem bi se problem objektivizacije dohodkov precej rešil. Ker so predvidena etna načela za vso državo glede proračunskih dohodkov iz prispevkov na osebne dohodke, je bilo doželeno diferenciranje odnosov med komunami z različno stopnjo gospodarske razvisti. Neodvisno od konkretne politike glede odnosov med komunami, okrajem, republiko in federacijo, ki sodelujejo pri teh dohodkih, ostaja diferenciranje med komunami še vedno prav zaradi tega, ker se komunam pušča del sredstev po enotnih načelih, ki veljajo, kakor rečeno, za vso državo. Tako bi bil občinam zagotovljen neobhoden minimum, katerega ne bi mogli nihče zmanjševati, kar velja tudi za gospodarske organizacije, ki bi imele jasno določeno svojo neobhodno materialno osnovo. S tem se odpravljajo dosedanj sistem deljenja sredstev, po katerem se je najprej izračunavalo, kakšne so potrebe enega ali drugega udeleženca delitve, in so se potem sredstva delila na tej osnovi. Ta sistem se sedaj ukinja in to je bistveno. Z družbenega vidika je treba zagotoviti neobhodno osnovo za nadaljnji razvoj komunam, ki so osnovne celice naše družbe. Gospodarska organizacija je ekonomska enota, celotno družbeno-politično življenje pa temelji pri nas na komunih. Zato je bila določena minimalna stopnja, s katero pri delitvi sodeluje komunina in katere ne more zmanjševati nihče, niti okraj, niti republika, niti federacija. Kolikšna bo ta udeležba komunine itd., je vprašanje konkretne politike. Trenutno izgleda, da bo treba progresivno stopnjo prispevka iz osebnih dohodkov za proračune komun zmanjšati iz enostavnega razloga, ker nekatere zastarele gospodarske panoge ne morejo vzdržati tako visoke stopnje; zlasti ne gradbeništvo, kmetijstvo, oprekarne, industrija gradbenega materiala in še nekatere druge. Zaradi tega bo treba iti na nižjo stopnjo. To pa strani obvezuje, da se iz drugih sredstev dopolnilo proračunske potrebe republik, okrajem in, če bo potrebno, seveda tudi komun.

Tudi takse in davki so važni izvor za proračune komun. med drugim tudi davke na promet posameznih proizvodov. Tu se odpira možnost, da posamezne komunne z ozirom na promet, ki se na njihovem področju opravlja, kar pomeni samo v drugi obliki ustvarjanje osebnih dohodkov državljanov, najdejo izvore svojih materialnih osnov. Z drugimi besedami imajo iste komunne, ki so bolj razvite, ker so osebni dohodki državljanov večji, tudi širše možnosti za povečevanje svojih sredstev. Najvažnejše je načelo, da se osebni dohodki ljudi, ki delajo v proizvodnji in gospodarstvu, v večjem sorazmerju povezujejo z njihovo delovno storilnostjo. Na tem področju bo nastala nova velika diferenciacija, ki je za nas zelo koristna. Mnogi ljudje se v tej zvezi bojijo, da bi sedaj, ko prehajamo na svobodno sistem, poleg tega, da bodo eno dobro gospodarili in določili dovolj sredstev za sklade svojih podjetij, tista podjetja, ki so produktivnejša in se hitreje razvijajo, mogla določiti tudi večja sredstva za osebne dohodke, in obratno: da bodo podjetja, ki bodo morala stagnirati, in da bo del delavcev v takih primitivnih, zaostalih, slabo organiziranih podjetjih, stagniral s plačami, s tem pa tudi z življenjskim standardom. Na drugi strani pa bodo zopet podjetja, ki bodo dobro organizirana, ki bodo razvijala svojo produktivnost, tudi glede osebnih dohodkov proizvajalcev močno napredovala. Bo nekaj sto podjetij, ki bodo stalno životala, ki bodo prejemala plače, znatno nižje od normalnih, dokler se ne modernizirajo, dokler ne dvignejo delovne storilnosti itd. To je naraven proces diferenciranja, ki je pri nas zelo potreben. To je ekonomski sistem, ki pomeni povezovanje gmojnega interesa proizvajalcev z interesi kolektiva.

(Po govoru Mijalka Todorovića v klubu gospodarstvenikov v Kranju.)

Perspektivni plan gospodarskega razvoja

Odbor za gospodarstvo zveznega zbora je začel razpravljati o podrobnosti perspektivnega plana, odbor za gospodarstvo zbora proizvajalcev pa se je bavil največ z osebno potrošnjo

BEOGRAD, 23. nov. Gospodarski odbor zveznega zbora, ki je večeraj popoldne zaključil načelno razpravo o predlogu perspektivnega plana, je dopoldne začel razpravljati o njegovih podrobnostih.

Na dopoldanski seji je odbor brez sprememb sprejel prvih osem poglavij predloga perspektivnega plana. Odbor je sprejel prvi del oziroma prvo poglavje perspektivnega plana, ki govori o ekonomsko-političnih smotrih perspektivnega plana, kakor tudi prvo poglavje drugega dela predloga, ki obravnava družbeno brutoproizvodnjo, narodni dohodek, investicije, akumulacija, osebno potrošnjo in družbeni standard, državne organe in narodno obrambo, družbene rezerve, nerazdeljena sredstva, gospodarske odnose z inozemstvom in regionalni razvoj.

Člani odbora so v razpravi v glavnem postavljali samo razna vprašanja z namenom, da se nekatere stvari perspektivnega plana bolj raztolmačijo. Obširnejši razprav ni bilo, ker je večina članov odbora aktivno sodelovala v pripravah za izdelavo predloga perspektivnega plana, kot na primer člani republikanskih izvršnih svetov itd., in so torej dobro obveščeni o možnostih perspektivnega razvoja našega gospodarstva.

Poglavje o gospodarsko-političnih smotrih ugotavlja, da je močan razvoj proizvodnih sil in socialističnih proizvodnih odnosov v pretekli povojni dobi zagotovil neobhodne pogoje za

delja v letu 1961 v primerjavi z lanskim letom ne bo negativno vplivalo na planirano povečanje osebne potrošnje.

Direktor zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Sergej Kraigher je poudaril, da bo določeni tempo povečanja osebne potrošnje, ki bo v prihodnjih letih nekoliko manjši kakor letos, omogočen s povečanjem skupne materialne proizvodnje, nadalje na podlagi vse večje blagovne izmenjave z inozemstvom in likvidacijo tekočega primanjkljaja v plačilni bilanci, kakor tudi na podlagi določenega povečanja delovne storilnosti, ki bo hitreje naraščala kakor doslej. Kar se tiče osebne potrošnje, se bo usmerjala z različnimi ekonomskimi instrumenti in ukrepi, ki jih bo zvezni izvršni svet predlagal zvezni ljudski skupščini.

BEOGRAD, 23. nov. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru je sprejel danes preostale pridržane določbe v dosedanj razpravi o predlogu zakona o pokojninskem zavarovanju. S tem je odbor končal razpravo o tem zakonskem predlogu.

Odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev je začel danes razpravljati o amandmanu zveznega izvršnega sveta k nekaterim določbam predloga zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ga je večeraj obrazložil član zveznega izvršnega sveta Moma Marković. Odbor je tudi razpravljal o določbah tega zakonskega predloga, ki si jih je pridržal v dosedanj razpravi.

O amandmanih zveznega izvršnega sveta in pridržanih členih zakonskega predloga o pokojninskem zavarovanju sta razpravljala danes tudi zakonodajna odbora obeh zborov zvezne skupščine. Sprejela sta vse amandmane in pridržane določbe z manjšimi spremembami.

Delo za življenjsko raven

(Nadaljevanje s 1. strani)

na vprašanja načelno osvetlila. Običajno smo do sedaj povedali v tovarni nekaj načelnih stvari. Delavski sveti so se sredi načelnih vprašanj težko zadržali in niso vedeli, kako naj jih realizirajo. V omenjeno šolo bodo vključeni tudi predsedniki sindikalnih podružnic, sekretarji osnovnih organizacij, predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov. Smatramo, da bomo na ta način potrebne stvari temeljito obravnavali, pokazali kje je pot naprej in kje so pomankljivosti, ki zavirajo hitrejši razvoj nagrajevanja in družbenega upravljanja v naših podjetjih.

Pri naših občinskih ljudskih odborih smo imeli nedavno nekaj širokih posvetovanj s komunisti, ki delajo na področju blagovnega prometa. To je za naše področje zanimivo zaradi razvoja turizma in malo-obravnega prometa. Povabili smo na razpravo vse tiste ljudi, ki se uveljavljajo v komunalnem gospodarjenju, blagovnem prometu, uslužnostnih obrtnih dejavnostih itd. Prišli smo do zanimivih zaključkov. Naši politični forumi v občinah postajajo gluh za vprašanja, ki se tičejo življenjskih pogojev našega delovnega človeka. Pri nas je n. pr. ozka trgovska mreža. Zaradi velikega malo-obravnega prometa imamo pri nas tako situacijo, da so ob sobotah in nedeljah kolone ljudi pred mesarjarni, pekarnami itd. Naši politični forumi tega problema ne vidijo, čeprav ga imajo pred očmi. Gospodarski kader in politični voditelji po naših občinah so namreč usmerjeni na večje obrate in večje investicije, ne pa na tisto, kar želj naš delovni človek, to je na reševanje tistih vprašanj, za rešitev katerih imajo naše občine na razpolago sredstva. Postavlja se vprašanje, ali bodo sredstva, ki jih bodo imele komunne v bodoče oziroma jih že imajo, usmerjene najprej in predvsem za reševanje življenjskih problemov našega delovnega človeka.

Na našem področju imamo močan dnevni stik z Zahodom. Danes nam nenaklonjeni elementi v Trstu nič ne morejo. Oni danes niso sposobni, da bi poskušali preko časopisa in radia z lažni ali drugače napačno naš družbeni sistem, kot so delali prej. Če bi danes napisal reakcionarni novinar lažne stvari o Jugoslaviji, bi se temu smejal ves Trst, kajti k nam prihajajo od tam ljudje in vidijo družbeni sistem. Ti ljudje pripomnijo, da se strinjajo in pozdravljajo socialistični sistem. Pravijo, če boste nekaj dosegli in pokazali tudi glede standarda, potem bo socialistični sistem doživel afirmacijo v celoti.

Če pogledamo petletni plan in njegove možnosti ter bomo znač kanalizirati ta sredstva v omenjeni smeri, potem bomo dosegli notranje politično afirmacijo našega političnega in družbenega sistema kot celote. (iz razprave tovarnika Alberta Jakopiča-Kajitmirja na VI. plenarni seji CK ZKS.)

Nova lestvica pokojninskih osnov
Kakor smo večeraj poročali je zvezni izvršni svet na skupni seji odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru, odbora za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev in zakonodajni odbor zvezne ljudske skupščine predložili amandman k predlogu zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem amandmanu je lestvica pokojninskih osnov naslednja (s čemer popravljamo večeraj objavljeno lestvico):

Zavarovalni razred	Posredni mesečni znesek plače	Odstotek, s katerim se obračunava pokojnina od povprečnega zneska plače
Ia	nad 45.000	63,5% od 45.000 in 60% od prejšnja plača
Ib	37.001—43.000	68,5%
Ic	32.151—37.000	89%
IId	28.851—32.150	69,5%
IV	26.301—28.850	70%
V	23.901—26.300	70,5%
VI	22.301—23.900	71%
VII	20.101—22.300	71,5%
VIII	18.651—20.100	72%
IX	16.951—18.650	72,5%
X	15.651—16.950	73%
XI	14.001—15.650	73,5%
XII	13.051—14.000	74%
XIII	11.801—13.050	74,5%
XIV	10.751—11.800	75%
XV	9.901—10.750	75,5%
XVI	9.201—9.900	76%
XVII	8.451—9.200	76,5%
XVIII	7.901—8.450	77%
XIX	7.450—7.900	77,5%
XX	do 7.450	5,800 (78%)

Naraščanje osebne potrošnje

Odbor za gospodarstvo pri zboru proizvajalcev je sprejel danes prva tri poglavja predloga družbenega plana gospodarskega razvoja države za dobo 1957—1961.

Več ljudskih poslancev je zahtevalo od predstavnikov zveznega izvršnega sveta podrobna pojasnila, s kakšnimi ukrepi naj se omogoči določeno povečanje osebne potrošnje za 7 do 8 odstotkov na leto. Zlasti jih je zanimalo, kako naj bi se uredile postavke predlaganega plana, po katerih naj bi osebna potrošnja naraščala v mestu hitreje kakor na vasei.

Govoril so tudi o nesorazmernu cen kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov, o zagotovitvi povečanja proizvodnje blaga za široko potrošnjo, kakor tudi o tem, ali bodo nameravane investicije pripeljale do konsolidiranja trgovine.

Ljudski poslanec Ante Bojanić je izjavil, da bodo v prihodnjih letih narasle resne motnje na trgu, ako ne bomo uredili nekaterih problemov trgovine kakor so skladišča, shrambe in prevoz. Ljudski poslanec Sveta Pauenovič je vprašal, ali določeno zmanjšanje sredstev potrošnje glede na povečanje sredstev

Festival znanstveno-tehničnega filma

Skopje, 23. nov. Mednarodni festival znanstveno-tehničnega filma bo meseca januarja v Skopju pod pokroviteljstvom člana Zveznega izvršnega sveta Franca Leskoka. Udeležbo je doslej prijaviilo 20 držav, med njimi Velika Britanija, ZSSR, ZDA, Kitajska in Japonska. Festival organizira jugoslovansko društvo za populariziranje in pospeševanje znanosti »Nikola Tesla«.

Povečanje industrijske proizvodnje v Sloveniji

Industrijska proizvodnja v Sloveniji se je povečala v desetih mesecih letos za 14% v primerjavi z isto dobo lani. Vse industrijske panoge so presegle lansko raven proizvodnje, največ pa je napredovala industrija gume, ki je povečala proizvodnjo za 29%, večina za 28%, elektroindustrija in živilska industrija pa za 27%. To povečanje proiz-

S POSVETOVANJA O ODNOSIH ZDRAVSTVENEGA KADRA DO BOLNIKA

Bolnik je osebnost in ne samo medicinski primer

DOBIRNA, 23. nov. V Dobrni se je danes končalo dvodnevo posvetovanje, ki ga je sklical svet za zdravstvo LRS. Razen predstavnikov upravnih odborov in upraviteljev zdravstvenih ustanov so se posvetovanju udeležili tudi sekretar sveta za zdravstvo Lojze Piškur, njegov pomočnik dr. Tone Ravnikar, predsednik sveta za zdravstvo OLO v Celju dr. Ivo Kopac in drugi.

Posvetovanje je bilo posvečeno razgovoru o odnosih zdravstvenega osebja do bolnika v današnjih pogojih našega družbenega razvoja. V prvem delu posvetovanja so govorili o odnosih do bolnika s stališča zdravnika, o čemer sta poročala dr. Ivo Rajšp iz Celja in docent dr. Marijan Borštnar iz Ljubljane. Odnos med zdravnikom in bolnikom se je prav tako kakor drugi pogoji zdravstvene službe v zadnjih letih precej spremenil. Bolnik išče v sedanjem zdravniku njegovo osebnost in pričakuje od njega, da mu bo pomagal s svojim osebnim prizadevanjem in znanjem. Zavrlojo tega žel bolnik priti v čim ožji stik z zdravnikom, da bi se mu zaupal in se z njim posvetoval o svoji bolezn. To bolnikovo želje pa v bolnišnicah povsod ne upoštevajo dovolj. Mnogi zdravniki obravnavajo bolnika in njegovo bolezen le kot medicinsko zanimiv primer, pri čemer pozabljajo na bolnikovo osebnost. Bolnik je sam sebi najbolj zanimiv in najbolj pomemben in je zato treba upoštevati, kakšno svojo bolezen sam doživlja. Marsikateri bolnik, ki vidi, da se zdravnik zanima le za njegov obolen organ, ne pa tudi za njegovo osebnost, se zateka od zdravnika do zdravnika in ob koncu te dolgotrajne poti marsikdaj sploh ne ve, pri čem je. Zato je potrebno, da vsak zdravnik upošteva bolnika kot človeka, ga pouči o njegovi bolezni in njenih perspektivah. To pa bo imelo uspeh le tedaj, če bo zdravnik spoznal tudi duševno plat bolnikove osebnosti. Sonamreč bolniki, ki jih v zdravstvu imenujemo psihosomatske (želodčni čir, naduha, razna ženska obolenja, migrena itd.), ki so posledica raznih zapletov v človekovi duševnosti. Doživnost zdravnika je ugotoviti, odkod izvirajo ti zapleti, ki so povzročili okvaro ali motnjo na tem ali onem delu človeškega organizma. Glede na to mora zdravnik usmeriti svojo pozornost psihični strukturi človeka.

je treba predvsem čutila veliko ljubezen.

Drugi dan so udeleženci posvetovanja govorili o prehrani bolnika in o organizaciji ter opremi kuhinje in pralnice. O tem sta poročala Franek Cink iz Novega Celja in koreferent dr. Ivo Matko, o organizaciji in opremi kuhinje pa je poročal Tone Manfreda, upravitelj bolnišnice za duševne in živčne bolezni v Polju. V razpravi o prehrani bolnika so ugotovili, da hrana v bolnišnicah sicer vsebuje ustrezne količine kalorij, da pa je dostikar zaradi tehničnih pomanjkljivosti hladna, postana in podobno. Pot hrane od kuhinje do bolnika bi morala biti najkrajša, kjer pa je to zaradi lokacije osrednje kuhinje nemogoče, naj bi hrano dostavljali v posebnih posodah. Ne smemo namreč pozabiti, da s trenutno prehrano rešujemo tudi objektivno odpornost bolnikov. Zato hrana bolnika ne sme biti samo čimprej, ki naj jo vzdržuje pri življenju, temveč odločilen terapevtski činitelj. Zato bi bila morda potrebna delitev dela, se pravi poseben kader samo za dostavo in serviranje hrane, seveda ob upoštevanju obstoječega števila kadra in njegovih sposobnosti. Poseben problem pa je dietična prehrana. Bolničarjem primanjkuje kvalificiranih kuharic, ki bi bile v polni meri sposobne pripravljati tako hrano po zdravniških navodilih. Vsekakor pa bi bilo potrebno, da naši zdravstveni kaderi končno že uredijo vprašanje dietične hrane, ker so prav tu različna mnenja. Mirno lahko trdimo, da je bilo posvetovanje na veliki višini in da pomeni nov korak naprej v naši zdravstveni službi. Dalo je mnogo nasvetov in koristnih predlogov, zasnovanj na življenjski problematiki. S pridom jih bodo lahko izkoristili upravni odbor in strokovne zdravstvene organizacije pri njihovih nadaljnjih nalogah za vzgojo zdravstvenega kadra v odnosih do bolnika. Gradivo s posvetovanja bo še posebej obdelala komisija za bolnišnično službo pri svetu za zdravstvo LRS in ga poslala vsem zainteresiranim družbenim in drugim organom.

Hidrocentrala Jajce I bo začela obratovati na Dan republike

Jajce, 23. nov. Na dan republike bodo izročili v obrat novo hidrocentralo Jajce I, ki ima dva agregata po 24 megavatu. Turbine bo gnala voda reke Plive, ki se akumulira v Plivskem jezeru in jo dovajajo v hidrocentralo po tunelu, dolgem približno 6 km. Padec vode na turbine je okoli 100 m. V bližini hidrocentralne Jajce I so že prej zgradili hidrocentralo Jajce II s tremi agregati po 10 megavatu. Izdelan je tudi načrt za sistem hidrocentral, ki bi uporabljal vodo rek Plive in Vrbasa.

Sestanek na mednarodnem bloku v Rožni dolini

Nova Gorica, 23. nov. Na mednarodnem bloku v Rožni dolini so se večeraj sestali predstavniki tajništva za notranje zadeve v Novi Gorici in italijanske goriske kvesture. Razpravljali so o sodelovanju pri ukrepih proti kriminalu na tem področju. Sporazumeli so se tudi o zapori dvostraniških blokov v zimski sezoni. In sicer v Solkanu, Sirklejem in Opatjem selu. —Jp

Razgovori z Madžarsko o zaščiti rastlin

Beograd, 23. nov. V Budimpešti se bodo 25. tega meseca začeli jugoslovansko-madžarski razgovori za sklenitev konvencije o zaščiti gozdnih in kmetijskih rastlin. Jugoslovansko delegacijo bo vodil inž. Srbojub Todorović, direktor zvezne uprave za zaščito rastlin.

Prodamo:

18 kosov kompletnih DIMNIH VENTILOV premera 60 cm iz sive litine, popolnoma novi, za krožno peč in POLTOVORNI AVTO znamke »Peugeot« z nosilnostjo 0.300 tone v uporabnem stanju z rezervnim strojem. Vse po izredno nizki ceni.

Opekarna Češnjek pri Cerkljah na Gorenjskem 6616-R

E. K.

Oh robu bogobojkov

Staro stanje

Najbolj tragična dediščina arabsko-izraelske vojne, ki se je končala s sporazumi o prenehanju leta 1948, je kakih 900.000 palestinskih beguncev, raztresenih po vaseh in 58 taboriščih v štirih državah: v Gazi (Egipt), Jordaniji, Siriji in Libanonu. Deset let je že minilo, odkar so izgnanci domove, toda še vedno niso na izraelski meji, da bi se zgodil čudež. Podobni napetosti in dinamitu ob izraelski meji.

Večina palestinskih beguncev je zmeraj prečeta, toda njihova postala spet aktualna, ko so njej razpravljajo v političnem odboru Generalne skupščine. Med razpravo je izraelski delegat Sukatri opozoril, naj prepreči nadaljnje priseljevanje Židov v Izrael in onemogoči zbiranje dopravnih sredstev za cionistični sklad. Zgodaj naj bi tudi omogočil palestinskih beguncev vrniti v Palestino oziroma v Izrael. To zahteva je izraelski podkrepil z rahlo prikritim izsiljevanjem, da bo v vsakem primeru izgubil. Arabski politiki ne morejo razumeti, da je Izrael odločen stati tam, kjer je. Ne razumejo, da Zahod ne bo začel vojne proti Židom, kajti tako bi se palestinski begunci lahko vrnil. Niti stične meje ne bodo, da bi glavni beguncev preselili v Irak, ker je zemlje dovolj in obsevalec malo. In tako ostane begunci nakopičen dinamo na meji, ki lahko vsak besednik sproži nove spopade. Če je, da si je Izrael položil podoba z lansko agresijo, da res je tudi, da obstaja, da Arabci priznavajo ali ne. Če Arabsko gledano, je problem palestinskih beguncev silno pretesnjen. Tisti, ki so bili pred desetimi leti še otroci, sedaj so že mladeniči, ki bi radi prišli za kako delo, ne pa prejeli 30 milijonov dolarjev milošinske od Zdravih narodov na leto. V brezdelju se kvarijo značaji, v brezdelnem pričakanju čudeža živijo v Palestini gori ogenj gasnega sovražstva. Bolje bi bilo, ko bi tudi volilele manjše ob Arabcih manj polne in gledale v begunce, ki bi se radi zagrabili za plug ali lopato in se preli ob lastnem ognjišču. Bip

Boljša tekma

V ameriškem tisku so se v zadnjem času pojavila resna razmišljanja in kritike v zvezi s pomočjo nezavitem deželam. Tako je n. pr. »New York Herald Tribune« v uvodniku napisal, da »Sovjetska zveza sicer pritrjuje svojim državljanom, zaveza pa se dejstva, da bo borbo za srca in duše ljudi na koncu dobila le tista stran, ki bo imela največ uspeha pri pomoči nezavitem področjem sveta, da se dvignejo iz stoletne bede v potencialno izobilje industrijske dobe.«

Take in podobne misli, opozarila na napake pri ameriški dajanju pomoči tujnini, praznanje, postavljanja pogojev, ki jih mnogokrat prizadete dežele, čeprav potrebujejo pomoč, ne morejo sprejeti, navede, da bi dvostransko sodelovanje in zunanji politiki zanje tudi vprašanje pomoči nezavitem deželam, vse to so znamenja, ki kažejo, da so vsaj določeni krogi v ZDA resno zaskrbljeni nad razvojem in zadnjih letih. Sovjetska zveza si je z ugodnimi pogoji pri kreditih, kakor tudi pri trgovinskih pogodbah z manj razvitim deželami pridobila velike simpatije in ugled. Pogledaj si samo primer Egipta, ki je lani zmanjtrkal na vsa vrata, da bi dobil pomoč za zgraditev Asuanskega jezusa. Sedaj je dobil sovjetsko posojilo za okrog 200 milijonov dolarjev. Ali pa Indijo: njen finančni minister Krišna Mačari je prepotoval po Evropi in ZDA, da bi dobil posojilo za indijski petletni načrt. Vse zaman. Sovjetska zveza pa je dala Indiji posojilo pol milijarde rubljev. To so vse posojila z neko obrestno mero in dolgoročnim odplačilom.

Uspehi, ki jih je Sovjetska zveza dosegla s takimi posojili in ugodnimi trgovinskimi pogodbami, niso ostali neopaženi v ZDA in vse kaže, da se bo tudi Amerika resneje spustila v to tekmo, ki bo mnogo koristnejša od tekmovalnosti v dajanju vojaške pomoči. Čeprav bi bilo še bolj zaželeno, če bi velike sile pri dajanju pomoči nezavitem deželam vodili drugačni nagibi in ne le borba za osvoboditev človeških src. A. S.

Spremembe na Kitajskem

POSEBNI DOPIS ZA »SLOVENSKI POROČEVALEC«

PEKING, 23. nov. Tudi Kitajski ljudski vlada v stalni odbor kongresa izdala uredba o zboljšanju vodstva v industriji, o novih ukrepih v trgovini in spremembah v sistemu financ.

Bistvo teh ukrepov je v tem, da se bo del pravic v vodstvu industrije, financ in trgovine prenesel od osrednjih na krajevne organe oblasti in sama industrijska podjetja. Večina podjetij, ki so spadala pod centralna ministrstva lahke industrije, prometa, lesne industrije, prometa in deloma tekstilne industrije, so izvzeta iz pristojnosti osrednjih ministrstev in prišlo pod upravo pokrajinskih, mestnih in okrajnih organov oblasti. Lokalni organi so dobili pravico administrativnega nadzorstva in upravljanja takih podjetij ter pravico do udeležbe pri delitvi dobička teh podjetij in sicer v razmerju 20 odstotkov za krajevne in 80 odstotkov za centralne organe in sklade. Krajevni organi so razen tega dobili večje pravice tudi v razpolaganju z materialnimi skladi in urejanju personalnih in organizacijskih problemov v proizvodnji.

Tudi podjetja so z novimi predpisi dobila več možnosti za organiziranje proizvodnje in razvijanje pobude. Medtem ko je bila prej z določbami centralnega plana zajeta celotna dejavnost podjetja, se je po zdanih predpisi odločanje iz centra omejilo na štiri poglavitne linije v proizvodnji: na določanje skupne količine osnovnih proizvodov, skupne vloge za plače in mezde, skupnega števila delavcev in uslužbencev in višino dobička za vsako podjetje. V okviru teh norm so podjetjem dane možnosti, da znotraj poslovanja spreminjajo in prilagajajo centralne plane svojim razmeram. Spremembe v sistemu financ in organizaciji trgovine so prav tako usmerjene k osamosvojitvi krajevnih organov in zmanjšanju njihove odvisnosti od

centralne. Dosedanja praksa, da so morali za začetek in poslovanje slehernega, tudi najmanjšega trgovinskega podjetja v državi dobiti privoljenje osrednjega ministrstva trgovine in da so vsa ta podjetja pod neposrednim nadzorstvom omenjenega ministrstva, je z novimi predpisi spremenjena v tem smislu, da imajo krajevni organi možnost samostojno odpirati trgovinska podjetja na svojem ozemlju ter pravico do udeležbe pri delitvi dohodkov od trgovine. Pri določanju odkupnih cen prodajnih cen, kar je ostalo še vedno pridržano centru, so krajevne enote vzlic temu dobič nekajkratne možnosti za prilagajanje teh norm svojim razmeram, ker smejo po novih predpisi odkupne in prodajne cene, določene iz centra, spreminjati navzgor ali navzdol.

Finančni viri krajevnih enot obstajajo predvsem v tem, da sodelujejo pri delitvi dohodkov podjetij (po skali 20 odstotkov za krajevne in 80 odstotkov za osrednje organe oblasti). Ta nova sredstva so dobili krajevni organi za kritje osnovnih ekonomskih, kulturnih, socialnih in drugih potreb.

Cepprav je z novimi predpisi natančno predpisano, kakšne finančne dohodke smejo imeti krajevne enote in za kaj jih smejo porabiti, je v okviru teh možnosti vendarle dana krajevnim organom precej večja možnost kot doslej za samostojnejše in iniciativnejše razpolaganje s sredstvi, ki so jim na voljo. Večja svoboda pri izkoriščanju krajevnih virov in manjša odvisnost od osrednjih norm, bi bila nekako poglavitna značilnost sprememb v finančnem sistemu in v upravljanju industrije in trgovine.

Pojasnjujot bistvo in pomen sprejetih predpisov, poudarjajo pekingski časopisi in uradni organi, da so le-ti rezultat gospodarskega in splošnega razvoja Kitajske ter odraz stopnje, do katere se je ta razvoj povzpela. Zgradili smo veliko število novih podjetij, razširili stara in ustvarili nova industrijska središča, tako da je za osrednja ministrstva postalo zelo težavno neposredno voditi vsa ta podjetja, je pisalo partijsko glasilo »Zen Min Zi Bao«. Po drugi strani so krajevni organi tedaj bolj tužili potrebo po razširitvi svojih pravic in oblasti, da bi mogli bolje oršati

V Severni Afriki je prišlo do novega zapleta. Američani in Angleži so prodali Tuniziji orožje, s katerim bodo oborožili dva bataljona. Francoska vlada je bila zaradi te anglo-ameriške akcije hudo užaljena, češ da pripada monopol o preskrbovanju Tunizije z orožjem izključno le Franciji. Na sliki: predsednik Tunizije Burgiba si ogleduje novo brzo-strelko angleške izdelave.

Umetni meteorji

Washington, 23. nov. (Reuter) Center za znanstveno raziskovanje v Deadfordu je sporočil, da so 16. oktobra izstrelili v kozmični prostor prve umetne aluminijaste meteorje. To so nekake aluminijaste žoge, ki so jih izstrelili na poligonu v New Mexico s hitrostjo 53.000 kilometrov na uro. Sodijo, da so umetni meteorji dosegli v medplanetarni prostor, nekateri izmed njih pa so po izjavi ravnatelja centra za raziskovanje v Deadfordu lahko padli tudi na tla. Le-ta je dejal tudi, da bi poskus z umetnimi meteorji lahko olajšal raziskave gornjih plasti atmosfere. Poskus so izvedli po načrtu profesorja Zwickyja s kalifornijskega tehnološkega inštituta, ki je skušal podoben poskus izvesti z nemško raketo V-2 leta 1947. Raketa, ki je izstrelila meteorje, in te vsebovala

Nova usmeritev SPÖ

Nova usmeritev SPÖ

(Od našega stalnega dopisnika)

DUNAJ, 23. nov. Danes se je po referatu dr. Benedikta Kautskega, ki je bil osrednja točka zborovanja, praktično končal kongres SPÖ v Salzburgu. Za zaključek bo sprejeta še običajna resolucija, katere besedilo pa ob zaključku tega sporočila še ni znano. Značilno za kongres je bilo, da na njem dejansko ni bilo nobene razprave, čeprav bo v zgodovini SPÖ najbrž zaznamovan prehod od austro-marksizma v laburizem — prehod, ki ga je stranka v resnici izvršila že pred kongresom.

te vseh političnih in gospodarskih odvisnosti, osušanitev monopola v izobrazbi in utrditve socialne varnosti. Toda, ker hoče biti in ker je življenjski — tako je receno — se mora socializem prilagoditi zahtevam in spremembam časa, kar pa seveda ne velja za njegovo vsebino in cilje, temveč le za oblike in metode, ki se jih stranka poslužuje. S tem je morda odkril pravi namen trenutne strategije in taktike SPÖ, ki čuti, da zaradi okoliščin, v katerih živi današnja Avstrija, ne more napredovati, če si hoče pridobiti tisti omahujoči del volivcev, ki ji lahko omogoči zmago za doseglo neposrednega cilja — to je rahlo spremenjena ravnotežja v vladni koaliciji in z drugimi besedami — Pittermannu kanclerski sedež po prihodnjih splošnih volitvah. Odtod tudi poudarek, da je socializem popolna demokracija, ki ob zadovoljivi večini vendarle upošteva tudi upravičene težnje manjšane. Zato odklanja kakršno koli obliko diktature.

Besedilo »Prednačrta za novi program stranke«, kot se uradno imenuje, dokler program ne bo končno sprejet, je bilo danes objavljeno v »Arbeiter Zeitung«, delegati pa so ga dobiti razdeljena večeraj v posebni brošuri.

Prednačrt predstavlja po izjavi Kautskega samo mnenje avtorjev, ne pa odgovorne vodstva stranke in je mišljen samo kot podlaga za razpravo. Zato o njem kongres, kakor smo že poročali, ni sklepal, temveč bo predložen osnovnim

organizacijam. Sele ko bodo te povedali svoje mnenje, bo seveda vodstvo stranke dokončno besedilo, o katerem bo sklepal izredni kongres stranke spomadi prihodnjega leta.

Bistvo nove usmeritve stranke, ki naj postane po namerah piscev prednačrta — in ne le-teh, temveč brez dvoma tudi Pittermannovega kroga, saj je med avtorji njegov glavni delavec v vladi Krajsky — stranka ne le del ljudi, delavcev in nameštencev, temveč tudi malih trgovcev, obrtnikov in kmetov in srednjega sloja sploh.

Nemški denar za Italijo

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 23. nov. (Po telefon) Nemška gosta sta sinoči odpotovala — predsednik Heuss na Sicilijo, zunanji minister von Brentano v Washington. Pred odhodom je imel von Brentano v Stampa Estere tiskovno konferenco, na kateri je sporečil, da bo »vseže probleme, ki zadevajo italijanske umetnike, najhajše se trenutno v Nemčiji, definitivno uredil podsekretar v prizadetem ministertvu, ki bo prišel decembra s polnimi pooblastili v Rim.«

Na večerajšnji improvizirani tiskovni konferenci v Salzburgu, je odgovoril Kautsky na vprašanje, naj stranka v nasprotju z linskimi programom, ki se je izjavila za razredno borbo in diktaturo proletariata, odklanja vsako obliko diktature, da stranka ne operira več z zastarelimi marksističnimi pojmi. »Moderna družba se je razvila popolnoma drugače kot pa je bilo napovedano v komunističnem manifestu (ki ga Kautsky imenuje marksističnega),« je rekel.

Malodušni Macmillan

Liverpool, 23. nov. (Reuter) Predsednik britanske vlade Macmillan je na zborovanju konservativne stranke v Liverpoolu izrazil mnenje, da ima brez ameriške pomoči »celo združena Evropa malo upanja, da bi ostala«. Ponosnim in neodvisnim evropskim narodom res ni lahko spričo dejstva, da so odvisne od ZDA, je dejal Macmillan in pripomnil, da je celo ameriška vlada sprevidela, da »niti njihova velika država ne more obstati sama.«

Države Beneluxa za ekonomsko unijo

Brusel, 23. nov. (Reuter) Skupščina držav Beneluxa je sprejela priporočilo, s katerim svetuje vladam Belgije, Nizozemske in Luksemburga, da brez odlašanja delajo za sporazum o ekonomski uniji.

Zamisel o gospodarski uniji med državami Beneluxa je bila sprožena septembra na sestanku ministrov za zunanje zadeve Beneluxa. Po tem načrtu bi blago in kapital v teh državah krožila svobodno, pa tudi za ljudi ne bi bilo omejitev.

S tem niso razkrili nobene tajnosti, kajti v povojni praksi je avstrijska socialistična stranka diktaturo proletariata že zdavnaj odklonila, tako da je novi prednačrt samo formulacija že obstoječega stanja. V kolikor se je objektivna resnica marksističnega načela spremenila, je vprašanje zase. Res pa je, da se je spremenila mentaliteta Avstrijcev, ki se pristojevala k SPÖ. »Kongres v Salzburgu je bil podoben zborovanju zadovoljnih mož in žena, ki so veseli, da so čimni močnejše organizacije, je nedoelna brez podlage zapisal nek tujkajšnji meščanski »neodvisni« list...

RAZPUST ARGENTINSKE USTAVODAJNE SKUPŠČINE

Prekrižani načrti

Velike stavke, ki so zajele skoro vsa področja argentinskega gospodarstva, so v zadnjem času odvrmila pozornost od političnega razvoja po juljskih volitvah ustavodajne skupščine 6. novembra pa je vest o razpustu te skupščine opozorila na drugo kritično stran razmer v Argentini.

Ustavodajna skupščina, ki se je sestala v Santa Fe, je bila že od vsega začetka ohromljena, kajti Frondizijevi radikali, ki so se pred volitvami in tudi med volilno kampanjo nastopali proti Aramburujevemu programu so bojkotirali delo skupščine in se sploh niso udeleževali sej. Znano je namreč, da je Frondizij stal na stališču, da je treba najprej izvesti parlamentarne volitve in šele nato razpravljati o spremembi ustave. Volitev ustavodajne skupščine so se Frondizijevi levi radikali klub temu udeležili vendar so že vnaprej povedali, da bodo v primeru zmage skupščino takoj razpustili. Pri juljskih volitvah sicer ni

osebne svobode ter osebnih in socialnih pravic, okrepitev občinskih samouprav, uredila naj bi ravnateljstvo med zakonodajno in izvršno oblastjo ter še nekatera druga vprašanja s področja javne uprave in lastništv nad energetskimi viri. Volilni rezultati in tem sledeča razdelitev mest v ustavodajni skupščini, kakor tudi dejstvo, da je bivših peronistov oddalo bele okrog dva milijona volivcev, glasovnice, je verjetno vplvalo na to, da je vlada delno spremenila prvotni načrt ustavnih reform. Očitvidno si je vlada hotela pridobiti glasove socialistov (12 poslancev) in komunistov (4), kajti brez teh vladne stranke v ustavodajni skupščini niso imele večine 104 glasov. Je predpisana za sprejem ustavnih sprememb. To je bil pa le eden od vzrokov, medtem ko je bil drugi strah pred eventualno zmago Frondizija na februarskih parlamentarnih volitvah. Če bi namreč pri volitvah, ki so bile razpisane za 28. februarja 1958 bivši peronisti, ki so pri julij-

skupščini oddali bele glasovnice, glasovali za Frondizija, bi to pomenilo konec Aramburujeve oblasti. Treba je namreč vedeti, da je Frondizij zagovarjal stališče naj ostane vsaj začasno še v veljavi Peronova ustava iz leta 1953. Ki je bila kljub vsem svojim pomanjkljivostim za ljudstvo, le boljša in ustreznejša od zastarele ustave iz leta 1853.

To so bili verjetno razlogi, ki so navedli Arambura na to, da je med ustavne reforme, ki naj bi jih sprejela ustavodajna skupščina, vključil agrarno reformo, nacionalizacijo javnih služb, socializacijo lastništva, centralizacijo davčnega sistema in državni monopol nad proizvodnjo. S tem si je Aramburu ustvaril glasove komunistov in socialistov, toda predno je prišel vladni načrt ustavnih reform pred ustavodajno skupščino, je 27. oktobra enajst poslancev neobdobju izstopila prej zaradi tega, ker se ni strinjala s takimi ustavnimi spremembami. Ker se

Jaka Stular

Navedeno je vsa stvar nekoliko absurdna in nelogična, kajti okrog Aramburujeve vlade so zbrane v glavnem konservativne sile dežele, torej tiste, ki so se vedno zavzemale bolj za modern liberalno državo, kot pa za nekako napol socialistično napol kapitalistično državno ureditev. Vendar pa je posebno sedaj pri argentinskih političnih strankah veliko govoriti o kaki ideologiji ali permanentnem programu. Dejstvo pa, da Aramburu po razpustu skupščine izjavlja, da ne misli odpovedati februarskih parlamentarnih volitev, dopušča predpostavko, da je bil njegov načrt ustavnih sprememb le taktična poteza oziroma nekak predvolilni maneuver, ki naj bi zmedel tiste sile, ki so pri zadnjih volitvah oddale bele glasovnice ter jih odvrmili od svojega najmočnejšega nasprotnika Frondizija. V tej luči je tudi Frondizijeva zmaga nekoliko dvomljiva, čeprav je dosegel to, kar je hotel, razpust ustavodajne skupščine.

VERDUNSKA POLJA SMRTI

V mreži vizumov

II. november 1957. leta, 39. obletnica premirja 1918. leta. Konec prve svetovne vojne, ki je moja generacija sicer ni doživela, ki pa zato ni bila nič manj povezana z njo. Priprave očetov očetov in mater, gledališke igre, ure zgodovine v šoli, pretresljivi romani, novele, pesmi, filmi in med njimi nepozabni, neprekosljivi antimitaristični »Na zapadu nič novega«.

S temi spomini smo preživljali prvo mladost, dokler nas ni vihar vrgel v našo lastno vojno, ki je za svojo, osebno doživeto stvarnost obelastila in zbrisala besede pripravovalcev, literature, upodabljalne umetnosti in jih nadomestila s podobami in prizori, ki niso samo blede silhuete, ki breztelesne vise v ozračju, temveč jim je naša udeležba dala trdno obliko, kosti, meso in kri.

Verujmo in upajmo, da bo današnji generaciji usoda bolj naklonjena, da se z njo ne bo ponovila naša zgodba. **x x x**

Premirje 1918. leta. Konec vojne 1918. leta. Mnoga premirja pred tem v Evropi in ostalem svetu, mnoga premirja tudi po tem. Vseposod po svetu posejani spomeniki, posvečeni borbam, posvečeni vojskonodjem, posvečeni teniški ali onemu junaku, branilcu tega ali onega ideala. Vseposod po svetu pokopališča, križi, polmeseci, turbanji, pokopališča ubitih kristjanov, izraelitov, mohamedancev.

Med vsemi spomeniki teh vojni grozot, teh najtrajnejših žrtev, najlepši in najglednejši spomenik: Grob neznanega vojaka. Ponekod skromen, drugje bleščeč in imeniten, tu dragocena umetnina, tam delo nespretnega klesarja samouka, a povsod skupna, edinstvena misel — zahrata preživetega človeka, neznanca, ki je daroval najnesrečnejši dar za boljše prihodnost. **x x x**

V Parizu je pod Slavolokom zmage plapolal večni ogenj, v Douaumontu sta se prižigali, zdaj rdeča, zdaj belo, zdaj modro, očeti v zvoniku ogromne okostnice sredi verdunskih polj, na obali Normandijskega zaliva, vzhajajoča se v vetru vzhajajočih stave Francije, Anglije, Amerike in Kanade pred Muzejem D-day-a, povsod po svetu so bogati venci ali skromni cvet krasili mesta spomina. **x x x**

Obiskali smo Verdun in njegovo okolico — herojsko mesto tisoč devetsto šestnajstega. Ogromna planjava, nekoliko valovita, naravni in umetni griči v katerih so bile skrivne utrdbe, in povsod pokopališča in križi, sami križi, kamor ti seže oko. 275.000 izpuljenih življenj. A v naslednjih dveh letih še 100 tisoč več, 400.000 grobov.

Dozdeva se ti, da je ta zemlja od tedaj nehala živeti, da ni ostalo nič več življenja v njej, ker je videla toliko smrti. Nizko skrotovano grmičevje, nekakšno anemično drevo, ki ti nehotu ubzuja vtis, da še sedaj, po 41. letih, obžaluje padle. Še vedno vidiš po tej planjavi globoke jame, ki so jih izkopale težke granate. Še vedno se niso zarasle te zemljine rane. Se so ta tla zastropila od zavratnih pilonov, ki so zažigali toliko nepriljubljenih in nezavornarivnih. Še vedno najdeš in v tam ostanki nekdanjih ovir iz boječe žice, še vedno zijajo odprti rovi.

Dozdeva se ti, da bi še vedno lahko našel na tej brezkonni planjavi izpražena izstrelke težkih topov, one zlate Berte, ki je grozila Parizu. Zdi se ti, da bi ob malem brskanju našel na preluknjano jedlo, zveženo lopato, zvit bajonet, zarjavelo žico ali čutaro, vse tisto železo, ki po tolikih letih še vedno kljubuje, medtem ko so kosti tistih, katerih lastnina so bili vsi ti predmeti, že davno strohnele v skupnih grobovih, ali pod preprostimi križem, ki ne nosi nič drugega kakor ime in dve letnici, letnico rojstva in smrti, ki najpogosteje nista zelo oddaljeni druga od druge.

A po vsej tej planjavi brez številnih spomenikov, od katerih govori vsak o nadčloveškem požrtvovanju. Telo izkruvalega leva na preprostih gladkih ploščah pri Chapelle Sainte Fines — skrajni točki nemškega prodora; grobi steber nad širokim podstavkom postavljen funaškim branilcem slavne Kote 304, ki so kljubovali nemškemu napadom od 20. marca 1916. do 29. junija 1917. Kri deset tisočev je preprosto vznožje tega spomenika; na levem bregu Meuse, na točki, ki se še danes imenuje »Brvečnik kip nepremaganega borca 69. divizije in lakonične besede

pod njim »Niso prešle (ils n'ont pas passé), le to in nič več. Pred nacionalnim pokopališčem 15.000 Francozov v Douaumontu, nad katerim dominira težka in tako impresivna okostnica, vojak, kakor da leži na parih, v vsej svoji vojaški opremi, »vojak za pravico«. A pod njim na podstavku vklesane besede: »Razumel je, da se narod zastopa z dejani, a ne z besedami. In zdi se ti, da ta vojak, čeprav mrtel, še vedno brani to polje pred katero ga je postavila usoda. Njegova čast in slava ne bosta nikoli zbledeli. Njemu bo zgodovina vselej priznala mesto, na katerem se je boril in padel.

Kako drugače pa je s Pétainovim imenom, imenom, ki ga je morda ta vojak izgovarjal leta 1916. leta s spoštovanjem in ponosom, imenom, ki je sedaj vklesano v okostnici nad njim: Pétain, častni predsednik akcijskega odbora. Od 1919 do 1932 so gradili to okostnico. Le osem let po njeni izgraditvi je Pétain pozabil na Verdun, pozabil na vojaka za pravico, pozabil na dnevno povelje, ki ga je sam izdal 9. aprila 1916., slavni poziv verdunskim enotam, ki se je končal z besedami, v katerih ni bilo niti sence dvoma: »Coutrage. On les aura. Ti, katerim so veljale te besede, niso razočarali njegovih pričakovanj. On pa se jim 1940. leta ni oddolžil za to.

Le 300 metrov od tega vojaka, od tega pokopališča, od te okostnice, pa leži »Rov bajonetov«. »Zgodovina poroča: Binkošti 1916. leta, Nemci so na tem sektorju okrepiли svojo ofenzivo, dominirali so, vse zveze posameznih francoskih oddelkov s poveljstvom so bile pretrgane.

Rovi so pomenili v tej zemlji iluzorno obrambo. Zemlja, ki se je za itak sama od sebe premikala, je po neprestanem bombardiranju postala še nestabilnejša. Vojaki se zato niso brez potrebe mučili s kopanjem rovov. Skrivali so se po globokih luknjah, ki so jih izkopale velike granate.

Ostanek 137. regimenta se je boril na svojem sektorju, odbijal napade veliko močnejšega sovražnika. Drugi dan so ugotovili, da so se preostale francoske enote umaknile. Neobveščena francoska artilerija se je sedaj pridružila nemški. Postali so tarča obeh. Znašli so se med dvema ognjema. Borba je trajala že tretji dan. Odbili so vse napade. Bili so zmagovalci, ali zapuščeni od svojih. Pomoči se niso več mogli nadejati. Nič ne vedel za nje. Ostali so brez hrane, tekočine, pričelo jim je primanjkovati streliva. Vse signaliziranje je ostalo brez odgovora. Od treh sekcij je bilo živih le še 25 mož, ki so vedeli, kaj jih čaka, brez streliva, z odrezanim umikom. Storili so še svojo zadnjo dolžnost. Razdri so strojnice in puške ter razmetali dele na vse strani. Potem pa so čakali — čakali, da jih bodo Nemci zajeli.

Kje je tu zgodba o »Rovu bajonetov«? »Rov bajonetov« je kratek ali strašen trenutek iz grozote teh treh dni, od 11. do 13. junija. Oddelek 60 mož, 137. regimenta je stal v rovu. Priletela je ogromna granata, razorala zemljo, jo dvignila, vrgla na nesrečneže, ki so jo branili. Pokopani pod tem blatom in kamenjem, prikovanji v tej zemlji, so umrli.

Po premirju so našli ta kosček zemlje, te konice šestdesetih bajonetov, ki so prebadale rumeno zemlino skorjo. Kopali so. Pod bajoneti so našli trupla. Oglodane kosti rok so ponekod še oklepale mrtvi železo orožje. Ti stoječi, mrtvi stražarji so postali simbol ljubezni do domovine.

Na to mesto še vedno romajo množice. Debeli betonski plošča se nisko iznad zemlje opira na široke stebre, ki stojijo na obrisih nekdanjega rova. Med stebri je prepletena bodeča žica. Križi 17 neidentificiranih vojakov se dvigajo iz zemlje. Konice bajonetov, ki so jih vrtili na njihova mesta, in tu in tam skromen, otočen cvet. To je »Rov bajonetov«.

Mračna verdunska polja, ki jih je prepojila kri tisočletih. Ves francoski narod, s severa in juga, vzhoda in zahoda, je tam izgubil nekoga od svojih. A ne samo Francozi. Tu leže tisoč in tisoči Angležev, Amerikancev, Kanadcev, tu leže pripadniki narodov francoskega kolonialnega carstva, Marokanci, Alžirci, Tunizijski, Senegalci, prebivalci Madagaskarja.

Na drugi strani Francije, na obali Atlantika, se je 1944. leta ponovilo isto. Tudi tu so pokopališča, tudi tu so ruševine bombardiranih, sledovi borbe, zmag. Pred Arramanchem se stoji ostanek razbitih pontonskih mostov iz dni izkrcanja. V sivih morskih valovih, ki udarjajo ob to obalo, pa odsevajo obrisi visokega spomenika, ki ga je Amerika postavila za pomemben spomin junastva svojih sinov in kot ponižen tribut njihovim žrtvam.

Kaj je res mogoče bratstvo in edinstvo narodov le v teh trenutkih, ki odločajo o življenju ali smrti, svobodi ali suženstvu? Mar to ne bi bilo mogoče tudi v miru!

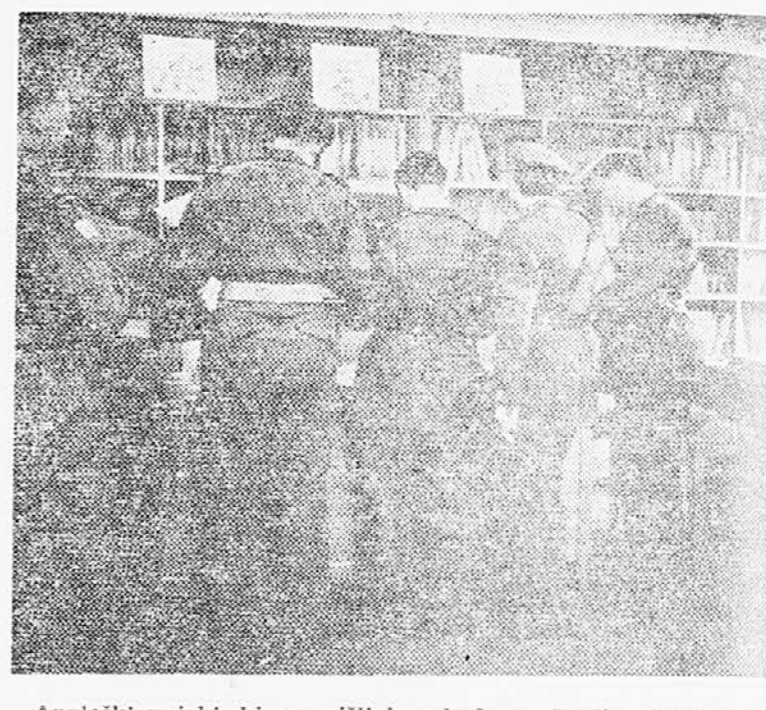
Zunanega ministrstva v vzhodnem Berlinu, ki je prestolnica Demokratične republike Nemčije, ni težko najti. V tej ulici se človeku zdi, da je prišel v normalno ulico, če jo primerja z mnogimi drugimi ulicami, kjer se na vsakem koraku srečujejo kupa ruševin na pol podrtilih stavb; tu so v glavnem obnovljene javne zgradbe. Danes sem že drugič v tej ulici, ker zljutraj nisem dobil šefa tiskovnega urada v zunanjem ministrstvu.

Med potjo sem premišljeval, kako prijazno so me večkrat sprejeli na vzhodnonemški meji v Frankfurtu na Odri: — Vi ste prvi jugoslovanski novinar, ki je prišel v našo republiko, odkar ste vzpostavili z namy diplomatski odnos. No, sedaj pa boste lahko dobili vizum kar v Beogradu in ne bo ga vam treba iskati drugod. V takem razpoloženju sem potikal na vrata v drugem nadstropju zunanega ministrstva, kjer je tiskovni urad. Šef oddelka je že prišel s seboj. Odkrilo sem mu povedal, s kakšnim namenom sem prišel v Berlin in mimogrede omenil, naj mi za nekaj dni podaljšajo vizum, s pripombo, da so mi v Varšavi na njihovem predstavitelstvu dali samo prehodni vizum in mi zagotovili, da mi ga bodo v Berlinu takoj in brez težav podaljšali. Povedal sem še, da potujem po vzhodnoevropskih državah in da mi je uredništvo določilo dober teden za ogled Vzhodne Nemčije. V glavnem pa mi gre za splošne vtise o ljudeh in življenju v tej deželi.

Šef tiskovnega urada mi je dejal, da ni mogoče dobiti vizuma tako na hitro in za tako kratko dobo. Pač pa bi lahko uredili, da bi se udeležili 10-dnevnega izleta, ki so ga takrat organizirali za zahodne in vzhodne novinarje v Vzhodni Nemčiji. Odpeljali bi se vsi skupaj z avtobusom zunanega ministrstva. Navsezadnje bi bilo lahko tudi tako potovanje z uradnim spremstvom do svoje zanimivo. Toda ker ga nisem mogel vskladiti s svojim načrtom potovanja, sem bil prisiljen prevabliti odkloniti. Ker bi mi pa vizum potekel, še preden bi se pripeljal na mesto, so mi ga podaljšali za 24 ur, tako da sem lahko še prepal v Berlinu. V desetih minutah sem imel vizum že v potnem listu, kar je bil dokaz, da so lahko zelo hitri, kadar hočejo.

Z zunanega ministrstva sem odšel precej razočaran. V Vzhodni Nemčiji sem prišel še pot vtisom iz Poljske in sem kar nekako pozabil, da je tu drugače. Tudi na Poljskem sem bil v zunanem ministrstvu, toda tam se mi je zdelo vse bolj sproščeno, ljudje bolj odkriti in zdelo se mi je, da mi zaupajo kot človeku, ki je prišel iz socialistične države. Sprejem v Berlinu je bil precej bolj hladen, čutila se precejšnja zadržanost in najsi so to hoteli ali ne, sem odšel z občutkom, da kot novinar iz socialistične Jugoslavije nisem bil ravno zaželen. Poizkusil sem si razlagati, da je vse to različnost temperamentov. Mogoče je tudi nekaj na tem. Vendar, ko sem premišljeval, kako je že med drugim lani vzhodnonemški tisk pisal, kako Tito in Gornika vodita propagando, ki jo Vzhodna Nemčija energično odklanja, se mi je zdelo, da bi najbrž našel korenine nezaujanja tudi v teh stališčih.

Da bi se raztresel in pregnal dobro voljo, sem odšel ogledovat trgovine. V bližnji železniške postaje so me prijetne me-

Angleški vojaki, ki so prišli iz zahodnega Berlina kupujejo gramofonske plošče v trgovini v vzhodnem Berlinu.

lodje privabile v trgovinico z gramofonskimi ploščami. Vsi so mi postregli in zdelo se mi je, da so navdušeni toleci. Iz vsega sem izbral gramofonske plošče, da se trgovinca tako napolnila da prodajalke sploh niso mogle vsem postreči. Med drugimi je prišel kak ducat angleških vojakov in vsi so kupovali gramofonske plošče. Najbrž bo že držalo, kot sem slišal, da je kultura v vzhodnem Berlinu cenelja kot v zahodnem.

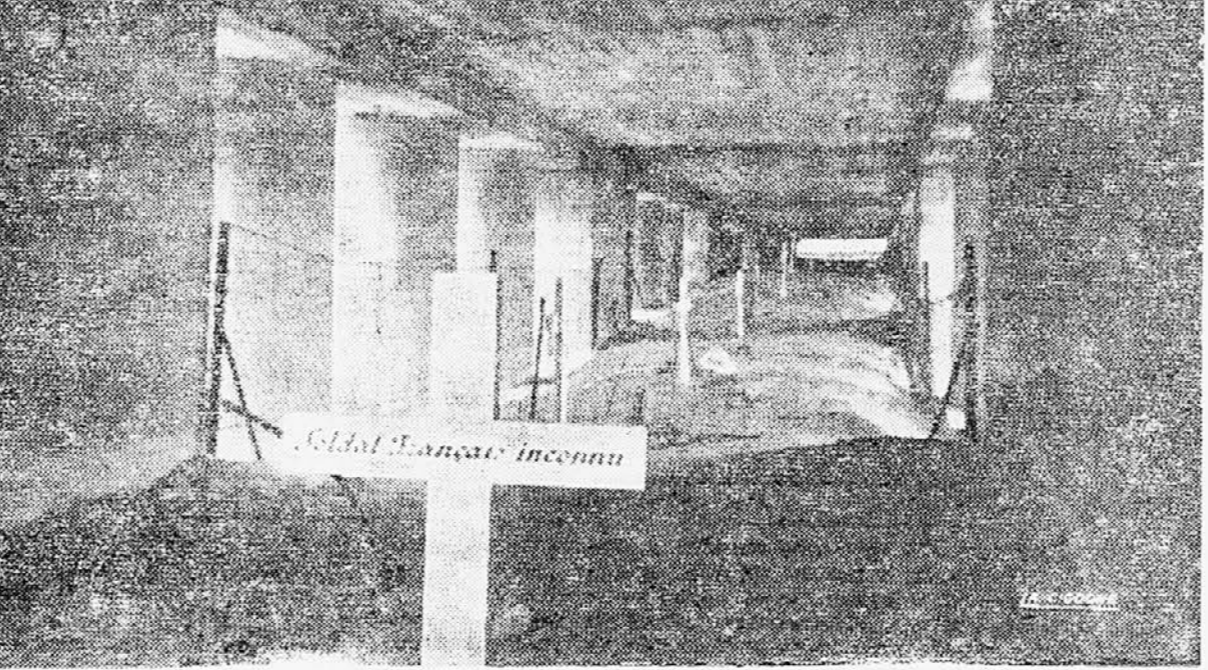
Tudi v naslednjih trgovinah, ki sem si jih ogledal, je bilo polno ljudi in živahnih. Vendar je bilo blaga manj kot sem pričakoval in tudi izbira ni bila tako velika. V neki trgovini sem prišel v neroden položaj, ker so mi dejali, da Jugoslovancem ne prodajajo. Mogoče bi se še pogovoril z njimi, če bi pokazal, da sem v banki menjal dolarje. Toda že sama ta izjava me je tako užalostila, da sem odšel drugam.

Berlin je razdeljeno mesto z različnim denserjem in s različnim predpisom. Zato se je treba povsod v trgovinah in tudi v lokalnih legitimacijah. Po edenem udarcu, ki so ga izvedli v vzhodnem Berlinu sred; oktobra, se še bolj posledno držijo predpisov. Ta bliskovita menjava denarja je bila naprepanje proti Zahodni Nemčiji, kjer so zaradi doseženega kurza zbrali vsi go vzhodnonemškega denarja in z njim potem spekulirali v vzhodnem Berlinu skušajo z najrazličnejšimi administrativnimi ukrepi vzdržati razmerje 1:1 med vzhodnonemsko in zahodnonemsko marko, kar pa se jim doslej še ni posrežilo. Že v tistem dneh sem slišal, kako je radio v zahodnem Berlinu poročal, da menjujejo vzhodnonemsko marko spet že v razmerju 1:3.

Stalinova aleja, kjer sem obiskal nekaj trgovin, je nastala name enoličen vtis. To so šest — ali sedemdesetne zgradbe, obložene z belimi ploščicami, nad njimi pa se dvigajo tri stolpi: Ogromna, novozgrajena ulica s prostornimi zelenimi travniki pa učinkuje tudi kot mogočna kulisa, ki prikrija kupa ruševin. Boli kot po svoji arhitekturi, ki človeka ne očrne, pa ta ulica znana, ker se je tu 17. junija 1953 začel upor vzhodnonemskih delavcev, ki so se dvignili v obrambo svojih pravic, je bil prvi množični upor proti stalinizmu v Vzhodni Evropi. Takrat so pisali, da se je začela »nova usmeritev in danes po tolikih letih, bi človeka zanimalo, do kod je prišel ta proces.

Neki kolegi novinarji so mi tudi nasvetovali, naj si ogledam na Stalinovi aleji kulturni dom »Kulturhaus«, in če bom znal najti pravo perspektivo, bom videl za Stalinovim kipom napis »Kult — aus« (S kultom je pred). Poizkusil sem res na vse načine, da bi to fotografiral, toda našli sem izbrani in iskal sem »kote«, sem vedno vdiral v zraku kamere samo »Kult in Stalinov kip. In ko sem pozneje pripovedoval svojim kolegom, da se mi smehla, češ to je samo šala, ki si jo privoščijo Nemci, ta račun.

Večer prehala v noč, precej hladno je, na mesto lega lahka jesenska megla in postopanje po ulicah ni nič mikavno. Urajen sem se vrnil v hotel, kajti drugo jutro sem moral — tak — se odgovoriti iz dežele. To je bila edina vzhodnoevropska dežela, po kateri sem potoval, pa so me tako zablejli v mrežo vizumov. **Stane Lenardič**

»Rov bajonetov«

Stanovanjska graditev je v Sovjetski zvezi eno izmed poglavitnih vprašanj dviga življenjske ravni delovnih ljudi. Težavnost in zapletenost tega vprašanja osvetljujejo uradni podatki, ki navajajo, da se je število mestnega prebivalstva v SZ v zadnjih tridesetih letih povečalo za trikrat in da so Hitlerjeve armade v zadnji vojni porušile oziroma zažgale 1700 mest in naselbin, pri čemer je propadlo več ko 70 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

Povojna stanovanjska graditev je bila sicer velika, vendar pa ne tako učinkovita, kot bi lahko bila. Razen tega, da niso gradili natančno po določilih načrtov, so tudi sicer grešili. Tako so n. pr. rušili razna poslopja, ker so hoteli nasilno reševati razne urbanistične zamisli, gradili so pretrane luksuzna poslopja namesto ekonomskih velikih stanovanjskih blokov itd. Individualne stanovanjske graditve niso podpirali, industrijska proizvodnja stanovanj pa se je počasi razvijala. Montažna gradnja, tipizacija in standardizacija v stanovanjski graditvi niso bile poceni, kakovost zaključnih del, predvsem mizarskih del in kakovost sanitarnih instalacij pa je bila slaba.

V zadnjih treh, štirih letih pa se je položaj glede stanovanjske izgradnje v SZ zelo spremenil. Industrija gradbenega materiala, še posebno pa industrijska proizvodnja stanovanjskih zgradb in novega, lahkega gradiva se je zelo razvila. Položili so močne industrijske temelje, ki dajejo upo, da se bo stanovanjsko vprašanje v Sovjetski zvezi popolnoma uredilo v desetih ali dvanajsetih letih.

V petletnem obdobju 1956—1960 gradiljo oziroma nameravajo iz državnih sredstev zgraditi 215 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin. Lani so že zgradili okoli 28 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin, letos se bo ta številka dvignila na 34 milijonov kvadratnih metrov, za leto 1960 pa je zamišljena izgraditev 60 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

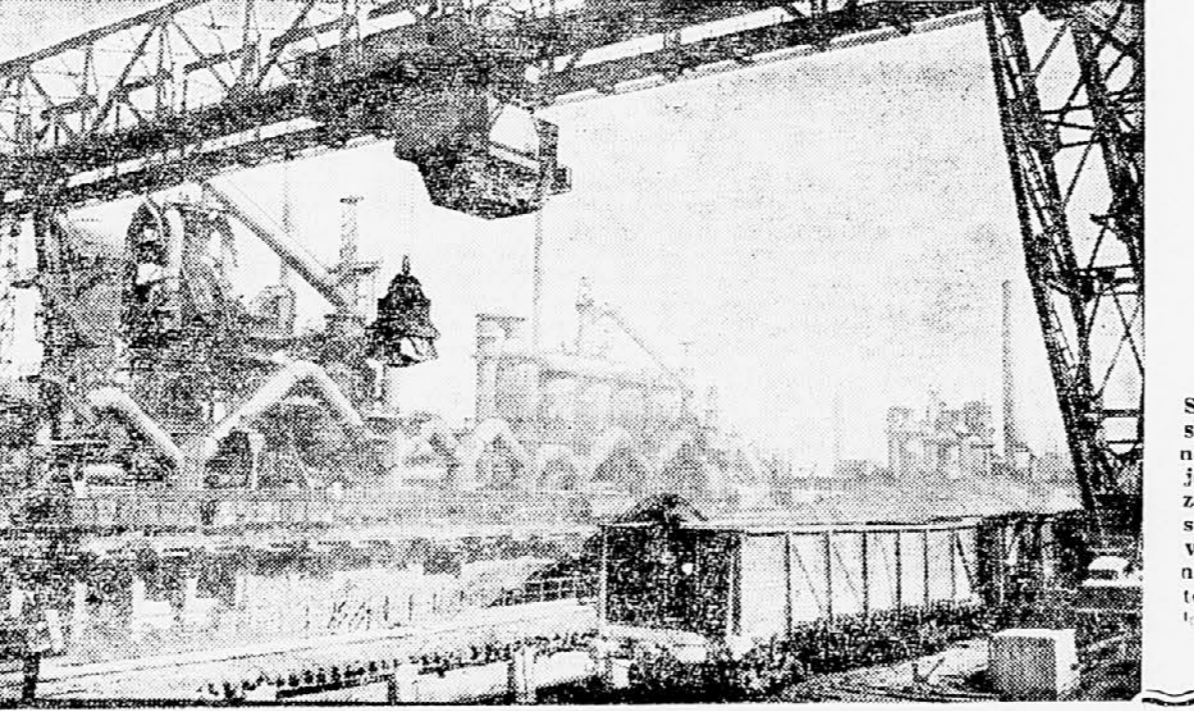
STANOVANJSKA GRADITEV V SOVJETSKI ZVEZI

Stanovanjska gradnja je zelo živa tudi na podeželju. V letih 1951 do 1955 so v sovjetskih vaseh zgradili 2,3 milijone hiš. V petletju 1956 do 1960 pa je ta graditev še precej obsenejša, tako da lahko stvarno pričakujejo, da bo do leta 1960 v vaseh Sovjetske zveze zgrajenih okoli 4 milijone novih hiš.

KAKO GRADIMO V SZ

Organizacija stanovanjske graditve v SZ je zelo zanimiva. Stanovanjska naloga gradiljo izključno samo na prostih površinah, da ne bi bilo potrebno rušiti starih zgradb. Rušenje starih zgradb bo prišlo na vrsto šele tedaj, ko bo stanovanjska stiska v glavnem že odpravljena.

V Sovjetski zvezi gradiljo stanovanja množično, in to industrijsko. Tradicionalne stanovanjske graditve v sovjetskih mestih skoraj ne moremo več videti. Več kot 15 odstotkov stanovanjskih zgradb je proizvedenih na industrijski način v tovarnah, na gradbiščih potem samo še montirajo. Ostala

Dnjevopetrovsk. Sedemdeset let staro, sorazmerno skromno podjetje, se je v zadnjih štiridesetih letih razvilo v enega največjih gigantov sovjetske »vinske industrije«.

stanovanjska gradnja je polmontažna.

Gradbišča so popolnoma mehanizirana. Industrija proizvađa prefabricirane elemente in konstrukcije vseh delov stanovanjskih zgradb, šol, bolnišnic itd., razen tega pa tudi velike količine novega, lahkega gradiva. Industrijsko gradiljo tudi 12-nadstropne stanovanjske zgradbe, zelo razvita pa je tudi industrijska proizvodnja manjših stanovanjskih zgradb — do štirih nadstropij. Zmogljivosti te industrije je že danes znane, pričakujejo pa, da bo do leta 1960 samo proizvodnja tako imenovanih malonadstropnih zgradb povečana na 20 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin in da bo razen tega ta industrija dala tudi za 10 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih prefabriciranih elementov v polmontažo.

Stanovanjsko graditev v SZ projektirajo koncentrirane projektantske ustanove. Skodiljivi individualizem pri temu delu so odpravili. Toda to ne pomeni, da so vsa poslopja enaka. Prav narobe: Industrijsko proizvađa 115 vrst stanovanjskih zgradb, tako da je izbira dovolj velika.

Jasno je, da so za tako ogromno stanovanjsko izgraditve potrebna zelo velika sredstva. Država daje v ta namen ogromna finančna sredstva, razen tega pa tudi gospodarske organizacije (s privolitvijo sindikata) lahko oddajo tudi za stanovanjsko gradnjo 70 odstotkov svojih sredstev. Podjetja razen tega lahko oddajo za stanovanjsko graditve tudi 30 odstotkov neplanskega dobička. Pri individualni in zadržani graditvi pa upoštevajo tudi sodelovanje delovne moči delavcev in uslužbencev. Kadar v SZ začnejo graditi, mora biti zagotovljenih najmanj 25 odstotkov sredstev, ostala sredstva pa morajo potem zagotoviti do konca izgraditve.

V zvezi s tako ogromnimi nalogami glede stanovanjske izgraditve je razumljivo, da so vložili velika sredstva za razvoj industrije, ki proizvađa za gradbeništvo, še posebno pa za razvoj industrije prefabriciranih konstrukcij in delov zgradb in za industrijsko proizvodnjo novega gradiva. Obenem pa lahko rečemo, da proizvodnja gradbenih strojev, opreme in mehanizirane opredelje v Sovjetski zvezi že danes omogoča popolno mehanizacijo gradbenih del.

Ing. T. Valentinič.

Pred premiero Kogojevih „Črnih mask“

Marija Kogoj »Crne maske« so že pred malone tridesetimi leti ob svoji prvi uprizoritvi zbudila v naši javnosti in v glasbenih ter gledaliških krogih presenetljivo živo pozornost in doseglo enodušno priznanje vse takratne naše strokovne kritike. Ki je zapisala, da stopa slovenska operna tvornost s Kogojevimi »Črnimi maskami« v krog evropske operne kulture in da je ta opera hkrati daleč najboljšo delo domače operne literature. Kritiki dr. Stanko Vurnik, Slavko Osterc in Emil Adamič so se vsi strinjali v uspešnosti, da je Kogojeva glasba na moč resna, samostojna, barvita, smela in bogata in da bi bili operi, če bi jo skladatelj nekoliko skondenziral in arhitektonsko proporcionaliral, vsakekor zagotov-

tja, da je imelo delo navzlic svoji vsebinski težavnosti znaten odziv tudi pri občinstvu, je razvidno že iz dejstva, da je uprizoritev dosegla devet predstav, kar je bilo tiste čase za opero, in povrh še za domačo pri nas prava redkost. Med pripravami za novo uprizoritev smo se obrnili na dirigenta Sama Hubada in na režiserja Hinka Leskovička ter ju preprosil za nekaj informacij. »Ali ni čudno, da se naša Opera skoraj trideset let ni povrnila k »Črnim maskam«, čeprav je delo ob svoji premieri naredilo tako silen vtis na sodobnike?« »Navidez je to dejstvo nemara res čudno, čeprav smo vsa ta leta po osvoboditvi

ovir: napornost in dolžina glavne vloge vojvode Lorenza, ki jo je svojčas zmogel samo pevec take fizične konstitucije in umetniškega razpona, kot je to bil Robert Primožič, in drugič — Kogojeva instrumentacija, ki je zavoljo pomanjkljivosti oznak v partituri in dinamičnem in agogičnem smislu trd oreh za orkester in dirigenta. Toda kljub temu sva z režiserjem Leskovičkom pred tremi leti sklenila, da opero podrobno preštudirava in skušava ugotoviti, ali je mogoče delo strniti, ne da bi se bistveno dotikala Kogojevih originalne in dragocene kompozicije kot take. Z Leskovičkovimi dramaturškimi posegi, ki sva jih nato skupno povezala s Kogojevim glasbo, mislim, da se nam je posrečilo, dati Kogojevi operi obliko ki je ohranila vse značilne prvine originala, a je zlasti s strnitvijo Lorenzove partije zdaj postala uprizorljiva. »Crne maske so tudi vsebinsko zelo zahtevna opera. Ob kakšne težave ste, tovariš režiser, zadelali pri svoji odskri realizaciji?«

»Res je, za to uprizoritev smo zbrali v Operi vse, kar leže in gre. Glavno vlogo vojvode Lorenza poje naš prvi baritonist Samo Smerkolj, v manjših vlogah pa nastopajo skoraj vsi solisti, balet in ves zbor, ki mu je v operi odmerjenih tudi nekaj zborovskih biserov. Za realizacijo posemeznih nalog uprizoritve je bilo treba zbrati tudi celo vrsto odrskih, glasbenih in scenaskih strokovnjakov, ki so s svojim delom pripomogli k umetniški podobi. Poleg koreografa Pina Mlakarja in zborovodje Jožeta Hanca moram omeniti zlasti še kostumografa akad. slikarke Alenke Bartl-Serševo, akad. slikarja Marjana Pliberška, ki je naslikal projekcije, akad. kiparja Aladarja Zahariša, ki je modeliral maske, in akad. slikarja Bruna Vavpotiča, ki je vodil slikanje mask. Uprizoritev »Črnih mask« bo torej v pravem pomenu besede kolektivno delo.«

Floris Oblak — Dekle s knjigo

POGLED V JAKOPIČEV PAVILJON

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstavlja te dni dva likovna umetnika: slikar Floris Oblak in kipar Ivan Štrkelj.

Prvi je že večkrat zbrudil pozornost na raznih kolektivnih razstavah, lani pa je tudi že samostojno razstavljal v Mali galeriji. Za bežen pogled na Oblakove podobe nas opomni, da imamo pred seboj resnega, studioznega in, lahko bi rekli, strogega ustvarjalca: v vsaki sliki je opazna skrb, da bi do kraja natančno ubral svojo izpoved, da bi iz likovnega pojava odstranil vse nevažno, slučajno in izrazil samo bistveno ter najno, da bi svojo izpoved ali občutje ali spoznanje ulil v čisto in skladno obliko. Res, v svojem koloritu je Oblak nenavadno ubran in izbran, njegove barve kažejo neko nobleso, ki na videz morda učinkuje hladno, ki pa je v resnici samo odraz prečiščenega in iskrenega oblikovanja: pod mirno, ali bolj, zadržano gladino, se skriva intenzivno notranje življenje in njegovi obrabi govore s svojimi velikimi očmi resne in pomembne stvari. Za Oblakove ustvarjanje so zde značilni že formati njegovih slik: izbrani so tako, da omejujejo slike resnično na najnujnejšo ploskev in jim dajejo neko posebno obelježje. Oblak je slikar, ki se brez ozirov potaplja v svoj svet: včasih se povzpne do fantastike (čeprav navno — »Pikova dama«), drugič se zadržuje v reprodukcijo preprostega razpoložanja (tikohija). Pomembno mesto v njegovem delu zavzemajo avtoportreti. V njih je, lahko bi rekli, strnjen njegov odnos do življenja in do umetnosti. Kar se slednjega tiče, je njegovo stališče dosledno in moderno, čeravno je opazno, da ni zavrgel dobrih slikarskih tradicij. V najnovejših slikah je zaznavamo poudarjen razvoj: svetlejša barva izrazitejša ploskovitost, hkrati večja sproščenost. Toda osnovni doživljaj, osnovno občutje, ki tvorijo Oblakov originalnost, je ostalo, čeprav se pojavljajo reminiscence v novi luči (»Ogle dalo«).

Kipar Ivan Štrkelj se izraža manj osebno. Njegove dele označuje neka »objektivnost«, ki se kaže v skrbni in kvalitetni modelaciji. Njegove figure so dokaj statične in umetniško učinkne išče predvsem v skladnih prelivih obrisov in oblik. Kodar skuša izraziti močnejše čustvene in dinamizirane poudarke, je manj sproščen in uspešen. Je to intima, nevsiljiva, »stihna« plastika, ki priča o solidnem znanju in zaverovanem delu brez silne spekulacije. V tem je njihova vrednost — toda za večje dosežke je nemara treba tudi več drznosti.

Pred srečanjem v Ljubljani

Ljubljana! Lepe spomine imam na to mesto, v katerem sem pred leti igrala! Nastopili smo v Ljubljani z Vaclavom Vydro, Jaroslavom Vojto in Olgo Scheinplflugov. Najprej v O'Neilov »Ani Christie«. Toda takoj smo si pridobili veliko dragih prijateljev, da smo se že prihodnje leto radi vrnili s Strindbergovim »Plesom smrti« in komedijo Olge Scheinplflugove »Ljubezni mi vse«. Meni se pravzaprav ne zdi tako dolgo od tega, toda medtem se je zvrstilo toliko burnih dogodkov, da se mi vse skupaj dozdeva kot krasna pravljica. Resnično bogati spomini! Bilo je ob prehodu zime v pomlad — priroda je še spala, sonce pa je zlatilo naše sprehode in naš izlet na še pustji Bled. Sprehajali smo se po tem lepem mestu, ki ga po pravici imenujemo bela Ljubljana, sprejeli so nas s tako prijateljskim sprejemom in slovansko gostoljubnostjo, ki se je kazala v številnih pomenkih ob kozarčku vina z ljubljanskimi kolegi in prijatelji. Ko sem se odločila za našo sedanjost — saj mi je skoraj zastal dih ob misli na čas, ki je med tem tako neizprosno minil. Misliła sem si: kakšen vtis bo napravila name današnja Ljubljana, se morebiti niso skalili naši prisrčni medsebojni odnosi po vseh teh žalostnih, neprijaznih letih... Ne, stisnili si bomo znova roke v odkritosrčni naklonjenosti, v umetniškem razumevanju, in tudi sedaj nam bo v Ljubljani lepo. Upamo, da bomo srečali vse nekdanje prijatelje in da v tem kratkem času sklenemo nova prijateljstva. 20. novembra 1957.

Narodna umetnica Leopolda Dostalova članica Narodnega gledališa iz Prage

ljen uspeh tudi v tujini. Dr. Vurnik je celo zaklical: Bodi-mo Kogoj hvališni za njegovo res veliko delo! Premiera prve uprizoritve Kogojevih »Črnih mask« je bila v naši Operi dne 7. maja 1929 in so ji boturovali: kot dirigent ravatelj Minko Polič, kot režiser Rus Krivčević, kot koreograf inž. Golovin, osnutki za inscenacijo in kostume pa so bili delo akad. slikarja Ivana Vavpo-

posvečali dokaj pozornostjo domači tvornosti — saj smo uprizorili n. pr. Kozinov »Ekvinočiji«, dve Poličevi in tri Svárovce opere, poleg celo vrste slovenskih in jugoslovanskih baletov — toda uprizoritev Kogojevoga dela je predstavljala za nas od nekaj poseben problem. V umetniškem svetu Opere smo se večkrat ustavljali ob tem vprašanju, toda vedno smo zadeli na dvoje glavnih

vega filma in razgalja njegove slabosti. Odlike bi bile: živahen filmsko-režijski prijem v prikazovanju okolja, svežina žanrskih prizorov, lepa kombinacija barv in prijetna vizuelna komedija. Slabosti pa: šibka dramaturgijska zgradba same in z njo v zvezi medija dramaturška komedija z nekaterimi medialni igralstvi in liki. In vprašaj: je to res naš najboljši, najbolj izčiščen letošnji film? S. G.

socialnih problemov, njegovih teksti so prežeti z lepim humanizmom. Kot piscer radijskih iger se je uveljavil tudi v mednarodnem merilu. »Kapitan balona« je tipičen primer njegovega oblikovanja: preprosto, pregledno in učinkovito. Gre za zgodbo mehanega uradnika, ki pade v roke brezdušnim reklamnim agentom in njegova usoda je grozljiva satirična podoba družbe, v kateri je človek samo predmet brezvestnega izkoriščanja. Režiser ljubljanske radijske predstave je bil Tugomir Tury, v glavnih vlogah pa so nastopili Frane Milčinski, Milla Kačičeva, Jurij Souček, Slavko Jan in Janez Jerman — imena, ki govore za solidno izvedbo. Stiridesetletnico oktobrskere revolucije je Radio Ljubljana med drugim proslavil tudi z izvedbo »Oklopnega vlaka« Vsevoloda Ivanova. Vsevolod Ivanov, ki sodi med najbolj zanimive in ugledne sovjetske pisatelje, je napisal svoj »Oklopní vlak« najprej kot novelo, kasneje pa ga je sam dramatičiral. In kot odsko delo je »Oklopní vlak« doživel nešteto uprizoritev ter se že zdavnaj uvrstil med klasična dela sovjetske dramatične igrice. Igra je zaradi svojih dramatičnih lastnosti in učinkovite dinamike zelo primer-na tudi za radijsko izvedbo. V to surho je pri nas priredil Fran Žizek, ki je bil tudi režiser. Osrednje vloge so interpretirali Boris Kralj, Jože Lončina, Jože Zupan, Franci Presnetnik in Saša Miklavc, nastopili pa so tudi še številni drugi igralci iz radijske družine in iz ljubljanskih gledališč. Aktualno temo obravnava igra Alfreda Prugla »Branik iz ledu in viharja«.

V zadnjem mesecu dni je Radio Ljubljana pripravil svojim poslušalcem štiri premišljene tako imenovanih slušnih iger. Med njimi je bilo eno domače izvršno delo, ostalo so bili prevodi oziroma priredbe tujih besedil. Avtorji in igrice se imenujejo: Vlada Vukmirovic »Mož, ki je ukradel čas«, Hans Ditlev »Kapitan balona«, Vsevolod Ivanov »Oklopní vlak« in Alfred Prugel »Branik iz ledu in viharja«. Vlada Vukmirovic je mlad srbski pisec. Studiral je in diplomiral je na režiserskem oddelku Akademije za igral-sko umetnost v Ljubljani. Napisal je že več radijskih iger in »Mož, ki je ukradel čas« je bil odkupljen na lanskem natečaju Jugoslovanske radio-difuzeje, v ljubljanskem radiu pa je doživel krstno izvedbo. »Mož, ki je ukradel čas« je star uslužbenec, ki bi moral v zasluženi pokoj, ki pa bi vendarle še rad delal in bil koristen. Z nedolžno zvijačo se mu tudi posreči, da si »ukrade« še nekaj časa. Je to preprosta, a ljubezniva igra, pretkana z blagim humorjem. K njenemu uspehu je zlasti pripomogel tudi glavni inter-pret — Stane Sever. Režiser-ka je bila Maša Slavčeva. Hans Ditlev, avtor »Kapitana balona«, je znan danski novinar in pisatelj. Odlikuje ga smisel za jednat humor in satiro. Predvsem se loteva

iz ledu in viharja, s podna-slovom »Saga o osvajanju Antarktike«, ki je bila na sporedu našega radia preteklo nedeljo. To pravzaprav ni igra, tem-več dramatičirana znočna re-portaža, ki v času mednarod-nega geofizikalnega leta obu-ja spomine na osvajačel Antarktike, na junaške razisko-valce od Jamesa Cooka do Shackletona, Amundsena in kapitana Scotta, ki so s tolikš-nimi žrtvami odkrivali ljudem neznan ledeni svet. Posamez-ni prizori se oddaje verno po-nazarjajo zgodovinske dogo-dke in lepo izkazujejo čast vsem tistim, ki so se trudili za dostop do južnega tečaja in s tem izpričevali neukrot-ljivost človeške volje v boju z naravo. Režiser ljubljanske izvedbe, ki je sledila kmalu za prvo izvedbo v Radiu Frank-furt, je bil Hinko Košak, so-delovali pa so člani Drame in Mestnega gledališča. Ugotoviti je treba, da je v programu radijskih iger Ra-dia Ljubljana dovolj pestro-sti in mnogo resnega prizade-vanja. S skrbnim izborom in solidno izvedbo si te igre pridobivajo čedalje več poslušalcev.

Novice z Delavskega odra v Ljubljani

Držeč se zastavljenih nalog, Franci Presnetnik in Saša Miklavc, nastopili pa so tudi še številni drugi igralci iz radijske družine in iz ljubljanskih gledališč. Aktualno temo obravnava igra Alfreda Prugla »Branik iz ledu in viharja«.

Recitatorje je to pot vodila pri studiju članica Mestnega gledališča in Ljubljani Alenka Svetelova in pripravili so lep program za proslavo Oktobrskere revolucije. Smotno so izbrali čas, kajti obiskalci bodo nekateri ljubljanske tovarne, sodelovali bodo pri prireditvah na svojih šolah in ustanovah in seznanili so se z metodo dobrega študija recitacije.

Od gostujočih skupin je bila v sezoni 1957-58 prva DPD Svoboda iz Sežane, ki se je 17. novembra predstavila na Delav-skem odru izredno živo in uspešno interpretirajo RIBIŠKIH ZDRAH (Goldoni-Rupel).

Prihodnje gostovanje bo danes, 24. t. m., ob 20. uri v dvo-rani Doma sindikatov. Člani dramske sekcije Prosvetnega društva »Dusan Jereb« iz No-vega mesta bodo uprizorili O' Neillovo dramo ANNA CHRISTIE. Režiser je profesor Tone Trdan.

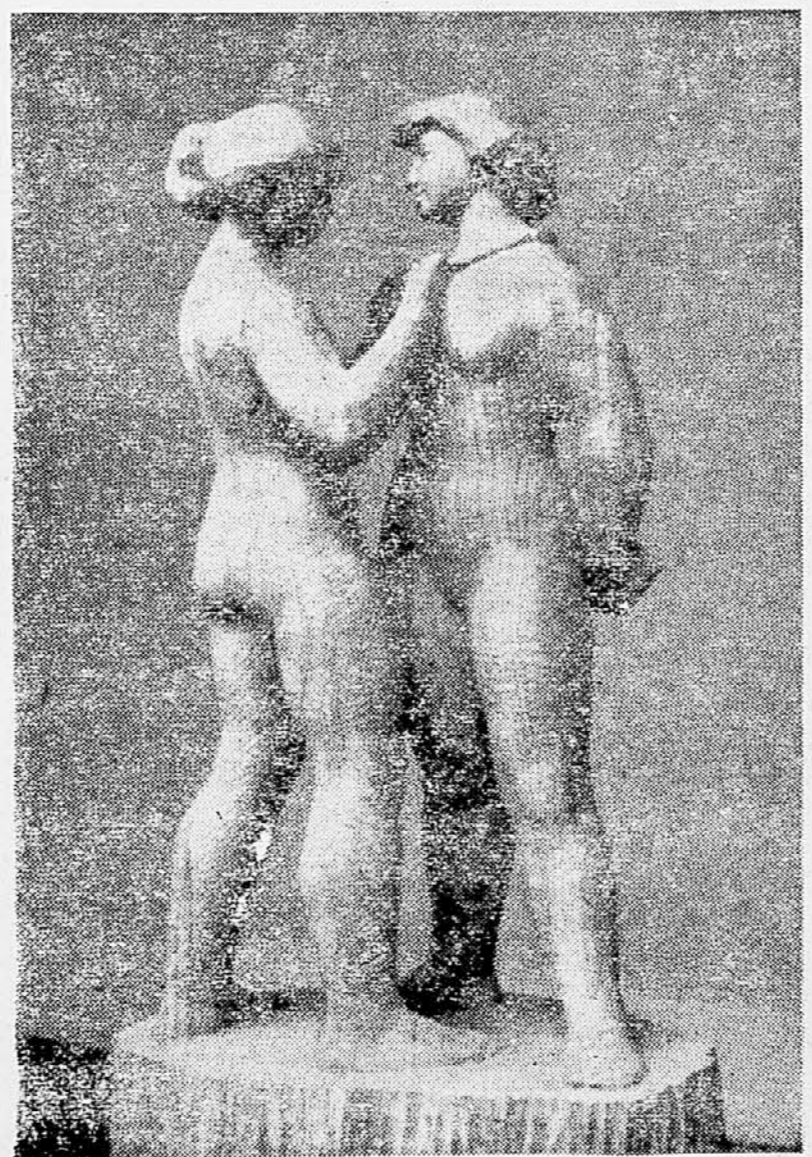
V KINU nam kažejo

Pop Cira in pop Spira

Vsakolekoma pujskega nagra-ženca pričakuje publika z večim zanimanjem, kakor ga sicer pov-števata domača filma. Tudi s »Popom Ciro in popom Spiro« je tako. K temu ni pripomoga le »šibka nagrada, ki jih je film pre-jel na letošnjem festivalu in pa radovednost, kako so se naši film-ski delavci prvič v igranem filmu »spopadli« z barvami, temveč tudi in najbolj predvsem zgodba sama, ki jo večina naših ljudi dobro pozna iz Sremčevega istoimen-skega duhovitega romana. Vsi gledalci posebej na sedize kina Vič v pričakovanju, da bodo gle-dali dober, svež in uspel domač film. To pričakovanje se jim v neki meri tudi izpolni. Kdo ga izpolni? Predvsem Soja Jovanovič, prirediteljica scenari-ja in režiserka te barvne filmske komedije. Izpolni ga predvsem kot umetnik, ki je znal izvršnost razjeti in filmsko uređiti okoliš-odonavske bidermajerske važ-če. To okoliš je že samo po sebi dovolj učinkovito in filmsko-ko-medijsko ustrezno, da zmore za-živeti v filmu kot močan, samo-stojen faktor. In Soja Jovanovič mu je v navdušenju nad nim ne-liko popustila vajeti: namesto da bi ga utrdila in potrdila filmski zgodbi, mu je dovolila, da se je razraslo čez njo, da je vse-kozi igralo glavno vlogo« in

okrnjevalo dramaturško razple-tanje zgodbe same. Režiserka je razpolagala z od-ličnim igralnim kadrom. Vidno je, da so se igralci z resničnim veseljem in temperamentom približali svojim vlogam, pisanim v učinkovitem dialektu, pa vendar marsikateri gledalec z njihovo igrjo ne bo zadovoljen. Vsi bomo priznali častno izjemo — Lju-binko Bobič, ki je z velikim igral-skim tempoem vedno uje-la pravo mejo med igrjo in karik-akuro. Morebiti se nam prav za-radi njenega izvršnega lika za-zdijo nekateri druge vloge odi-grane s čitalniško diletantskim karikiranjem. Saj bi bil čitalniški stil res lahko ustrezen za igral-sko tolmačenje Sremčeve vesele zgodbe o vaških popih, samo po-zlahaten bi moral biti, tako, kot smo to nekje videli na odru Mestnega gledališča. Vsekakor pa je bila igra, ki so jo pokazali igralci, v večini primerov bolj gledališka kot filmska. Pa tudi marsikateri drugera spominja v fi-lmu na gledališče: na primer ka-meraki zna biti v žanrskih prizorih lepo sproščena in živahna, v igralških dialogih postane tega S temi načini (ali spodrsjaji) v filmskem tolmačenju »Popa Cira in popa Spira« je povezan celot-ni vtis, ki smo ga dobili ob tem filmu: nekakšna neumnost v filmski tehniki, dramaturgiji in igri. Poudarja odlike našega no-

vega filma in razgalja njegove slabosti. Odlike bi bile: živahen filmsko-režijski prijem v prikazovanju okolja, svežina žanrskih prizorov, lepa kombinacija barv in prijetna vizuelna komedija. Slabosti pa: šibka dramaturgijska zgradba same in z njo v zvezi medija dramaturška komedija z nekaterimi medialni igralstvi in liki. In vprašaj: je to res naš najboljši, najbolj izčiščen letošnji film? S. G.

Ivan Štrkelj — Ortila

Kulturni razgovor (?)

V četrtek zvečer je v Križankah na Kulturnih razgovorih, ki jih prireja Delavska knjižnica, nastopil kompozist in dirigent Bojan Adamič. Občinstvo, med katerim je pre-vladovala mladina, je pokazalo mnogo zanimanja in je do kraja napolnilo dvorano. Bojan Adamič je bil med kulturnimi delavci ki nasto-pajo letošnjo jesen na teh ve-čerih, prvi glasbenik. Njegova tema pa je bila: jazz. Sam je najbolj popularen pisec te vrste glasbe pri nas ter njen naj-uglednejši pobornik, vendar je svoje glasbene nazore razložil na način, ki ni običajen na teh kulturnih prireditvah. Omejil se je na dokaj površno polemiko s tako imenovanimi so-vražniki jazza, podobno pa je bilo tudi z razlogi, ki jih je

navajal v njegov prilog: le malo je povedal o njegovem glasbenem bistvu in izognil se je področju, ki mu pravimo umetnost. V istem slogu je potekala diskusija. Večina vprašanj je pričala, da so njihovi avtorji fanatični strokovnjaki za jazz — in zato tudi niso pripo-mogla k globlji in tehtnejši osvetlitvi vprašanja. Občinstvo se je zabavalo ob Adamičevem odrezavem in ležernem načinu. Ne bi radi začeli ali po-grevali prepira o jazzu. Zdi se le, da je večer, ki mu je bil posvečen, nekoliko izpadel iz doseženega okvira Kulturnih razgovorov. Zato smo tudi k naslovu postavili vprašaj — čeravno samo v oklepaju.

Kratko in novo

NOVA ŠTEVILKA »RODNE GRUDE«. Izšla je deseta številka glasila Slovenske izseljenske matice »Rodna gruda«. Uvodnik govori o želji Jugoslavije, da bi z vsemi deželami sveta prija-teljsko sodelovala. Sledí prikaz o treh veselejnih, ki so bili v septembru pri nas. Na-daljnji prispevki seznanjajo bralce z novimi carinskimi predpisi o uvažanju blaga v Ju-goslavijo, govore o novem da-rilu Progresivnih Slovenc Ameri-ke — pralnem stroju za po-rodniško kliniko, o desetletnici Litostroja in o delu Slovenskega narodnega gledališča. Leposlov-ni del so prispevali Ina Sloka-nova (proza), Matej Bor, Vida Taufer in Severin Šali (pesmi). List je bogato ilustriran.

ma v Trbovljah zgodovinsko razstavo »Hrvaško - slovenska kmečki upor 1573«. Razstavno gradivo bodo iz Brežic, kjer je bilo deležno velikega zanimanja, prenesli v Trbovlje po do-govoru med Posavskim muze-jem v Brežicah in Okrajno zve-zo Svobod Trbovlje ter upravo Delavskega doma.

»MANHATTAN TRANSFER« je eno izmed prvih velikih del slavnega ameriškega pripoved-kega Dos Passos. S tem de-lom nadaljuje Cankarjeva za-ložba predstavljanje pomemb-nih življenjskih in slovenskega narodnega gledališča. Leposlov-ni del so prispevali Ina Sloka-nova (proza), Matej Bor, Vida Taufer in Severin Šali (pesmi). List je bogato ilustriran.

RAZSTAVA »HRVAŠKO-SLO-ENSKI KMEČKI UPOR« V TRBOVLJAH. — V okviru prireditve za Dan republike bo Posavski muzej v Brežicah pri-redil v foyerju Delavskega do-

Pred premiero Kogojevih „Črnih mask“

Marija Kogoj »Črne maske« so za pred malone tridesetimi leti ob svoji prvi uprizoritvi zbudile v naši javnosti in v glasbenih ter gledaliških krogih presenetljivo živo pozornost in doseglo enodušno priznanje vse takratne naše strokovne kritike. Ki je zapisala, da stopa slovenska operna tvornost s Kogojevimi »Črnimi maskami« v krog evropske operne kulture in da je ta opera hkrati daleč najboljša delo domače operne literature. Kritiki dr. Stanko Vurnik, Slavko Osterc in Emil Adamič so se vsi strinjali v ugotovitvi, da je Kogojeva glasba na moč resna, samonikla, barvita, smela in bogata in da bi bil operi, če bi jo skladatelj nekoliko skandinaviziral in arhitektonsko proporcionaliral, vsakakor zagotov-

tiča. Da je imelo delo navzlic svoji vsebinski težavnosti znaten odziv tudi pri občinstvu, je razvidno že iz dejstva, da je uprizoritev dosegla devet predstav, kar je bilo tiste čase za opero, in povrh še za domačo pri nas prava redkost. Med pripravami za novo uprizoritev smo se obrnili na dirigenta Sama Hubada in na režiserja Hinka Leskovška ter ju preprosil za nekaj informacij. »Ali ni čudno, da se naša Opera skoraj trideset let ni povrnila k »Črnim maskam«, čeprav je delo ob svoji premieri naredilo tako silen vtis na sodobnike?«

»Navidez je to dejstvo nemara res čudno, čeprav smo vsa ta leta po osvoboditvi ovir: napornost in dolžina glavne vloge vojvode Lorenza, ki jo je svojčas zmogel samo pevec take fizične konstitucije in umetniškega razpona, kot je to bil Robert Primožič, in drugi — Kogojeva instrumentacija, ki je zavojlo pomanjkljivih oznak v partituri v dinamičnem in agogičnem smislu trd oreh za orkester in dirigenta. Toda kljub temu sva z režiserjem Leskovškom pred tremi leti sklenila, da opero podrobno preštudirava in skušava ugotoviti, ali je mogoče delo strniti, ne da bi se bistveno dotikala Kogojeve originalne in dragocene kompozicije kot take. Z Leskovškovimi dramaturškimi posegi, ki sva jih nato skupno povezala s Kogojevim glasbo, mislim, da se nama je posrečilo, dati Kogojevi operi obliko ki je ohranila vse značilne prvine originala, a je zlasti s strnitvijo Lorenzove partije zdaj postala uprizorljiva.«

»Črne maske so tudi vsebinsko zelo zahtevna opera. Ob kakšne težave ste, tovariš režiser, zadevali pri svoji odrski realizaciji?«

»Dejanje za svojo opero je Kogoj povzel po drami ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, ki v svojem delu ni sijal realnega sveta, marveč je posegel v svet domišljije in človekove podzavesti, iz katere je skušal v simbolnih slikah izluščiti njegovo duševno problematiko, njegovo v dve skrajnosti razčlenjeno dvojnost. Ideja dvojnosti je pri Andrejevu obdelana v patološkem smislu, saj z vidnimi liki ponazarja Lorenzove halucinacije, njegove misli, čustva in borbe s samim seboj. Ko sem se lotil režijskega problema »Črnih mask«, sem se dobro zavedal, da sem najbrž pred najtežjo nalogo, kar jih premore svetovna operna literatura. Režijski problem opere je predvsem v scenški simboliki, s katero je skušal pisatelj oživiti psihološko razvnanost in notranjo borbo glavnega junaka. Vso to simboliko, ki jo je treba scenško logično izpeljati, sem skušal razčleniti z barvnimi kontrasti. Ker pa je vse dogajanje opere prepojeno z nekakšnim pošastnim kontrastnim maskaradnega plesa, ima v njem važno vlogo tudi balet, ki s svojim simboliziranim gibanjem znatno dopolnjuje podobo psihološkega razvoja. Pri scenški podobi sva se z inženjerskim Maksom Kavčičem omejila na enostavne ploskove, ki jo zaključuje sinje ozadje, glavne momente pa podčrtuje je figurina projekcija. Upam, da bo tudi zunanja podoba približala dejanje razumljivosti.«

Floria Oblak — Dekle s knjigo

POGLED V JAKOPIČEV PAVILJON

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstavljata te dni dva likovna umetnika: slikar Floria Oblak in kipar Ivan Štrekelj.

Prvi je že večkrat zbudil pozornost na raznih kolektivnih razstavah, lani pa je tudi že samostojno razstavil v Mali galeriji. Ze bežen pogled na Oblakove podobe nas opomni, da imamo pred seboj resnega, studioznega in, lahko bi rekli, strogega ustvarjalca: v vsaki sliki je opazna skrb, da bi do kraja natančno ubral svojo izpoved, da bi iz likovnega pojva odstranil vse nevažno, slučajno in izrazil samo bistveno ter nujno, da bi svojo izpoved ali občutje ali spoznanje ulil v čisto in skladno obliko. Res, v svojem koloritu je Oblak nenavadno ubran in izbran, njegove barve kažejo neko nobleso, ki na vtis dez morda učinkuje hladno, ki pa je v resnici samo odraz prečiščenega in iskrenega oblikovanja: pod mirno, ali bolje, zadržano gladino, se skriva intenzivno notranje življenje in njegovi obrabi govore s svojimi velikimi očmi resne in pomembne stvari. Za Oblakovo ustvarjanje se zde značilni že formalni nje-govih slik: izbrani so tako, da omejujejo slike resnično na najnujnejšo ploskev in jim dajejo neko posebno obeležje. Oblak je slikar, ki se brez ozirov potaplja v svoj svet: včasih se povzame do fantastike (čeprav nalivno — »Pikova dama«), drugič se zadržuje v reprodukcijo preprostega razpoloženja (šišočija). Pomembno mesto v njegovem delu zavzemajo avtoportreti. V njih je, lahko bi rekli, strjen njegov odnos do življenja in do umetnosti. Kar se slednjega tiče, je njegovo stališče dosledno in moderno, čeravno je opazno, da ni zavrgel dobrih slikarskih tradicij. V najnovejših slikah je zaznavovan poudarjen razvoj: svetlečje barve izrazitejša ploskovitost, hkrati večja sproščenost. Toda osnovni doživljaj, osnovno občutje, ki tvori Oblakovo originalnost, je ostalo, čeprav se pojavljajo reminiscence v novi luči (»Ogle-dalost«).

Kipar Ivan Štrekelj se izražaja manj osebno. Njegovo delo označuje neka »objektivnost«, ki se kaže v skrbni in kvalitetni modelaciji. Njegove figure so dokaj statične in umetniške učinke išče predvsem v skladnih prelivih obrisov in oblik. Kadar skuša izraziti močnejše čustvene in dinamične poudarke, je manj sproščen in uspešen. Je to intima, nevsiljiva, »stihna« plastika, ki priča o solidnem znanju in zaverovanem delu brez sleherne spekulacije. V tem je njihova vrednost — toda za večje dosežke je nemara treba tudi več držnosti.

Slišali smo v našem radiu

V zadnjem mesecu dni je Radio Ljubljana pripravil svojim poslušalcem štiri premiere tako imenovanih slušnih iger. Med njimi je bilo eno domače izvorno delo, ostalo so bili prevodi oziroma priredbe tujih besedil. Avtorji in igrice so imenujejo: Vlada Vukmirovič »Mož, ki je ukradel čas«, Hans Dietlev »Kapitan balona«, Vsevolod Ivanov »Oklopniki v ladi« in Alfred Prugla »Branik iz ledu in viharja«.

socialnih problemov, njegovi teksti so prežeti z lepim humanizmom. Kot pisec radijskih iger se je uveljavil tudi v mednarodnem merilu. »Kapitan balona« je tipičen primer njegovega oblikovanja: preprosto, pregledno in učinkovito. Gre za zgodbo majhnega uradnika, ki pade v roke brezdružnim reklamnim agentom in njegova usoda je grozljivo satirična podoba družbe, v kateri je človek samo predmet brezvestnega izkoriščanja. Režiser ljubljanske radijske predstave je bil Tugomer Tory, v glavnih vlogah pa so nastopili Frane Milčinski, Mila Katičeva, Jurij Souček, Slavko Jan in Janez Jerman — imena, ki govore za solidno izvedbo.

Štiridesetletnico oktobrske revolucije je Radio Ljubljana med drugim praznil tudi z izvedbo »Oklopnega vlaka« Vsevoloda Ivanova. Vsevolod Ivanov, ki sodi med najbolj zanimive in ugledne sovjetske pisatelje, je napisal svoj »Oklopniki vlaka« najprej kot novelo, kasneje pa ga je sam dramaturiziral. In kot odskočno delo je »Oklopniki vlaka« doživel nešteto uprizoritev ter se že zdavnaj uvrstil med klasična dela sovjetske dramatike. Igra je zaradi svojih dramatičnih lastnosti in učinkovite dinamike zelo primer-na tudi za radijsko izvedbo. V to survo jo je pri nas priredil Fran Žizek, ki je bil tudi režiser. Osrednje vloge so interpretirali Boris Kralj, Jože Lončina, Jože Zupan, Franci Presetnik in Saša Miklavc, nastopili pa so tudi še številni drugi igralci iz radijske družine in iz ljubljanskih gledališč.

Vlada Vukmirovič je mlad srbski pisec. Studiral in diplomiral je na režiserskem oddelku Akademije za igral-sko umetnost v Ljubljani. Napisal je že več radijskih iger in »Mož, ki je ukradel čas« je bil odkupljen na lanskem natečaju Jugoslovanske radio-difužije, v ljubljanskem radiu pa je doživel krstno izvedbo. »Mož, ki je ukradel čas« je star uslužbenec, ki bi moral v zasluženi pokoj, ki pa bi vendarle še rad delal in bil koristen. Z nedolžno zvijačo se mu tudi posreči, da si »ukrade« še nekaj časa. Je to preprosta, a ljubezna igra, pretkana z blagim humorjem. K njenemu uspehu je zlasti pripomogel tudi glavni interpret — Stane Sever. Režiser-ka je bila Maša Slavčeva.

Hans Dietlev, avtor »Kapitana balona«, je znan danski novinar in pisatelj. Odlikuje ga smisel za jedrat humor in satiro. Predvsem se loteva

iz ledu in viharja, s podna-slovom »Saga o osvajanju Antarktike«, ki je bila na sporedu našega radia preteklo nedeljo. To pravzaprav ni igra, temveč dramaturizirana zvočna reportaža, ki v času mednarodnega geofizikalnega leta obuja spomine na osvajalce Antarktike, na junške raziskovalce od Jamesa Cooka do Shackletona, Amundsenja in kapitana Scotta, ki so s tolikšnimi žrtvami odkrivali ljudem neznan ledeni svet. Posamezni prizori se oddaje verno ponazarjajo zgodovinske dogod-ke in lepo izkazujejo čast vsem tistim, ki so se trudili za dostop do južnega tečaja in s tem izpričevali neukrot-ljivost človeške volje v boju z naravo. Režiser ljubljanske izvedbe, ki je sledila kmalu za prvo izvedbo v Radiu Frank-furt, je bil Hinko Košak, so-delovali pa so člani Drame in Mestnega gledališča.

Ugotoviti je treba, da je v programu radijskih iger Ra-dia Ljubljana dovolj pestro-sti in mnogo resnega prizade-vanja. S skrbnim izborom in s solidno izvedbo si te igre pridobivajo čedalje več poslušalcev.

Novice z Delavskega odra v Ljubljani

Držec se zastavljenih nalog, si vodstvo Delavskega odra tu-di v letošnji sezoni prizadeva, da bi kar najbolj pripomoglo pri boljšanju kvalitete naših gledaliških amaterjev. Uspešni seminarjem za režiserje v pre-tekli pomladi so sledili jesenski

tečaj: v prvih dneh novembra je bil končan prvi del tečaja za mlade režiserje in tečaj za recitatorje. Mladim režiserjem — predvsem so bili slušatelji učiteljska in drugih ljublan-skih šol — je v izredno zanimi-vi in prijetni obliki posredov-a li osnovne informacije o re-žiji na amaterskih odrih reži-ser France Jamnik. Zdalj bodo mladi režiserji delali praktič-no, čez nekaj mesecev pa se bodo spet zbrali in izpopolnili svoje znanje.

Recitatorje je to pot vodila pri študiju članica Mestnega gledališča in Ljubljani Alenka Svetelova in pripravili so lep program za proslavo Oktobrske revolucije. Smotno so izrabili čas, kajti obiskali bodo nekateri ljubljanske tovarne, so-de-lovali bodo pri prireditvah na svojih šolah in ustanovah in seznanili so se z metodo dobre-ga študija recitacije.

Kratko in novo

NOVA ŠTEVILKA »RODNE GRUDE«. Izšla je deseta številka glasla Slovenske izseljenske matice »Rodna gruda«. Uvodnik govori o želji Jugoslavije, da bi z vsemi deželami sveta prijateljsko sodelovala. Sledi prikaz o treh velesojmah, ki so bili v septembru pri nas. Nadaljnji prispevki seznanjajo bralce z novimi carskimi predpisi o uvažanju blaga v Jugoslavijo, govore o novem darilu Progressivnih Slovek Amerike — pralnem stroju za porodniški kliniko, o desetletnici Litostroja in o delu Slovenskega narodnega gledališča. Leposlovni deli so prispevali Ina Slokova (proza), Matej Bor, Vida Taufer in Severin Šali (pesmi). List je bogato ilustriran.

»MANHATTAN TRANSFER«. Je eno izmed prvih velikih del slavne ameriškega pripoved-nika Dos Passossa. S tem delom nadaljuje Cankarjeva založba predstavljanje pomemb-nih del svetovne književnosti, ki jih doslej v slovenskem prevodu nismo imeli priložnosti spoznati. Z Dos Passosovim zgodnjim delom o življenju velemešta in njego-vih ljudi bodo bralci spoznali enega važnih stitnih in vsebinskih kašipotov k modernemu romanu, pa tudi enega najbolj ostrih in kritičnih prikazov v ameriški družbi v času njenega najvišjega kapitalističnega vzpona.

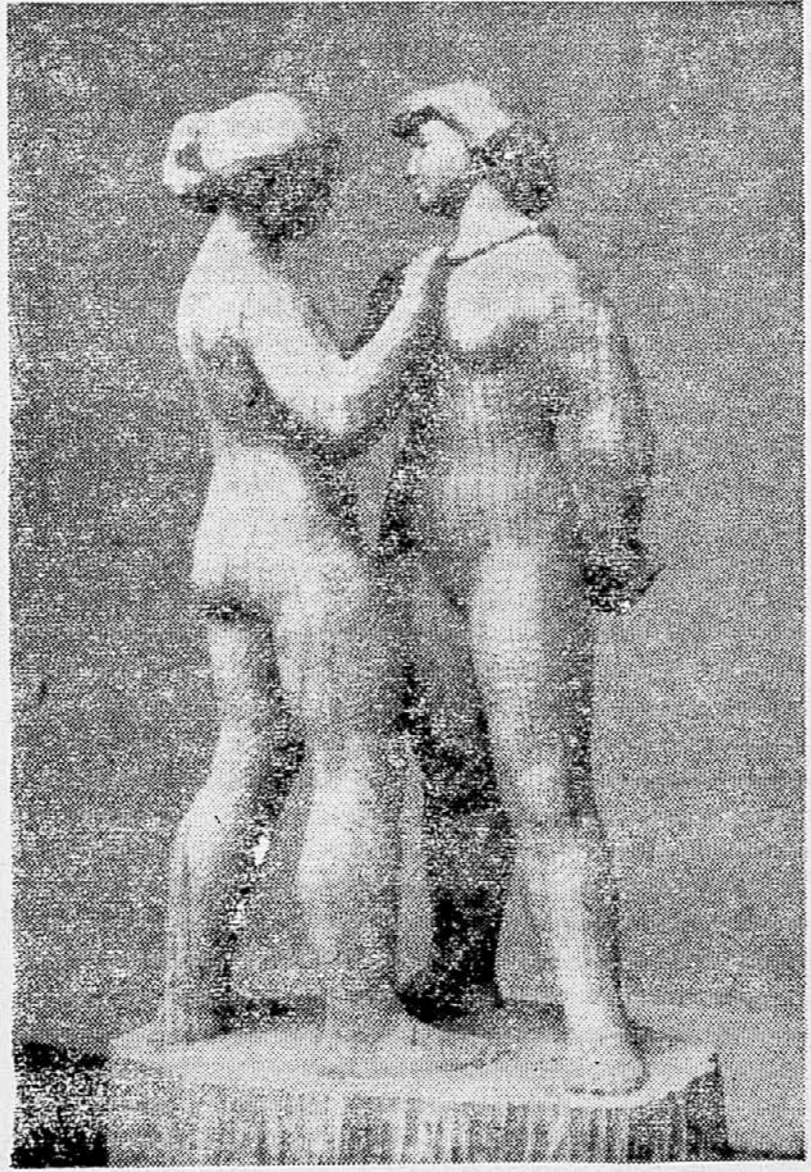
RAZSTAVA »HRVAŠKO-SLO-ENSKI KMEČKI UPOR«. V »BOVLJAH«. V okviru prireditve za Dan republike bo Posavski muzej v Brežicah pri-redil v Koyerju Delavskega do-

V KINU nam kažejo

Pop Čira in pop Spira

Vsakolnetnega puljskega nagra-tenca pričakuje publika z večjim zanimanjem, kakor ga sicer po-sveča domačim filmom. Tudi s »Popom Čira in popom Spira« je tako. K temu ni pripomogla le obilica nagrad, ki jih je film pre-jel na letošnjem festivalu in pa zadovolnost, kako so se naši film-ski delavci prvič v izbranem filmu spopadli z barvami, temveč tudi in najbrž predvsem zgodba sama, ki jo večina naših ljudi dobro pozna iz Sremčevega istoimen-skega duhovitega zomana. Vsi gledalci posedejo na sedeže kina Vič in pričakovanju, da bodo gledali dober, svež in uspel domači film. To pričakovanje se jim v neki meri tudi izpolni.

okrnjevalo dramaturško razple-tanje zgodbe same. Režiserka je razpolagala z od-ličnim igralškim kadrom. Vidno je, da so se igralci z resničnim veseljem in temperamentom pri-bližali svojim vlogam, pisanim v učinkovitem dialektu, pa vendar marsikateri gledalec z njihovo igro ne bo zadovoljen. Vsi bomo priznali čisto izjemo na Ljub-ljanski Bobi, ki je z velikimi igralškim talentom vedno uje-la pravo mejo med igro in karik-aturjo. Morebiti se nam prav za-radi njenega izvrstnega lika za-zdijo nekatere druge vloge oči-grane s čitalniško diletantskim karikiranjem. Saj bi bil čitalniški stil res lahko ustrezen za izri-sko tolmachenje Sremčeve vesle zgodbe o vaških popih, samo po-zlahten bi moral biti, tako, kot smo to nekoč videli na odru Mestnega gledališča. Vsekakor pa je bila igra, ki so jo pokazali igralci, v večini primerov bolj gledališka kot filmska. Pa tudi še marsikateri drugo spominja v filmu na gledališče: na primer ka-mera, ki zna biti v žanrskih pri-zorih lepo sproščena in živahna. V igralškem dialogu postane toga s temi načini (ali spodsliji) v filmskem tolmachenju »Popa Čira in popa Spira« je povezan celot-ni vtis, ki smo ga dobili ob tem filmu: nekakšna nemotnost, da filmski tehniko dramaturgiji in igri. Pondarja odlike našega no-

Ivan Štrekelj — Ogrlica

Kulturni razgovor (?)

V četrtak zvečer je v Križankah na Kulturnih razgo-vorih, ki jih prireja Delavska knjižnica, nastopil komponist in dirigent Bojan Adamič. Ob-činstvo, med katerim je pre-vladovala mladina, je pokazalo mnogo zanimanja in je do kraja napolnilo dvorano.

Bojan Adamič je bil med kulturnimi delavci ki nasto-pajo letošnje jesen na teh ve-čerih, prvi glasbenik. Njegova tema pa je bila: jazz. Sam je najbolj popularen pisec te vr-ste glasbe pri nas ter njen naj-uglednejši pobornik, vendar je svoje glasbene nazore razložil na način, ki ni običajen na teh kulturnih prireditvah. Omejil se je na dokaj površno pole-miko s tako imenovanimi so-vražniki jazz, podobno pa je bilo tudi z razlogi, ki jih je

navajal v njegov prilog: le malo je povedal o njegovem glasbenem bistvu in izognil se je področju, ki mu pravimo umetnost.

V istem slogu je potekala diskusija. Večina vprašanj je pričala, da so njihovi avtorji fanatični strokovnjaki za jazz — in zato tudi niso pripom-gla k globlji in tehtnejši osvetlitvi vprašanja. Občinstvo se je zabavalo ob Adamičevem odrezavem in ležernem načinu.

Ne bi radi začeli ali po-grevali prepira o jazzu. Zdi se le, da je večer, ki mu je bil posvečen, nekoliko izpadel iz doseženega okvira Kulturnih razgovorov. Zato smo tudi k naslovu postavili vprašaj — čeravno samo v oklepaju.

Fosforescirajoči oblak

To je kruh, ki ga ne bo nihče več jedel. To je skodelica, iz katere ne bo nihče več pil. To je ogledalo, v katero ne bo nihče več gledal. Ozri se še enkrat proti fosforescirajočemu oblaku na polnočnem nebu, ki se polagoma spušta. Potem zapri okno in zagrnj zasto. Se pet minut imaš časa. Tri sto sekund časa za tri sto tisoč sklepov, ki bodo izpodbijali drug drugega, medtem ko se bo fosforescirajoči oblak širil. Se enkrat pobožaj otroški posteljici, kletki na kolesih, ki ne moreta ohraniti življenja. Deček je spet zaspal v skrčenem položaju. Pusti ga spat, čemu naj bi zdaj še vzdvojnjal nad teboj. Deklica je izpustila svojega medvedka. Njegove neumne steklene oči so budne. Nič zato. Potisnil mu boš glavo pod roke.

Torej to je tvoja soba. Naposled si spregledal to nesmiselno domačnost. Samoljubna omara, dobrovoljni zastori, vestna peč. Vsi so sokrivi, zazibali so te v neskrbnost. Zvijajoči stol še vedno vabi, da ostaneš — kakšen cinizem! Za to si torej delal. Kaj je bilo vse tisto, kar si počel? Vse je bilo vedno tako pomembno! Videti je, da si vse življenje samo čakal, čakal konca. Kakšen utegne biti na pogled naš vsakdanji kruh, kadar fosforesciraj? Iz gumijevcev bodo poganjali mehurji, iz vodne pipe bo po kapljah prihajala smrt.

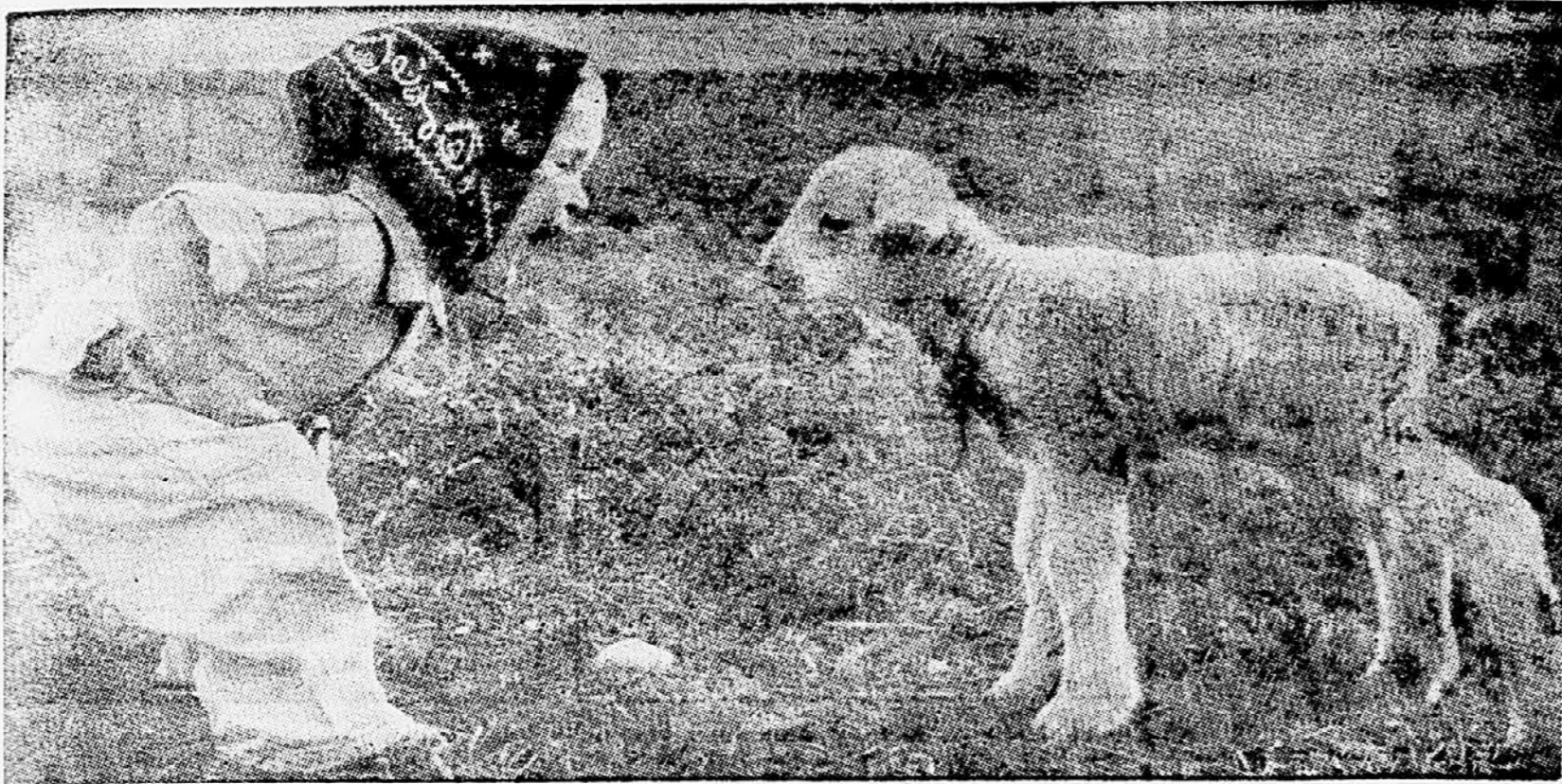
Kaj mar stojiča svetilka ni za vislice, kaj divan ni za natezalnico? Belo položena loputa ti zapira pot za svedel. Ujetnik svojih navad si. Slike: hromeča očaranost. Za režim se šipami so se razpostavile knjige, v krepko strnjenih vrstah. Potprejljivo čakajo trenutka, v katerem bodo izgubile vrednost. Ali začenjajo ti ponosni sadovi zahodne kulture že izgubljati barvo? Televizijski zaslon se svetilka belkasto medlo, kakor oko oslepele krave. Bodi usmiljen, vzemi sekuro, pobij z njo sheme, ki tičijo v njem, zmerom pripravljeni, da začnejo drhteti cepetati; hotele bi ti z nasmeškom pripovedovati pomembne reči, ki si jih že pozabili, še preden si jih slišal. Potlačil napave nazaj v klavir. Pobij pestjo radijskega napovedovalca. Razbij naravno himno v omari s ploščami. Umori zlato ribico in jo vrzi v vedro za smeti. Ali pa jo položi na mizo. Zrtvovana riba na belem prtu. Kakor pred dva tisoč leti. Predolgo je že od tedaj. Celotno svetilno pismono se boš lahko zastrupil. Dopolnjeno je.

Naposled imaš nov odnos do dogodkov in do reči. Okušaj ga. To je prilika, ki tehi stih ali tih ali dveh minut, bistvena izkušnja, ki ti je še manjkala. Napovedoval jo je beg ptic. Avguri so že od nekdaj pazili na ptičji let. Vendar niso nikoli povedali kaj resnično mislijo o tem.

Pojdi tja v spalnico in se še enkrat dotakni njenih las. Mlalo se bo zganila in mogoče zamrmrala. Ali prideš zdaj? Oči ne bo odprla. Sam si.

Kako je vse postalo tuje! Ne hodi tja v spalnico, ne ubijaj napovedovalca. Kaj imaš opraviti z njim? Ali je tisto zunaj od vratih, na medenastem, vsak dan očistnem ščitniku tvoje ime? Ne izplača se ga odvijati. Postavi se s hrbotom ob steno. Glej v oči sovražnikom, mizi, postelji, omari. Sam si uredil njihovo falango, tako premeten samomorilec si. Zdaj se ne osmeši, naredi tako, kakor da je bilo vse nomenoma. Podnice škripajo. Kazaletci na uri se divje vrtijo. Zadržuj jih ali ne. Izprazni si žep ali si jih natlači. Zbeži ali ostani. Široko odprti vrata ali jih zakleni. Še enkrat pogled skozi okno: fosforescirajoči oblak je skoraj lep.

(Prevedel J. G.)

POMLAD BREZ LASTOVK

Mirna so misli še vedno mrzlično divjale. Zavedala se je, da je še vedno premalo povedala, da bi preprečila odkritje bunkerja. Najbrž bo oni že naslednji trenutek vprašal gospodinjico: »Kako pa da poznate to dekle?« Gospodinja pa bo odgovorila: »Prednočnim so bili tu z ranjenci. Bunker so si zgradili pod našo šupo.« A to se ne sme zgoditi, ne sme. Zato mora sama povedati in prej, kakor bo oni vprašal gospodinjico.

»Po mleko sem prihajala sem za ranjenec.« je rekla po zelo kratkem presledku.

»Sem, iz doline?« se je Konjačev nasmejal; očitno ni verjel njenim besedam. »Ne, iz bunkerja, kamor smo prenesli ranjence, ko se je začela ofenziva.« je rekla.

»Napeto je pogledal.«

»Je tu gori bunker?«

»Da.«

Nekaj trenutkov je bilo tako tiho, da bi se slišala smet, če bi padla s stropa.

»Pokazala nam boš ta bunker.« je rekel. Dolej je nekam malomarno gledal po sobi, sedaj pa se je tudi na njegovem obrazu pokazalo vznemirjenje.

»Bom.« Odgovorila je tiho, hripavo.

Gospodar je še vedno ves prepaden bolšak vanjo. Če bi najbližjemu izrgal puško in začel streljati, ga je za kratak hip prešinilo. »A kaj bi mi to pomagalo?« Spomnil se je pogovora z ženo. »A mi?« je bila vprašala komisarja. »Če dobe ranjence, nam po- žgo domačijo, nas pa pobijejo.« »Da, požgali bodo.« ji je sedaj pritrjeval. Vendar ni mislil samo na domačijo in nase. Mislil je tudi na ranjence. »Bogve kaj bodo počeli z njimi, preden jih potolčejo?« je stilo vanj. Se vedno je strmel v Mirno. Zagnusila se mu je. »Kaj take dajejo k ranjencem?« USJA je, zdaj pa izdaja nje in nas...

Tudi Ivan in Francka sta prestrašeno strmel v Mirno. Ivan je drhtel od vznemirjenja. Mislil je samo na ranjence. Dopoldne je poravnal listje in poravnal nad bunker voz. Nihče ne bi našel bunkerja, če ga ta prekleta lejdra ne bi pokazala.

Smrekarica pa je bila taka kakor prej. Vdano je čakala, kaj se bo zgodilo. »Samo od sebe je prišlo, jaz nisem ničesar povedala.« je premišljevala. Tisto o mleku jo je sicer začudilo. »Le čemu je to rekla?« je ugibala.

»Najbrž zato, da mi ne bi mogli reči, da so nas prisilili, da smo dovolili kopati bunker. Tudi za mleko lahko rečemo, da so nas prisilili. Ali pa povemo, da se je zlagala. Tisti večer smo jim res dali mleka, hodila pa ni ponj. Le kaj bi bilo bolje, da rečemo?« Pogledala je moža. Jeza, ki se je proti njemu že dolgo nabirala v nji, od takrat, ko je zvedela za bunker, ji je pričevala plahneti. Če dobro premisli, pravzaprav ni mnogo kriv. Ni mogel odreči, saj si še ona ni upala. Od moža so ji šle oči k otrokoma. Se vedno sta bila vsa bleda; Ivanov pogled je bil tak, da se ji je srce stisnilo. »Ves je na njihovi strani. A kdo je kriv, Kristus, kdo je kriv?«

Belogardisti se skoraj niso več zmenili zanjo. »Pokazala boš bunker, takoj!« je rekel Konjačev in namignil svojim pajdašem. Nekdo jo je s puškinim kopitom sunil v hrbet, da se je opotekla proti pragu, a se je takoj ujela in trdno stopila čez prag. Konjačev si je popravljal pas in zavpil: »Pazi, da ne pobegne.« nakar mu je nekdo, že iz veže odvrnil: »Le kam? Trenutek nato ni bilo nobenega več v hiši.

Smrekarja je obhajala slabost, niti stati ni več mogel. Zavlekel se je k mizi, sedel. »Zdaj bodo našli bunker, ranjence potolkli, hišo požgali.« je grebilo v njem. Bal se je, kdaj bo zasiašal krike in strele. »Če jih takoj postrebo, bo še dobro.« se mu je vzdvojalo. »A bogve kaj bodo počeli z njimi? In z nami, bog nebeški!«

S. Smrekarica je bila mirna. »Zgodilo se je samo od sebe.« je igralo v nji. Ni se bala, da bi se tudi njim kaj hudega pripetilo. »Porečemo, da so nas partizani prisilili.« je premišljevala. Hrabrila pa jo je tudi misel na stričnika, gospoda Antona. Če jim bo šlo za nohte, se bodo lahko sklicevali nanj. Nazadnje je tudi Konjačev v sorodstvu z njim.

Ivan je še vedno strmel v vrata, kakor da so mu oči okamenile. Potem ga je neka čudna sila gnala von. Ze prej, ko je Mirna povedala, da je bolničarka, ga je v duši sililo, da mora nekaj napraviti, da reši ranjence a ni vedel kaj. »Če skočim ven, odprem bunker in jih pozovem, da pobegnejo, pod šupo

je breg, morebiti bi ušli.« je pomislil, a se je koj spomnil, da ranjenci ne bi mogli bežati. Tudi je na bunkerju voz, preden bi potegnili, bi bili belogardisti že tam. Ne, ničesar ni mogel napraviti. V grlu in prsih ga je dušilo zaradi joka, ki ga je tlačil vase. Ko pa so belogardisti odšli, ga je potegnilo za njimi. »Kristus, da se dobi takšna ženska!« Stekel bi za njo, ji pljunil v obraz. A noge so mu bile težke, samo do večnega praga je prišel, tam pa je obstal kakor na smrt utrujen. Motno je zrl v spreved pred sabo. Zdel se mu je kakor mrtvaški spreved. Ona je šla spredej, prvi belogardisti pa tik za njo. »Samo krste ni.« je mislil. »Krate... Misel na krsto ga je še bolj vznemirila, spomnila ga je smrti, ki bo vsak čas stegnila svojo koščeno roko proti bunkerju.

Spreved je zavil, bog nebeški, ne proti šupi, na desno, proti gozdu. S široko odprtimi očmi je strmela za njimi. Opazil je, da gre partizanka zelo hitro, hkrati pa spet zasiašal, ko je nekdo opozoril: »Pazi, da nam ne uidele.« a nekdo, najbrž isti kakor prvič, je zopet odvrnil: »Le kam?«

Srce mu je razbijalo, kakor da mu silil iz prsi. Ni vedel, kaj bi naredil. Na jok in na smeh mu je šlo. Planil je v hišo in zavpil: »Oče, mati, v gozd jih žene!«

»V gozd?« Smrekar je pogledal skozi okno. Res so šli proti gozdu, to se reče stran od bunkerja. »Ne bo izdala.« je veselo zaplalo v njem. »Rešeni so, oni in ranjenci.« Blažen smehljaj mu je zaigral na ustnicah.

Ivan ni mogel strpeti v sobi. Planil je ven in za sprevedom. »Janez!« ga je poklical oče. »Bog nebeški, če se mu kaj pripetilo!« ga je

zaskrbelo. »Janez!« ga je še enkrat poklical, a Ivan ga ni več slišal. Skril se je za onimi v gozdu.

Smrekar je pogledal ženo. Nekam bleda, prepadena je bila videti.

Smrekarici je bilo, kakor da je za nekaj ogojufana. »Ali jih bo ta prekleta smrdljiva res preiščila?« jo je prešinilo. Grabilo jo je, da bi stekla za njimi in jim povedala: »Saj ni tam, stran vas pelje.« A ji je bilo, kakor da jo je napadla huda bolezen. Oči so ji obstale na hčeri, videla je, da se smehlja.

»Vesela je, ker jih pelje stran.« je pomislila. »Vse so ti hudiči pridobili na svojo stran, še to dekle.«

Bilo ji je težko kakor že dolgo ne.

V Smrekarju pa je še vedno igralo: »V gozd jih pelje, stran od bunkerja. Ranjenci so rešeni in z njimi tudi mi, tudi mi.«

Mislil je na ranjence, na hišo, na svojo družino. Usoda mlade partizanke ga tisti trenutek ni posebno vznemirjala.

Hči je mislila samo nanjo.

»A ona, oče?« je tesnobno vprašala.

»Kdo?«

»Dekle.«

Zdaj je tudi Smrekar pomislil na dekleta. »Ubil jo bodo, ko bodo spoznali, da jim noče pokazati bunkerja.« je spoznal. »Pravzaprav jo morajo ubiti, s tem bodo ranjenci šele rešeni. Dokler bo živa, je nevarnost, da pove.«

Molčal je. V srcu mu je vendarle bilo hudo. »Tako mlada je še, pa nosi tako težko breme.« se mu je prebujilo.

Hči je razumela njegov molk. »Ubil jo bodo.« se ji je med lhtenjem izrgalo iz prsi.

Mati jo je pogledala. Ta jok je težko legel na njeno dušo. Tudi njo je zagrabilo. Odhitela je v kuhinjo. Naslonila se je na mizo in zajokala. »Kristus, njenih muk še ne bo konec. Tudi če pove za bunker, ne. Vsi so šli po drugi poti kakor ona; mož in otroka. Ostala je sama. Kaj ji pomaga, če pove za bunker, če pa se je s sejo oči izgubili? Duše so jim vzeli.« jo je stiskalo, »duše, bog nebeški!«

V hiši, to je v veliki sobi, je bilo popolnoma tiho. Niti najmanjši ropot se iz nje ni slišal v kuhinjo. Stasoma je tudi Smrekarica prenehala jokati. A še zmeraj je mislila na otroka, predvsem na hčer.

V daljavi je počil strel, najprej eden, nato pa še štirje, drug za drugim. »Ubil so jo.« je zajokala hči. »Najbrž.« ji je odgovoril oče.

»A ranjenci so rešeni. Štirje so v bunkerju.« se mu je utrnilo v mislih. »Eden za štiri. Bolje je tako.«

»Toda, ali so res rešeni?« ga je nenadoma zaskrbelo. Ona ne bo več mogla izdati bunkerja, če so jo res ustrelili. A žena? Prej je videl, da je hotela povedati. Samo zato ni povedala, ker ji je dekle prekrizalo račune in

odvedla belogardiste iz hiše, še preden se je žena prav zavedla. A ko se vrnejo?

»Ne sme izdati bunkerja, križana gora, to se ne sme zgoditi!« si je ponavljal, a ni vedel, kako bi to preprečil.

Čas se je vlekel. Iz stenske ure se je oglašala kukavica. Pogledal je na razpredelnico. Štiri. Zdaj bi se že morali vrniti. »Morda pa jih ne bo več.« se mu je vzbudilo neutemeljeno upanje.

Potem se je spomnil sina. Le kje je? Ali ni stekel za onimi v gozd? Če se mu kaj pripetilo...?

Vstal je. Moral je pogledati za fantom. Ko je šel skozi vežo, je zaslišal tih, pridružen jok. »Joka.« ga je prešinilo. Za hip ga je prišlo, da bi šel k njej, da se pogovorita. Nazadnje se bo nekdo le moral z njo do kraja pogovoriti. Noga mu je zastala, a se ni mogel odločiti, da bi stopil v kuhinjo. Njen jok je moreče vplival nanj. Spoznal je, da ne bi mogel spraviti iz sebe prave besede, zato je odložil pogovor za drugič, še sam ni vedel za kdaj.

Na večnem pragu je obstal; na kolovozu ki je peljal iz gozda, je zagledal sina. Prvi hip se je oddahnil, a ko se je pozorneje zazrl vanj, je bil zopet poln tesnobe in nemira. Sinov korak je bil težak, komaj je vlekel noge za sabo, obličje prepadeno, oči kakor da gledajo smrt. »Pa ne da se mu je kaj zgodilo, tisti strel, križana gora.« se je prestrašil. Toda strah je bil nepotreben. Ko je sin zagledal očeta, je stopil hitreje, skoraj stekel k njemu.

»Ustrelili so jo.« je tiho povedal, ko so se očetove oči vprašujoče uprle vanj.

Smrekar je bil na to že pripravljen, vendar ga je kljub temu stisnilo pri srcu. Vsaka nenadna smrt nas pretresa, ta pa je Smrekarja še posebno pretresla. A vendar se je tudi oddahnil. Ni več nevarnosti, da bi povedala za bunker. Mrtvi ne morejo govoriti.

»Kako so jo.« je zamolklo vprašal, ne zato, da bi res zvedel, temveč zato, da je sploh kaj rekel. Sinov pogled je terjal od njega, da je nekaj rekel.

»Pobegniti je hotela.« je tiho odvrnil sin. »Morala je pobegniti.« Mislil je na ranjence.

»Kaj so delali z njo, oče.« se je izrgalo sinu iz prsi.

»Si videl?« Zopet je vprašal samo zato, ker se mu je zdelo, da mora nekaj reči.

»Za hojami sem bil skrit, oni pa vsi okrog nje. Samo ranjena je bila. Ležala je, a kaj so delali z njo, oče! Glas se mu je tepel z jokom.«

Smrekarja je grabilo za srce. Vendar je še vedno bolj mislil na to, kaj bi se zgodilo, če bi belogardisti zvedeli za bunker, kakor za mlado partizanko.

»Zdaj je mrtva?« je vprašal.

»Mrtva.«

(Odlomek iz povesti, ki izide v kratkem pri »Kmečki knjigi«)

OČETOVA SOLZA

Videl sem jo enkrat samkrat. Bila je za oreh debela in lesketala se je v srebrnem soju in odblesek mavričnih barv je silil iz nje. Kot debela kapljica na lapuhu! Takrat se je rodil spomin: vse pred tem je zavito v temo in v tej temi zaman iščem očeta. In tudi bratca in mame ne pomnim od prej.

Menda sem bil takrat star štiri leta. Brat Janko je hudo obolel. Notranjica ga je vila, da se je bitje v plenicah kar lomilo v krčih. Prišlo so ženske, tete in strine: vse se je nagrnadilo ob postelji; zdravnik, tega pa ni bilo, ker smo bili ubogi in ni bilo denarja niti za sol. Očeta ni bilo doma. V Četrtilih talih, štiri ure hoda čez mejo, je tesal trame.

»Ježeš, ježeš, pošljite vendar ponj! Otrok bo umrl!«

»Vencelj, kje je Vencelj, naj gre ponj!«

Stric je oblekel zakrpan hlačevinast sukničič in je šel, kajti bilo je štiri ure hoda daleč v hribih in moral je hiteti, da bi oče še videl otroka pred smrtjo. Ženske so prišle nesle krstne sveče in molile. Otroka pa je vilo in lomilo, da so se oči spreverčale v belo. Tako je bilo do jutra, zjutraj se je umiril in zaspal. Ko je vželo sonce in so njegovi žarki udarjali skozi okna ter obsijali peč, sedaj je prišel majhen, zgaran, v hrastih hlačah in usnjenimi golenicami, kosmat kot divji mož. Moj oče je imel zelo hudo brodo. Kadar se je brlil, je hreščalo, da se je to slišalo k sosedovim, osemdeset korakov stran. Postavil se je skonec

postelje in se prijel za skončnik. In gledal je drobni, zdelani obrazek Jankov. Takrat se je utrnila iz levega očesa. Drsel je počasi in se redila, ker so jo kocine ovirale na njeni poti. Potem se je ognila brkov in se obesila na robu lica. Oče je dvignil roko, vso črno od pilpoha in smole, ter potegnul z dlanjo prek solze in astnic. Solze ni bilo več.

»Slišal sem, ko me je klicalo. Caheni Dvakrat je udarilo po bajti.«

Moj oče ni verjel v strahove in ne v boga, ker je bil zelo razgledan in je prebral vse knjige tam naokoli. Toda v tajinstveni prenos misli je verjel in tako je tudi tokrat trdil, da ga je poklical duh.

Nikoli več nisem videl njegove solze, kajti oče je bil trd mož, vaju vsega hudega. Njegove roke so bile podplat in plenkačin ročaj, uglajen z njegovimi žulji, se je svetil, in hrbet je bil upognjen. Enkrat pa sem se še zagledal v njegovo oko. Bilo je takrat, ko je ležal ustreljen v Kočvarjevi ogradi in so ga fašisti stražili vso noč, da ja ne bi oživel in ušel. V levem sencu mu je zevala luknja, oko je bilo majhno, izlito. Pobrali smo ga mi otroci z mamo. Zadeli smo ga na vlačiček in ga peljali na pokopališče: midva z Jankom vsa držala za oje, mama je pazila, da se ne bi prevrnilo, mali Zdravko je racal zadaj še v krilcu in vokal. Naš jok je bil dušen in hripav, iz njega je udarjalo sovraščivo do tujecev.

Mnogokrat razmišljam o tem. Mislim na solzo in izlito oko, kajti solza mi je prebujila zaznavo o očetu, o dobrem očetu. In mislim, čemu mu je solza pritekla ravno iz levega očesa, da je bilo potem ob smrti to oko tako majhno in prazno. Ta solza je pritekla iz srca.

FRANCI-STRLE

Najdihojca

Žgodba o perjanici

Brane je staklil nekje na peto indijancarico. Bral je tri dni od jutra do večera. Potem je sklenil, da bo Winetou, slavni indijanski poglavar. Vse je šlo po sreči. V kleti so imeli majhno sekuro, z očetovih hiš je smuknil sijajen širok pas. Iz sestričnega predala so izginile vodene barvice. Potem pa je prišla vrsta na perjanico. Kje dobiti peresa? Po dvorišču so se sicer potikale tri nemarne kure. A imele so čisto navadno grahasto perje in niso prišle v poštev.

Nenadoma je novopečenemu indijancu ožarila obraz sijajna misel: Sosedova gos! Najlepša, najbolj sijajna in najbolj bela gos daleč naokoli. Le ko bi ne bila tako bojevit! Če si se spiplal na sosedovo dvorišče, da bi malo potresel slivo, je prišla k tebi, zagagala in te vsčipnila v nogo. Ampak kakšno vsčipnila! Čuvaj je bil pri sosedovih čisto odved.

Tovariš Brane je bil prepričan, da je pogumen fant in imel je kup prijateljev, ki so tudi mislili, da so pogumni. In ker so bili vsi tako zelo prepričani o tem, so sklenili, da bo dovolj, če grejo nad gos trje. Zvečer so se spiplali na vrt, jo zgrabili in medtem ko sta jo dva držala, ji je Brane žepulil iz repa pet prekrasnih belih peres. Goska je užaljeno gagala in divje poskakovala. A fantje so bili močnejši. Ko so jo s plenum odkurili z dvorišča, se je otresla, si pogladila perje in z grenko žalostjo ošinila ravnost ostanke nekoč prekrasnega repa. In v sru je prisegla, da se bo pobalino neizprosno maščevala. Posebno Branetu.

Frane je doma napravil perjanico. Bila je čudovita. Ves poročel si jo je nataknil na glavo in se odšel bahat na cesto. Toda komaj je prekorščil cesto, se je v divjem diru pribalala za njim goska in se mu brez usmiljenja zakadila v nogo. Braneta je prevzel divji strah. Planil je v dir, da se je vse kadilo. Goska nekaj časa za njim, potem pa je omagala in odcapljala domov.

Cez dve uri ga je mama posilala v trgovino. Previdno je pokukal na cesto. Gosi nikjer. Potem je stekel, kar so mu noge dale. Ko je čez dve minuti stopil iz trgovine s polnim ce-

karjem, se je zadržal in bliskovito skočil nazaj. Pred trgovino je namreč dostojanstveno pohajkovala sosedova gos in tam pa tja bojevitno zasagala. Braneta je obliki mrzel pot. Kaj sedaj? Stal je na pragu minuto, dve, pet minut, deset minut. Gos je še vedno stala pred vrati

in ga od časa do časa porogljivo ošinila. Brane bi prisegel, da se mu smeje. Kaj za božjo voljo naj stori? Materi se mudi s kosilom. Ali naj prosil ljudi, naj jo spode? Do smrti bi se mu smejali.

Preteklo je že pet minut. Potem se je na sredo pojavil od nekdaj sosedov Jaka in spodil gos na dvorišče. Doma ga je

mama ozmerjala, da je bilo veseljje. Kaj se le to pravi, hoditi pol ure iz trgovine za prvim ovinkom!

Zdaj si sploh ni več upal z doma. Popoldne se je naredil bolnega. Če bo šel v šolo, ga bo gos gotovo počakala pred šolo in ga štípala vprto vseh so-

Spet so splezali na sosedovo dvorišče in ujeli gos. Brane pa ji je a prelepo pentljo privezal ukradena peresa nazaj na rep. Zdaj je bila gos še lepša kot poprej. Odracala je k bližnji mlaki, se ogledovala z vseh stranj in zadovoljno gagala.

Po kosilu je vzal Brane pod noko aktovrko in se še vedno mafo v strahu napotil v šolo. Pred sosedovimi vrati je spet stala goska in mahala z novim rdeča-belim repom. Brane se ji je približal ves v strahu. Zdaj, zdaj se bo spet zapodila vanj! Pa se ni. Ko je prišel mimo, je le še enkrat pomahala z repom in zagagala nekaj, kar se je slišalo čisto kot: »No, kako kaj?« In je odracala nazaj na dvorišče. Brane si je globoko oddahnil. Za vselej ga je minila skušnjava po »indijancaricah« in gosjih perestih.

Napleala Nadka Lorenz

Lojze Beltram

DOPOLNJEVANJE

VSAKO JUTRO
CIL IN VEDER
STOPI V ŠOLI
NA — — —
NAS PRIJATELJ,
POKROVITELJ;
TA TOVARIŠ
JE — — —
MARSICEVA
NARSIVADI,
MI IMAMO
VSI GA — —

Česar ne slišimo vsak dan

Z GLAVO NAVZDOL

Človeka kar smeh posili ob pogledu na te čudne svate. V gozdovih otoka Sumatra, tam pod daljno Azijo, živi na tisoče in tisoče malih sov, podobnih našim čukom, ki s svojim neprijetnim skovikanjem ponosi plašijo prebivalce. Če stopiš podnevi v bližnjo goščavo in pogledaš po vejah, brž zagledaš duceate teh sov, ki spijo spanje pravičnega tako, da visijo s kremplji obešene na veje in z glavo

navzdol. Naravoslovci so zaman ugibali, od kod ta čudna navada, ugotovili so le, da sova, če jo zapreš pokonci v kletko, sploh ne more zaspati in po nekaj dneh pogine.

STRAHOTNI VALOVI

Japonci jim pravijo tsunami, nastanejo pa ob hudih potresih na Japonskem in so zato pogosti. Na uro premerijo od 500 do 800 km! Leta 1775 so po hudem potresu v Lizboni na Portugalskem prešli Atlantik v 9 in pol urah in zalili Zahodnoindijsko otočje pred severnoameriško obalo. Leta 358 so valovi po takšnem potresu v vzhodnem Sredozemlju preplavili nekaj nižjih otokov, v Aleksandriji v Egiptu pa so metal čolne na hišne strehe. Leta 1868 so tsunani na obali Tihega oceana metal ladje v južnoameriških pristaniščih celih 500 metrov daleč na kopno.

KOLIKO CVETOV?

Ste že kdaj premišljali, koliko cvetov je na sadnem drevju, na primer na jabla-

nah? Pri vseh vrstah sadja je čisto nemogoče, da bi bilo toliko sadežev, kolikor je bilo spomlad cvetov. Kar spomnite se, kakšni cvetni grozdi krasijo sadno drevje! Na najbolj razvitih jablanah in hruškah so našli tudi po sto tisoč cvetov. Če bi se vsi ti cvetovi razvili v plodove, bi se veje gotovo lomile pod njihovo težo. Za te se razvije 5-10 odstotkov cvetov v plodove, so donosi nadvse obilni. Pri posebno debelih jabolkah in hruškah pa je že 2 do 5 odstotek donos precej dober.

Lojze Zupanc

ZMAJEVO ZLATO

Na bregu Kolpe je pod Preloko v podzemeljski jami živel zmaj, ki je pastirjem na preloških in adlešičkih pašnicah kradel ovce ter jih žrl z runom, mesom in kostmi vred. Ko pa je pokradel in požrl vse jagjnjed in ni imel več kaj jesti, je pridrvel na Preloko, kjer je ugrabil najlepšo deklico iz vasi ter prinesel v svojo votlino. Deklica je jokala, on pa je rečel:

»Ne joči, saj ti pri meni ne bo nič hudega. Ker daleč naokrog ni nobene ovce več, da bi se z njo nasitil, mi boš kuhala debelačne žgance. Ako mi boš služila sedem let in sedem dni, ti bom vrnil prostost, za plačilo pa ti bom dal skrinjo suhega zlata.«

Rečeno — storjeno! Zmaj je posej, ker glad nima oči, adlešičkim in preloškim kmetom kradel z njih zrelo debelečo, jo mlet med ostrimi zobmi, a deklica mu je kuhala žgance

61. Kotik se je tedaj prav zares razjezil. »No, tudi prav!« je rekel. »od vseh živali, ki sem jih doslej srečal, ste ve najgrše. Celo morskí čarovnik je lepši od vas. Pa tudi vedete se tako, da vas v tem nihče na svetu ne prekaša.« Ko je vse to povedal, se je Kotik nenadoma spomnil besed, ki mu jih je nekoč zakričal galeb na Mrožjem otoku. In prekucnil se je vznak v vodo, zakaj spoznal je, da je slednjič le našel morske krave.

63. Ko se je zdanilo, se je Kotiku griva že močno naježila in dobra volja mu je odšla tja, kamor grede mrtve rakovce. Kmalu nato pa so je morske krave lepo počasi mahlnile proti severu in se med potjo zdaj pa zdaj malo ustavile, da bi se posvetovale in prav bedasto priklanjale. Kotik je plaval za njimi in si dejal: »Narod, ki je tako bedast, kot je tale, bi bilil že zdavnaj pobili, da si ni našel kje varnega otoka.«

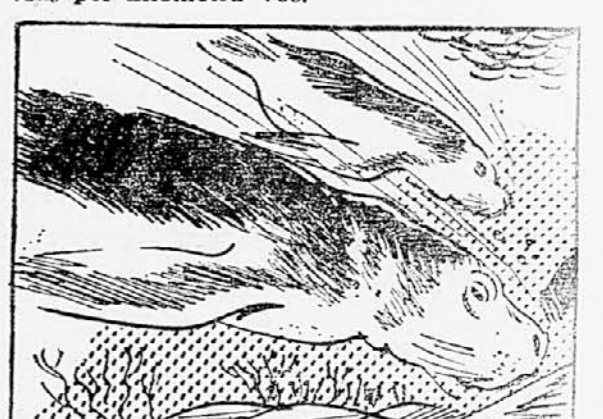

65. Ko so prisjele še malo bolj na sever, so se skoraj vsake dve ali tri ure ustavile, da bi se posvetovale in priklanjale, in Kotik bi si malone odgriznil brke, tako je bil nestrpen — dokler ni opazil, da grede za nekimi toplim morskim tokom, in nato jih je imel takoj h-lj v ošilih. Njegova radovednost je rasla od ure do ure. Bil je že na pol prepričan, da je res na pravi poti in da mu bodo grde morske krave morda le pomagale.

62. Morske krave so se mirno pasle po algah in pri tem čofotale in žvekale, a Kotik jih je spraševal v vseh jezikih, ki se jih je bil naučil na svojih potovanjih — prebivalci morja govore namreč skoraj ravno toliko različnih jezikov, kot jih ima človeški rod na zemlji. Toda morske krave mu niso odgovorile, ker sploh ne znajo govoriti. V vratu imajo samo šest kosti in ta napaka je menda kriva, da se ne znajo pogovarjati.

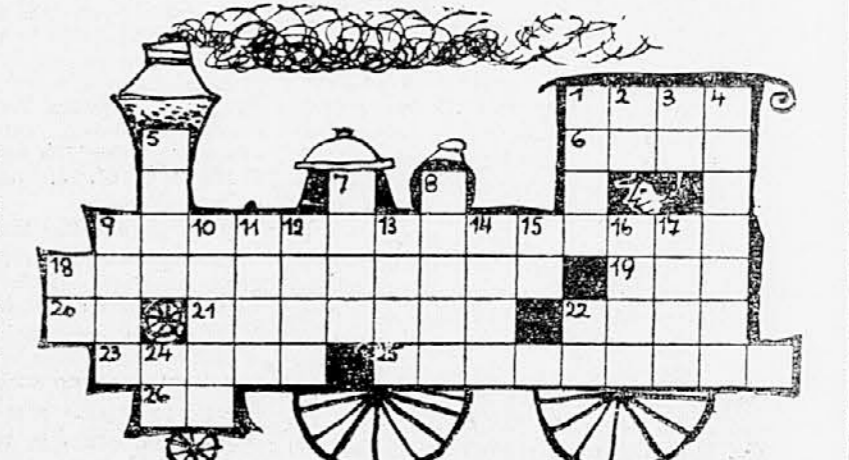
64. Plaval je vztrajno za njimi in se ves čas hudo dolgočasil, zakaj morske krave so se pomikale nadvse počasi. Na en dan niso prepotovale nikoli več kot deset do dvajset kilometrov. Ponoč pa so se vselej ustavile, da se napasejo, zato so se vedno držale tik ob obali. Kotik je neprestano plaval okoli njih, nad njimi in pod njimi, pa jih ni mogel nikoli toliko nagnati, da bi napravile dnevno vsaj pol kilometra več.

66. Neko noč pa so se morske krave kar pogreznile v bleščečo vodo — pogreznile so se kot kamen — in so začele prvič, kar se je z njimi zeznani, naglo plavati. Kotik imo je sledil in njihova brzina ga je močno presenetila, zakaj poprej se mu ni niti sanjalo, da bi morske krave mogle biti tako odlične plavalke. Te pa so krenile proti čerem na obali, ki se segale daleč v globoko vodo, in izginile v temni votlini.

Najdihojčin portret

Tegale fantka, Zlatko mu je ime, smo našli zelo daleč, prav ob slovenski meji, v daljnih Apacah. Po vasi se je podil s prijatelji in prav malo časa je imel. In da je bila nesreča še večja, smo ga pozabili vprašati, kaj bo postal, ko bo velik. Morda pa se ne bomo mnogo zmetili, če zapišemo, da bo pek, tako kot njegov očka. Zlatko je namreč brez obotavljanja povedal da ima najrajši »ateja«, ki peče »struce zemlje in kifle«. — Vsa čast mu! — Zlatko se je sicer pustil portretirati, plačati pa portreta ni imel s čim, ker je ves drobiž potrošil za turški med (v roki ga ima, če ste opazili!). Dolg bomo zapisali s črno kredo v dimnik na uredništvu »Najdihojca«!

Križanka „Lokomotiva“

Voderavnici: 1. Plakajoča žuželka, 6. velike morske živali, 9. železniški stroj, 16. časomer, 18. militaristična politika, 19. mesto v Italiji, 20. del kolesa, 21. nasprotno od zimski, 22. lučaji, 23. delo tlačanov, 25. spremeni se v kamen, 26. znak za prvo lridij.

Navpično: 1. Organ vida, 2. pogojniki, 3. znak za prvo ostal, 4. razstrelivo, 5. del pohištva; gora v Karavankah, 7. visoki hribi, planine, 8. nasprotno od visok, 9. del drevesa, 10. umetnik, 11. z vodo obdana zemlja, 12. majhna, 13. predsednik FLR, 14. žla dovodnica, 15. znak za prvo američki, 16. hiter, brz, 17. koptali po zemlji, riniti pod zemljo, 18. kratica za mestni odbor, 22. osebni zaimek, 24. znak za prvo litij.

ASTRONOMA PETRA TVEGANO POTOVANJE NA LUNO

RADIO LJUBLJANA

SPORED V PR IHODNIEM TEDNU

TO REK NOVEMBER 26

- POROČILA OB NEDELJAH IN PRAZNIKI**
- 6.05 Poročila in vremenska napoved.
 - 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda.
 - 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
 - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
 - 19.30 Radijski dnevnik.
 - 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
 - 22.55 Poročila.

- II PROGRAM**
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
- 15.00 Napoved časa, poročila in obvestila.
 - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
 - 16.25 Pojo otroški in mladinski zbori.
 - 15.45-16.00 Filmska kronika.
 - 22.15-23.00 Orkestralna glasba slovenskih avtorjev (Krek, Oster).

- PO NEDELJER
NOVEMBER 25**
- 6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored).
 - 6.30-6.49 Reklame.
 - 8.00-8.05 Naš jedilnik.
 - 8.06-11.00 Oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz.
 - 8.05 Jutranji koncerti — F. V. Suppe: Jutro, poldan in večer na Dunaju. L. Chabrier: Espana. J. Massenet: Eranio, uvertura iz scenske glase, A. Lortzing: Car in tesar, balena glasba. L. Deibes: Pas de fleurs. A. Glazunov: Fantastični valček. J. Malart: Slovenska dekle.
 - 9.00 Radijski roman — Tarasov: Rotonov: Cokolada — XIII. Od sredozemskemu morju (francosko, ljubljanske in španske popevke in melodije).
 - 10.10 Popoldanski komorni koncert — Franck: Martin's preludijev. Beethoven: Smetana: iz mojega življenja.
 - 11.00 Misa in duhovni.
 - 11.03 Radijska igra za srednje stopnjo: Deček s stevnico na roki.
 - 11.35 Igra vam kmečka godba pod vodstvom Silve Tamse.
 - 12.00 Popoldanski koncertni spored — G. Rossini: Sviena nestev, uvertura. L. Schumann: Fantazija za violino in orkester. M. Bravničar: Kurent.
 - 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Kmetič: Kako spraviti svinjo po zimski sezoni.
 - 12.49 Pesmi Rada Simončiča in Danila Bucearja poje ženski vokalni kvartet (Vse dopolne noči — ljubljanske srednje in višje stopnje).
 - 12.55 Glasbena razglednica iz Rade: (Popoldanski orkester Eduardo Lucchina, Marino Marini, Antonio Aiello in Grandjean Intra).
 - 14.05 Radijska igra za višjo stopnjo: Odbornik.
 - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
 - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
 - 15.40 Listi iz domače književnosti Vasja Ovsirka: Hajka (odlomki).
 - 16.00 Portreti slavni pevcev — V. oddaja: baritonist Lawrence Tibbett.
 - 17.10 Popevka teža tegna.
 - 17.13 Svečeno vožnjo! (Sotermem na poti).
 - 17.40 Lepa Polinezija! (pesmi in plesi z Južnega morja).
 - 18.00 Mladinska oddaja.
 - 18.20 Zberovske skladbe Radovana Gobca — (Pojeta Mariborski komorni zbor p. v. Rada Sikoška in Planinski orkester).
 - 18.45 Radijska univerza — Milan Sifer: Sedvo ledene dobe na Slovenskem.
 - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
 - 19.30 Radijski dnevnik.
 - 20.00 Koncert Radia Ljubljana — Carl Ditters von Dittersdorf: Koncert za čembalo in godalni orkester (čembalo: L. Stadelmann in ansambel zagrebških solistov p. v. Antonia Janjura, Johannes Brahms: Variacije na Haydnovo temo (Dunajski simfonični orkester dirigira Viljem Furtwängler), Uroš Prevoršek: Pieta, kantata za soli, zbor in orkester (Izvajajo Boža Glasnik, mezzosopran, Miro Brajnik: tenor, Ljubljanski komorni zbor in Orkester Radia Ljubljana, dirigent skladatelj), Ernest

- 10.10 Popoldanski koncertni spored — R. Wagner: Siegfriedove sanje (Lucien Thevet: rog) — P. I. Cajkovski: Valček št. 1 (Eva Bernath: klavir) — Faldovsky: Tango (Iša Heifetz: violina) — G. Santorsola: Antični preludij (Luise Walker: klavir) — P. Lambert: Allegro (Marcel Maule: saksofon) — A. Arensky: Valčkova pesem (klavirski duo Vronsky-Babin) — Sabarich: Aubade (R. Sabarich: trompeta) — L. Louchere: V družinskem krogu (sekstet klaviristov).
- 10.10 Veseli portreti iz polnih dni z orkestrom Edmundo Ros.
- 10.40 Zabavna paleta Richarda Rodgersa.
- 11.00 Nikolai Rimski-Korsakov: Zlati petelin, simfonična suita (Orkester romanske Svite p. v. Ernesta Ansermeta).
- 11.30 Za dom in žene.
- 11.45 »Nasvidenje Paris!« (klavir v ritmu).
- 12.00 Slovenske narodne pesmi in domače viže.

Božidar Jakac: Maršal Tito

Vrsta reportaž ob Dnevu republike bo zanimala prav vse poslušalce. Da boste laže izbirali, jih kar naštejmo: četrtrek, 18.30 Jelo Gaspersič: Preproga na lignitu (pripoved o Novem Velenju in solisti in orkester beograjske opere ter zbor Radia Beograd, dirigent Krešimir Baranović).

- 22.15 Panorama popevk.
- 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

- II PROGRAM**
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
- 14.00 V glasbi po svetu.
 - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
 - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
 - 15.25-16.00 Srbske narodne pesmi in kola.
 - 22.15-23.00 Nočni operni koncert — (Odlomki iz slovenskih in francoskih oper) — »Slovo od mladosti!«.

Poslušalci pišejo, da je »veseli večer« zanič, če se ne oglasi tudi Spela. Spet drugi pravijo, da naj rajši samo o domačih stvarih govori, politiko pa drugim pustí. Mi pa pravimo, da je kar prav, da vse pove, kar se ji takole sproti nabere v »ekar« — Tule na sliki pravkar razpravlja z Jožetom Zupanom, ki tudi mnogokrat sodeluje v oddaji »Veseli večer«, za koliko in zakaj se bosta podražila »cuker« in pa mast. Kaj nam bo vedela povedati v prihodnji oddaji, kjer se bo tako mimi govorila, pa ne moremo napovedati, saj sproti spravi na konec jezika vse, kar jo »notri tišči«.

CE TRTEK NOVEMBER 28

- 6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.49 Reklame.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 6.46 V narodnem tonu.
- 6.35 Igrajo mali zabavni ansambli.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 16.25 Pojo otroški in mladinski zbori.
- 15.45-16.00 Filmska kronika.
- 22.15-23.00 Orkestralna glasba slovenskih avtorjev (Krek, Oster).

SR EDA NOVEMBER 27

- 6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.49 Reklame.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 6.46-11.00 Oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz.
- 8.05 Pisana paleta — (Spored opernih in solističnih skladb Verdija, Cilea, Liszta, Bononin, Rossinija, Gershvina in Rahmaninova).
- 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori (ponovitev).
- 9.15 »Na Gorenjskem je izumrla domača glasba.«
- 9.45 Pozdrav z juga (Rafael Mondaca s svojim orkestrom).
- 10.10 Romantična glasba — C. M. Weber: Peter Schmitt in njegovi sosedi, uvertura, R. Strauss: Burleska v d-molu (Alexander Kovac — Carl Lowe: Archibald Douglas, balada, Jerome Kern — prir. Vlado Golob: Pesem velike reke).
- 11.00 Spomini na filmske premiete z Broadwaya.
- 11.35 Radijska igra za višjo stopnjo (ponovitev): Odbornik.
- 12.05 Popoldanski koncert solistične glasbe — Sodelujejo: Isolda Ahigim (čembalo), Ida Haendel (violina), Edith Farnadi in Andrija Preger (klavir).
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jernej: Uspehi živinorejcev Loške doline.
- 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel, poje basist Aleksander Kovac — Carl Lowe: Archibald Douglas, balada, Jerome Kern — prir. Vlado Golob: Pesem velike reke).
- 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov (čestitke kolektivov za Dan republike).
- 14.05 Radijska igra za srednje stopnjo (ponovitev) — Deček s številko na roki.
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 15.40 Pri klasičnih mojstrih — Saličkovo-Scedrin: Velumndi piškur.
- 16.00 Koncert po željah.
- 17.10 Sestanek ob petih.
- 17.30 »Še se spominjate« (Robert Farnon s svojim orkestrom igra melodije Arthura Schwartza).
- 18.00 Kulturni pregled.
- 18.15 Matija Tomec: Suita za violino in klavir (Izvajata Ali Dermelj in Pavel Siviec).
- 18.30 »Glasba narodov sveta« — Indijska ljudska glasba.
- 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
- 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 20.00 Petar Končič: Kostana, opera v VI. aktech. Izvajajo solisti in orkester beograjske opere ter zbor Radia Beograd, dirigent Krešimir Baranović.

RADIO-TELEVIZIJA LJUBLJANA ČESTITA OB DNEVU REPUBLIKE VSEM SVOJIM POSLUŠALCEM IN SODELAVCEM.

- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 15.40 Pri klasičnih mojstrih — Saličkovo-Scedrin: Velumndi piškur.
- 16.00 Koncert po željah.
- 17.10 Sestanek ob petih.
- 17.30 »Še se spominjate« (Robert Farnon s svojim orkestrom igra melodije Arthura Schwartza).
- 18.00 Kulturni pregled.
- 18.15 Matija Tomec: Suita za violino in klavir (Izvajata Ali Dermelj in Pavel Siviec).
- 18.30 »Glasba narodov sveta« — Indijska ljudska glasba.
- 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
- 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 20.00 Petar Končič: Kostana, opera v VI. aktech. Izvajajo solisti in orkester beograjske opere ter zbor Radia Beograd, dirigent Krešimir Baranović.

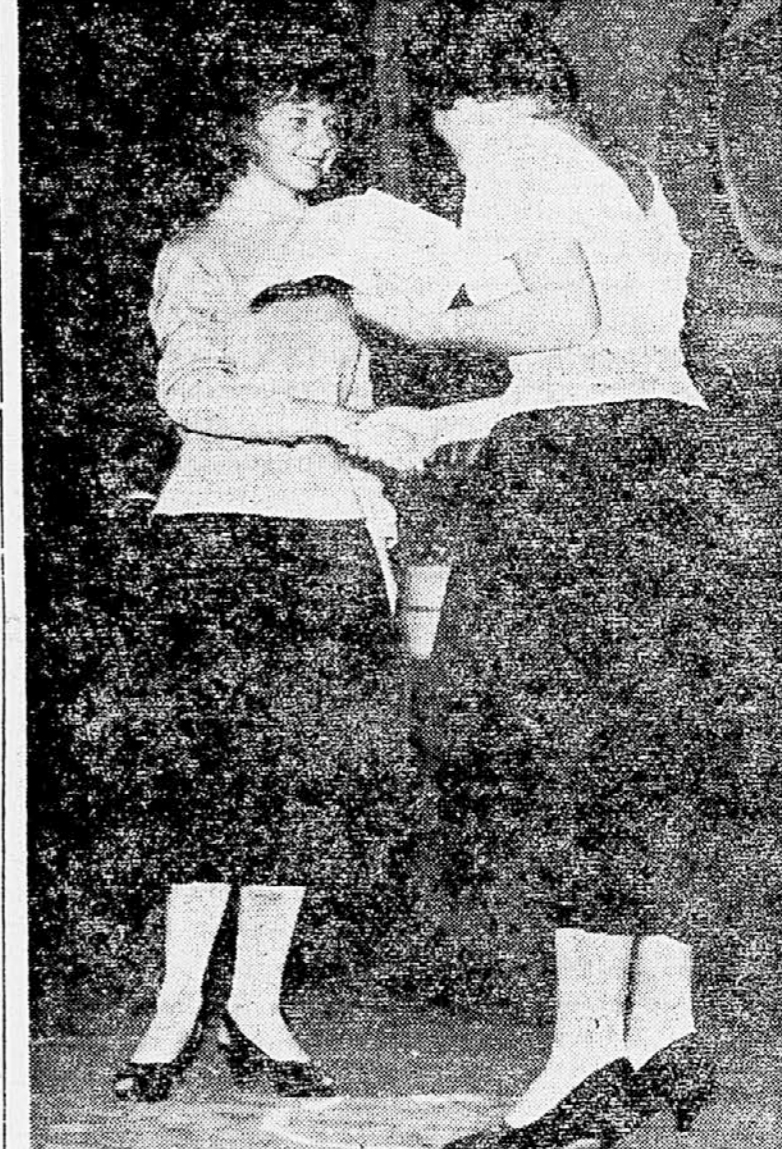

- PE TEK
NOVEMBER 29**
- 6.00 Budnica.
 - 6.05-6.10 Poročila in vremenska napoved.
 - 6.10-7.30 Pozdrav Dnevu republike (partizanske in množične pesmi in koracije) — vmes ob.
 - 7.00-7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda.
 - 7.30 Radijski kolektar in obvestila.
 - 7.35-9.30 Delovni kolektivni čestitajo — vmes ob.
 - 8.00-8.30 »Od tega je 14 let...« — Božidar Jakac: Portreti s tem tovariša Tita, b) O II. zasedanju AVNOJ v Titini.
 - 9.30 Simfonični koncert — Marjani Kozina: Nova gora, Borja Papanopoljo: Drugi koncert za klavir in orkester, Franc Povia: Rapodija.
 - 10.20 Letošnji korak (reportaža).
 - 11.05 Laska glasba jugoslovanskih avtorjev (Koren).
 - 11.30 Obisk pri mladih varadžinskih pevcih.
 - 12.00 Simfonični plesi — Jakob Gotovac: Simfonično kolo, Tajčevič-Leskovic: 7 balkanskih plesov, Nastasijević: 7 srbskih plesov, Hristić: Ohridska legenda, Leskovic: Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
 - 13.15 Poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda in obvestila.
 - 14.00 Mladinska radijska igra — Josip Ribičič: Junaška izdanka.
 - 14.30 Poje vokalni zabavni ansambel Sergeja Rajnisa iz Zagreba.
 - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda in obvestila.
 - 15.15 Na t pesmijo smo zmagovali... (Partizanske pesmi poje invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca).
 - 15.45 Z Miškom Kranjcem po poteh XIV. divizije.
 - 16.25 Krešimir Baranović: Makedonska suita — (Simfonični orkester Radia Beograd, dirigira avtor).
 - 16.45 Zabavno popoldne.
 - 19.00 Delovni kolektivni čestitajo.
 - 19.30 Radijski dnevnik.
 - 20.00 Melodije iz filma »Ne čakaj na maj!«.
 - 20.15 Radijska igra — Milivoj Gaži-Juraj Padjen: Očeta ova njava (prva izvedba). Režija: France Kosmač, v glavni vlogi: Jurij Souček.
 - 21.15 Oddaja o morju in omorščakih.
 - 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda za naslednji dan.
 - 22.15 Za ples in zabavo igrajo domači zabavni ansambli.
 - 22.45 Poročila.
 - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

- 6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.49 Reklame.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 6.46 V narodnem tonu.
- 6.35 Igrajo mali zabavni ansambli.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 16.25 Pojo otroški in mladinski zbori.
- 15.45-16.00 Filmska kronika.
- 22.15-23.00 Orkestralna glasba slovenskih avtorjev (Krek, Oster).

NE DELJA DECEMBER 1

- 6.00-7.00 Jutranji pozdrav in domačem tonu — vmes ob.
- 7.15 Reklame.
- 7.30 Radijski kolektar in priveditve dneva.
- 7.35 Vesela godala.
- 8.00 Sportna reportaža.
- 8.15 Zabavni péle méle.
- 8.45 Mladinska radijska igra — A. Milne (prir. M. Stanovnik): a) Medved Pu in čebele, b) Medved Pu obišče zajca.
- 9.15 Kar radi poslujete (pisan spored priljubljenih skladb). Se pomnita, tovariši... — Miloš Poljanšek: Mladina je spregovorila.
- 10.30 Pokaži, kaj znaš (prenos javne oddaje iz dvorane ljubljanskega Mestnega gledališča).
- 12.00 Pogovor s poslušalci.
- 12.10 Zabavna revija.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 13.30 Za našo vas.
- 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 16.00 Silke odkega življenja (reportaža).
- 16.30 Glasbeni mozaik — G. Verdi: Nabucco, uvertura. F. Chopin: Balada v d-duru — G. Verdi: Dama in norec, balena suita — F. Chopin: Scherzo št. 2 — G. Verdi:

V prejšnji številki smo napovedali presenečenja na javni oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Ste bili presenečeni, oziroma zadovoljni? Mlada pevka Ivanka Krašovec iz Metlike — danes vam jo predstavljamo, prav ko ji naša napovedovalka Majda Subičeva čestita k uspehu — je zaslužen dosegla prvo mesto, pa tudi recitatorica in harmonikar sta bila odlična. Vabimo vas, da tudi v nedeljo prisluhnete tej oddaji. Prenos javne oddaje iz dvorane Mestnega gledališča v Ljubljani se bo začel ob 10.30.

- 17.30 Radijska igra — Arthur Miller: Lov na čarovnice. Režija: Fran Žižek, v glavni vlogi: Vida Juvanová, Duša Počkajeva in Stane Sever.
 - 18.30 Slovenska pesem od romantike do danes — VIII. Skladbe Benjamina Ipavca.
 - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
 - 19.30 Radijski dnevnik.
 - 20.00 »Niz bisercov« (venček priljubljenih popevk).
 - 20.30 Rossini, kakor ga je opisal Stendhal (litterarno-glasbena oddaja).
 - 22.15 »Pariz piše« (igrajo francoski plesni orkestri).
 - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).
- II PROGRAM**
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
- 10.30 Nedeljski simfonični koncert — Jurij Gregor: Simfonieta za godala. Godalni orkester Slovenske filharmonije p. v. Jakova Cipčaja, W. A. Mozart: Koncert za fagot in orkester (Solist Ivan Turšič in orkester Radia Ljubljana, dirigira Uroš Prevoršek), Mili Blakircer: Tamara, simfonična pesnitev. (Orkester Slovenske filharmonije, dirigira Lovro Matačić).
 - 11.30-12.00 Lahka glasba.
 - 13.10 Promenadni koncert — E. Chabrier: Pastorala suita, P. Sivic: Divertimento za klavir in orkester, A. Glazunov: Pomlad iz balnete suite »Letni časi«.
 - 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila.
 - 14.15 Zabavna glasba, poročila in vremenska napoved.
 - 15.10-16.00 Popoldanski operni spored (Odlomki iz oper) — »Orfej« in »Evdikak« — »Joluba« — »Svevljki brivci« — »Jenufa« — »Fra »Nivola« — »Dinorata« in »Marta«.
 - 22.15-23.00 Nočni komorni koncert — L. M. Skerjanc: Trio za dve violini in violo, B. Arnič: Trio II, op. 23.

MAJGLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din, vsaka naslednja beseda 15 din. Za oglašje, ki je naslov v oglašnem oddelku, +30 din. Cena za zenitne oglašje je 30 din beseda. Za vse nedeljske objave +20%.

OPOMBE: Stranke, ki zahtevajo pisarne naslove oglasov, ki kakršnokoli informacijo, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. Naslovni oglasov, ki so pod šifro, ne izdajamo. Za poslani denar v naslednjih pismih ne odgovarjamo.

ZAPOSLITEV

GOSPODINJSKO POMOČNICO k delanju v kuhinji sprejemamo. Vprašajte od 14 ure dalje pri Jeraj, Hirska ul. 22, Ljubljana. 25395-1

SAMOSTOJNA RACUNOVODKINJA z 10-letno prakso sprejemamo. Lahko starejša sprejemamo. Blizu okolici mesto računovodje v podjetju ali ustanovi. Pogoj družinsko stanovanje. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro 6512-1.

KNJIGOVODSKA MOČ, večštevna knjigovodska del. z večletno prakso, želi nastopiti službo v 1. 1958 kjerkoli v Sloveniji. Ponudbe pod šifro »Stanovanje« v ogl. odd. 25328-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhinje k 2 osebam sprejemamo. Lahko starejša sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25427-1

GOSPODINJSKA POMOČNICA - želi službo k majhni družini, razdeleno za daljšo dobo. Ponudbe pod šifro »Vestna« - pošiljate 25451-1

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani sprejme v službo **IZVOZNEGA REFERENTA**, ki ima oslonsko znanje trgovske zbornice. Pogoj: obvladanje francosčine ali angleščine. Ponudbe v oglasni oddelku pod šifro »IZVOZ« 6590-R

DEKLETO z dežele za lažjo pomoč pri otrocih isčem. Hočevar, Satorjeva 7, Ljubljana. 25449-1

SREBRNEM avtorizirane posrednik za prodajo delavca. Blander Ivan, avtorizirani, Celovška c. 296. 25447-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA za pripravo strokovnega dela. Poročnik, Por. na Rakovo 15, Ljubljana, Trnovo. 25446-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO - dobro sprejemamo. Ponudbe pod šifro »Vestna«. 25442-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25441-1

DEKLETO z dežele gre za gospodinjstvo pomočnico. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25440-1

MATERIJALNA KNJIGOVODKINJA želi zaposlitev v večjem podjetju. Pogoj: stanovanje. Ponudbe pod šifro »Gorenjska«. 25439-1

DOMINIKARSKA POMOČNICA sprejme podjetje Dimnikarstvo. Ljubljana, Kolodvorska 6. 25496-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhinje sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25494-1

RABIMO VEČ ELEKTROTEHNIKOV IN PROJEKTANTOV, ELEKTROMONTERJE, SKLADIŠČNIKA, NOČNEGA ČUVAJA IN VEČ DELAVCEV. Ponudbe v oglas. oddelku pod šifro »Elektra«. 6613-R

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhinje sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25493-1

REPARSKE IN VODOVodne pomočnice in valence sprejme takoj kipearstvo Gornji trg 7, Ljubljana. 25492-1

MESTO GOS. POMOČNICE isčem. Najraje ob morju. Naslov v ogl. odd. 25491-1

FOTOGRAFSKA VAJENKA, 4 razr. gimnazij, inteligentna v Ljubljani sprejemamo. Ponudbe pod šifro »Veselo do stroke« v ogl. odd. 25490-1

UPKOJENKO za kuhanje dveh osebam isčem. Naslov v ogl. odd. 25489-1

GOSPODINJO in dobro kuharico, pošteno, samostojno, isčem k 2 odraslim osebam, starost 40-45 let, stanovanje v hiši, nastop službe takoj. Naslov v ogl. odd. 25488-1

OBVESTILO
Obveščamo vsa trgovska, industrijska in obrtna podjetja, da bodo naša skladišča vršila **LETNO INVENTURO** v naslednjih dneh:

v KRANJU: glavno skladišče pri kolodvoru: od 1. do 20. decembra; skladišče tehničnih blag: od 1. do 8. decembra; trgovina na drobno: od 3. do 15. januarja 1958;

v PIVKI NA KRASU: skladišče podružnice: od 23. do 31. decembra.

V času inventure ne bomo izdajali blaga, zato se pripravljamo za pravočasen nakup.

Cenjenim odjemalcem se priporoča za nadaljnjo nakupovanje:

Uprava trgovskega podjetja »MERKUR«, veleželeznica - KRANJ 6617-R

STAREJŠO ZENSKO, pošteno, isčem takoj k dvema osebama. Ponudbe pod »Dobro plačilo« v ogl. odd. 25398-1

Montažno podjetje »Toplove« Ljubljana, Crtomirova 6 sprejme takoj:

1 mlajša strojna tehnik, več klijavničarjev in strugarjev,

pomožnega skladiščnika za elektromaterial in pomožnega skladiščnika za vodovodnoinstalacijski material.

Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite ali pa se osebno zglasite na upravi podjetja v Crtomirovi ul. 6 6603-R

FRIZERKA za damsko stroko, mlajša, dobra moč, isče zaposlitev kjer koli. Pogoj: stanovanje. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 25397-1

MLAJŠO ZENSKO MOČ za pisarniški prostor, ob sobotah popoldne isčem. Naslov v ogl. odd. R 3498-1

STROJEPIŠKA, absolventka specialnega strojepišnega tečaja, isče primerno zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zaposelitev«. 25352-1

LEKARNA SLOVENJ GRADec razpisuje mesto farmacevtskega pomočnika s strokovnim izpitolom ali brez. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po dogovoru. Samsko stanovanje na razpolago. R 3483-1

»LESNINA« LJUBLJANA razpisuje za svojo prodajalno v Ljubljani

mesto **SEFA PRODAJE** na drobno. Nastop službe možen 1. decembra 1957. Ponudbe pošljite na naslov

»LESNINA« LJUBLJANA Ljnhartova 3. 6588-R

PRESIVALKO SPREJMEM, Plača po dogovoru. Koderman, čevljar, Domžale, Ljubljanska 122. 25345-1

VODNOGOSPODARSKA SEKCIJA za Primorje Koper sprejme takoj gradbenega tehnik z večletno prakso. Plača po uredbi. Samska soba zagotovljena. R 3486-1

STUDENT isče honorarno zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ekonomika«. 25329-1

MLAJŠA UPKOJENKA želi mesto pri otroku ali za gospodinjstvo k manjši družini v dopoldanskih urah. Pogoj: prazna soba, ostalo po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25328-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25327-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25326-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25325-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25324-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25323-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25322-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25321-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25320-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25319-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25318-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25317-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25316-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25315-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25314-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25313-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25312-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25311-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25310-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25309-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25308-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25307-1

CEVJARSKO PRESIVALKO - sprejme takoj Kavšek, Rožna št. 3, Ljubljana. Plača dobra, delo stalno. 25464-1

ELKTRICNO CENTER, Dolina Janez, Velenje, sprejme elektroinstalaterja ter vajenca. 25154-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO k delanju v kuhinji sprejemamo. Vodopivec Fani, Brežice. 25157-1

SAMOSTOJNO administrativno moč, večšo prakso pisarniški del, sprejmemo takoj ali po dogovoru kasneje. Pismene ponudbe z opisom dosežanj službovanja poslati na naslov pod »Ljubljana« pisarne osebi na upravo MK, Copova 28-III. R 3174-1

PEKOVSKEGA POMOČNIKA takoj sprejme Pekarna Polje - Ljubljana-Polje. 25493-1

MLADINSKO KNJIGA sprejmemo takoj tri prodajalke, izučene v papirni stroki ali galanteriji, za celodnevno zaposlitev. Ponudbe pisarne osebi na upravo MK, Copova 28-III. R 3174-1

MLAJŠO SALDAKONTISTKO - sprejmemo takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25492-1

NEKAJ PEKOVSKIH POMOČNIKOV sprejmemo takoj, prednost imajo samci ter dobri pomočniki. Sprejemamo tudi mlajše, ki bodo delali na razna zunanja dela. Pekarna Kranj. R 3495-1

KMETIJSKA ZADRUGA CRNUČE razpisuje delovno mesto trgovskega pomočnika in blaginjske-ničarke-administratorkice s potrebnim šolsko izobrazbo. Nastop službe možen takoj ali 1. januarja 1958. Pismene ponudbe (ali ustneme) pošljite na upravo Kmetijske zadruge Crnuče. R 2497-1

NARODNI MUZEJ v Ljubljani razpisuje mesto snažilke. Pravilno kolkovane prošnje s predpisanimi dokumenti in življenjskim opisom poslati na upravo MK, muzejska plača bo določena po uredbi. Uprava Narodnega muzeja Ljubljana. 25491-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO - starejšo, samostojno isče 3-članska družina. Vprašajte od 14. uri. Gričar, Zlato polje 34, Kranj. 25234-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA samskega, z vsjo oskrbo v hiši, sprejemamo takoj. Grabner Jože, mizarstvo, Velenje. 25944-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO - sprejemamo takoj k 4-članski družini v Kopru. Ponudbe na podružnico SP Koper pod »Poštena«. 25951-1

DOLAVCA za pripravo materiala in drugih kurirskih poslov sprejme takoj tovarna »Indos«, Ljubljana - Moste. Ob Zeleniškem st. stanovanju tovarna razpolaga. R 3523-1

KOVINSKO PODJETJE CELJE, sprejme v službo skladiščnika (trgovski pomočnik) in strojarja, ključavničarja, z kovinostrojarskega avtomata varilca in pomožnega delavca. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. R 3523-1

PODJETJE »SVILANT«, Kamnik sprejme v službo ključavničarskega mojstra. Posojil: strojni tehnik in vajenec, ki je delal v podjetju z nekaj let prakse. Plača po tarifnem pravilniku. Samsko stanovanje, preskrbljeno. Ponudbe pošljite na upravo podjetja. R 3521-1

SREBRNEM FINANČNEGA KNJIGOVODNICA s 1. jan. 1958. Plača po dogovoru. Pismo: P. 25329-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Pomožnega finančnega knjigovodje sprejemamo takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ljubljana, Copova 7. R 3517-1

VEČJE PODJETJE v Ljubljani sprejme električnega in stolpničnega tehnikarja po tarifnem pravilniku. Naslov v ogl. odd. R 3516-1

AVTOGONOVA LJUBLJANA, Bežigrad 11 sprejme v službo pomožnega delavca 2 strojna tehnika ali strokovnjaka s primerno prakso, ki bi počevala praktično in tehnično in vajenec, ki je delal v remontu, 2 tehnika za tehnično službo v proizvodnji in evidenco, visokokvalificiranega električnega in vajenec, ki je delal v železniški konstrukciji od 5 do 20 mm dolžine, varjenje je na delovnem mestu. Varnostni var morajo popolnoma neporočni in čist. Delovno mesto varilca je v obratu Sentvid, Ljubljana; kvalificiranega soferja za nabiranje delavcev, odloženega vozača, več kvalificiranih avtomobilov, več delavcev z znanjem brušenja motornih gredi ali z vselejnjem do prireditve tega. R 3516-1

STREŽNICO za 3 ure v dopoldanskem času isčem. Hirska 1-III, Bežigrad. R 3516-1

NA DELO sprejemamo takoj brusarja za terasarska dela. Sedej, Rožna dolina c. VIII-12. 25176-1

TRAKTORISTA ZA TRAKTOR »Ferguson« sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova Ljubljana. Poročnik, Bledski trg 1, Ljubljana. 25176-1

STROJNEGA TEHNIKA sprejmemo takoj. Elektrostrojno podjetje »Tiki« Ljubljana, Trata 12. 25176-1

KONSTRUKTORJA s prakso za orodja in kobilice, strojnega tehnikarja in finančnega knjigovodnika sprejmemo takoj. Pismo: P. 25176-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA sprejmemo takoj. Naslov v ogl. odd. 25314-1

SREBRNEM FIGURANTA za delo na terenu v Ljubljani. Pismo: P. 25176-1

TEKSTILNO INDUSTRIJSKO PODJETJE v Ljubljani isče skladiščnika surovin za tekstilno podjetje. Pismo: P. 25176-1

POMOŽNEGA POMOČNIKA sprejmemo takoj. Pismo: P. 25176-1

STIPENDIJO za agronomsko-gozdarsko in veterinarsko fakulteto, oddelek za agronomijo. Prosimi naj vložijo prošnje z življenjepisom na sekretariat podjetja 6583-12

ZA DOPOLDANSKO POMOČ v kuhinji potrebujemo starejšo žensko. Otroški vrt, Ajdovščina, Ljubljana, Puharjeva 4, od 8. do 12. ure. 25486-1

NATAKARICA, poštena in sposobna, dobi takoj službo v gostini. Stanovanje nimamo. »Dolenje«, Ljubljana, Dolna cesta 2. 25486-1

TRGOVSKEGA POSREDOVALCA (njo) in trgovskega pomočnika (mo) sprejmemo v službo specializirano podjetje v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. R 3472-1

DOBRO FRIZERKO, sprejemamo takoj. Stanko Podbevšek, Ljubno-Polje 174. 25099-1

STROJNO TEHNIKO z 10-letno prakso isčem za zaposlitev pri podjetju, ki garantira stanovanje v roku enega leta. Naslov v ogl. oddelku. 25185-1

ZENSKO srednjih let ali mlajšo upokojenko za dopoldansko delo sprejemamo na stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25066-1

MESTO POTNIKA ali šefa nabave, z lastnim avtomobilom, ne glede na stroko ali republiko, sprejemam. Javiti se pri: Železnikar, elektro Celje, Bistrica 18. 25196-1

CEVJARSKO PRESIVALKO - sprejme takoj Kavšek, Rožna št. 3, Ljubljana. Plača dobra, delo stalno. 25464-1

ELKTRICNO CENTER, Dolina Janez, Velenje, sprejme elektroinstalaterja ter vajenca. 25154-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO k delanju v kuhinji sprejemamo. Vodopivec Fani, Brežice. 25157-1

SAMOSTOJNO administrativno moč, večšo prakso pisarniški del, sprejmemo takoj ali po dogovoru kasneje. Pismene ponudbe z opisom dosežanj službovanja poslati na naslov pod »Ljubljana« pisarne osebi na upravo MK, Copova 28-III. R 3174-1

PEKOVSKEGA POMOČNIKA takoj sprejme Pekarna Polje - Ljubljana-Polje. 25493-1

MLADINSKO KNJIGA sprejmemo takoj tri prodajalke, izučene v papirni stroki ali galanteriji, za celodnevno zaposlitev. Ponudbe pisarne osebi na upravo MK, Copova 28-III. R 3174-1

MLAJŠO SALDAKONTISTKO - sprejmemo takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod šifro »Vestna«. 25492-1

NEKAJ PEKOVSKIH POMOČNIKOV sprejmemo takoj, prednost imajo samci ter dobri pomočniki. Sprejemamo tudi mlajše, ki bodo delali na razna zunanja dela. Pekarna Kranj. R 3495-1

KMETIJSKA ZADRUGA CRNUČE razpisuje delovno mesto trgovskega pomočnika in blaginjske-ničarke-administratorkice s potrebnim šolsko izobrazbo. Nastop službe možen takoj ali 1. januarja 1958. Pismene ponudbe (ali ustneme) pošljite na upravo Kmetijske zadruge Crnuče. R 2497-1

NARODNI MUZEJ v Ljubljani razpisuje mesto snažilke. Pravilno kolkovane prošnje s predpisanimi dokumenti in življenjskim opisom poslati na upravo MK, muzejska plača bo določena po uredbi. Uprava Narodnega muzeja Ljubljana. 25491-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO - starejšo, samostojno isče 3-članska družina. Vprašajte od 14. uri. Gričar, Zlato polje 34, Kranj. 25234-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA samskega, z vsjo oskrbo v hiši, sprejemamo takoj. Grabner Jože, mizarstvo, Velenje. 25944-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO - sprejemamo takoj k 4-članski družini v Kopru. Ponudbe na podružnico SP Koper pod »Poštena«. 25951-1

DOLAVCA za pripravo materiala in drugih kurirskih poslov sprejme takoj tovarna »Indos«, Ljubljana - Moste. Ob Zeleniškem st. stanovanju tovarna razpolaga. R 3523-1

KOVINSKO PODJETJE CELJE, sprejme v službo skladiščnika (trgovski pomočnik) in strojarja, ključavničarja, z kovinostrojarskega avtomata varilca in pomožnega delavca. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. R 3523-1

PODJETJE »SVILANT«, Kamnik sprejme v službo ključavničarskega mojstra. Posojil: strojni tehnik in vajenec, ki je delal v podjetju z nekaj let prakse. Plača po tarifnem pravilniku. Samsko stanovanje, preskrbljeno. Ponudbe pošljite na upravo podjetja. R 3521-1

SREBRNEM FINANČNEGA KNJIGOVODNICA s 1. jan. 1958. Plača po dogovoru. Pismo: P. 25329-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali pomočnika k delanju v kuhinji sprejemamo. Pomožnega finančnega knjigovodje sprejemamo takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ljubljana, Copova 7. R 3517-1

VEČJE PODJETJE v Ljubljani sprejme električnega in stolpničnega tehnikarja po tarifnem pravilniku. Naslov v ogl. odd. R 3516-1

AVTOGONOVA LJUBLJANA, Bežigrad 11 sprejme v službo pomožnega delavca 2 strojna tehnika ali strokovnjaka s primerno prakso, ki bi počevala praktično in tehnično in vajenec, ki je delal v remontu, 2 tehnika za tehnično službo v proizvodnji in evidenco, visokokvalificiranega električnega in vajenec, ki je delal v železniški konstrukciji od 5 do 20 mm dolžine, varjenje je na delovnem mestu. Varnostni var morajo popolnoma neporočni in čist. Delovno mesto varilca je v obratu Sentvid, Ljubljana; kvalificiranega soferja za nabiranje delavcev, odloženega vozača, več kvalificiranih avtomobilov, več delavcev z znanjem brušenja motornih gredi ali z vselejnjem do prireditve tega. R 3516-1

STREŽNICO za 3 ure v dopoldanskem času isčem. Hirska 1-III, Bežigrad. R 3516-1

NA DELO sprejemamo takoj brusarja za terasarska dela. Sedej, Rožna dolina c. VIII-12. 25176-1

TRAKTORISTA ZA TRAKTOR »Ferguson« sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova Ljubljana. Poročnik, Bledski trg 1, Ljubljana. 25176-1

STROJNEGA TEHNIKA sprejmemo takoj. Elektrostrojno podjetje »Tiki« Ljubljana, Trata 12. 25176-1

KONSTRUKTORJA s prakso za orodja in kobilice, strojnega teh

OTROSKO POSTELJICO je urehov...
KRAVO, ki bo v kratkem...
GUMI VOZ, s tobo, poceni...
KORAJ NOV BEL, POBICI...
DOKALNO KOLO znamke 'Eras'...

STARO SPALNICO, sobno krad...
KOMBINIRAN poravnalni in debelin...
ZAZIDILIVO PABELO kupim...
SPREJMEM BOSTANOVALKO...
IZGUBIL se je pes avtostavice bar...

RAZNO
SLIKE ZA LEGITIMACIJE vam...
SE NEKAJ MEST za skupinski...
ISEM vsje izobraženega prijatelja...
VDOVA ZELI POZNAVSTVA S 40...

POSESI
REALITETA PISARNA, Ljubljana...
ZAZIDILIVO PARCELO...
DVOBENEN STUDENT...
ABSOLVENTKA germanistike...

RAZPISI
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS

RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS

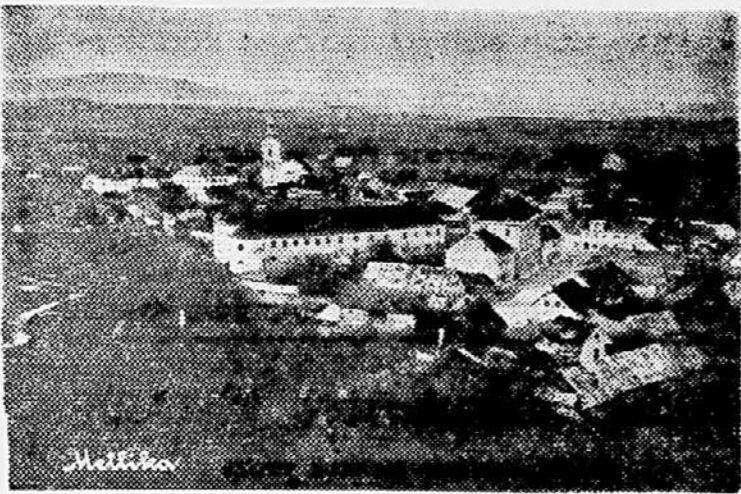
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS

Vodoinštalaterski in kleparski podjetje
MARIBOR, Koroška cesta 31
s preimenuje v
MONTAZNO PODJETJE
"CEVOVOD"
Maribor, Koroška c. 31

STANOVANJA
LEPO KOMFORTNO STANOVANJE...
SOBO V CENTRU, prazno ali...
ZA STANOVANJE pomagam...

IZGUBILETO
NEMSKI OVČAR, mlad, 8-letni...
SVEŽENJ KLJUČEV izgubljenih...
DNE 12. novembra smo na cesti...

VSEM
PREBIVALCEM
IN DELOVNIM
KOLEKTIVOM
OBČINE
METLIKE
ČESTITAJO OB
OBČINSKEM
PRAZNIKU

26. novembru

IN JIM ŽELIJO ČIMVEČ USPEHOV PRI DELU ZA
NAPREDEK IN DVIG OBČINE:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR	OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI KOMITE ZKS	OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI ODBOR SZDL	OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI ODBOR ZB NOV	OBČINSKI SIND. SVET
OBČINSKI KOMITE LMS	

METLIKA

Kolektivi Industrijskih, obrtnih in ostalih podjetij:

KMETIJSKA ZADRUGA METLIKA	KMETIJSKO POSESTVO METLIKA
KNJIGOVODSKI CENTER METLIKA	GOSTILNA »MAKAR« METLIKA
PEKARIJA METLIKA	GOSTILNA »GERBEC« METLIKA
ZAGARSKO PODJETJE METLIKA	
FOTO-KINO METLIKA	
MESTNA KLAVNICA METLIKA METLIKA	
ŠIVILJSKO PODJETJE METLIKA	
CEVLJARSKO PODJETJE METLIKA	
KOVAŠKO PODJETJE METLIKA	
KMETIJSKA GOSPODINJSKA SOLA VINOMER PRI METLIKI	
SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE METLIKA	

Vsem delovnim kolektivom čestita za občinski praznik občine METLIKA hkrati čestita za PRAZNIK REPUBLIKE — 29. november delovni kolektiv
SPLOŠNEGA MIZARSTVA IN ZAGA GRADAC
v Beli krajini

HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

INDUSTRIJA USNJA, VRHNIKA

proda osnovna sredstva, in sicer:
AVTOBUS »MERCEDES«, 38 sedežev,
AVTOBUS »OPEL BLITZ«, typ 53, 1,5 ton,
13 sedežev.
Interesenti si lahko ogledajo navedena avtobusa vsak dan, razen nedelje, od 8. do 14. ure.
- Prednost nakupa imajo državna in zadržna podjetja. - Po 20. novembru t. l. ima pravico nakupa privatni sektor.
6572-R INDUSTRIJA USNJA, VRHNIKA.

Vsem cenjenim odjemalcem in reflektantom naših proizvodov plavljenega in mletega KAO-LINA vljudo sporočamo, da bomo

sklepali pogodbe za leto 1958
od 1. decembra do 20. decembra t. l.

dnevno od 8. do 14. ure na direkciji rudnika v Črni. Interesenti lahko javijo svoje potrebe tudi samo pisмено.

Rudnik kaolina Črna pri Kamniku, LRS.
6558-R

CEMENT-OPEKA

trgovsko podjetje z gradbenim materialom na debelo in drobno,
LJUBLJANA, Vošnjakova 16,
računovodstvo 81-827, vabi cenjene odjemalce,
da za poslovno leto 1958, prijavijo svoje potrebe za gradbeni material.

Cenjenim strankam nudimo po konkurenčnih cenah ves gradbeni material, posebno še: cement vseh vrst, apno — žgano in gašeno, pleteno trstiko, salontine in cementne cevi vseh dimenzij in oblik, fazonske komade, salontino kritino, strešno in zidno opeko, votlo opeko, izolacijski material, keramične in terazzo ploščice, betonsko železo, lončene peči in kamnine, šamotno moko in opeko itd. 6545-R

UPRAVNI ODBOR in UPRAVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA MARIBOR

razpisujeta s 1. dec. 1957 ali s 1. jan. 1958 sledeča delovna mesta:

1. UPRAVNIKA GOZDNE UPRAVE PODVELKA.
2. POMOČNIKA UPRAVNIKA Gozdnega uprave BUŠE.
3. DVA INŽENIRJA gozdarstva za gradbeni odsek

Pogoji:
Pod točko 1 — inženir gozdarstva z vsaj petletno prakso v operativi, ali gozdarški tehnik s 15-letno prakso, od tega vsaj pet let na vodilnem položaju;
pod točko 2 — inženir gozdarstva, lahko tudi začetnik ali gozdarški tehnik s petletno prakso v operativi;
pod točko 3 — inženir gozdarstva s prakso v gozdnem gradbeništvu, lahko tudi začetnik, ki ima veselje do gozdnega gradbeništv in se želi v tej panogi specializirati.
Plača po tarifnem pravilniku podjetja; družinsko stanovanje v prvih dveh primerih zagotovljeno. — Pisemne vloge dostavite sekretariatu podjetja, najkasneje do konca tega meseca. 6539-R

Rudnik rjavega premoga Zagorje v Zagorju ob Savi

razpisuje delovna mesta za:

- 2 ZDRAVNIKA
splošne prakse za 2 obratni ambulanti na rudniku.
- GRADBENEGA INŽENIRJA
za samostojen gradbeni obrat — podjetje.
- GRADBENEGA TEHNIKA
za samostojen gradbeni obrat — podjetje.

Nastop službe možen takoj. — S stanovanji razpolagamo v teku dveh mesecev. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru.

Prošnje z opisom dosedanjega dela pošljite na naslov. 6538-R

TELEKOMUNIKACIJE

Industrijsko podjetje za elektrovezve
LJUBLJANA, Pržanij 24

razpisuje delovno mesto

vodje obrata za obrat III v Sežani

Program obrata je serijska izdelava ter montaža sestavnih delov in radijskih sprejemnikov.

Pogoji: elektroinženir, specializiran za šibki tok z industrijsko prakso na vodilnih mestih, elektrotehnik z večletno prakso v radiotehnik in z daljšo industrijsko prakso na vodilnih mestih.

Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. — Družinsko stanovanje bo na razpolago. Osebe ali pisemne ponudbe ter informacije v zvezi s tem na: »TELEKOMUNIKACIJE«, Industrijsko podjetje za elektrovezve, Ljubljana-Pržanij 24, p. p. 376 6541-R

DELOVNI KOLEKTIV

BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

„BETI“ METLIKA v Beli krajini

Čestita vsem delovnim kolektivom in občanom METLIKE za občinski praznik — 26. november 1957.

Hkrati čestita vsem delovnim kolektivom naše socialistične domovine za največji praznik republike — 29. NOVEMBER.

6561—6570-R

Tovarna celuloze in papirja

Videm-Krško

sprejme v službo:

- INŽENIRJA STROJNIKA
z daljšo prakso
- INŽENIRJA KEMIJE
- 2 TEHNIKA KEMIJE
- 2 STROJNA TEHNIKA
- 2 STROJNA RISARJA

Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.
Družinska in samska stanovanja na razpolago.
Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

6591-R

DOLGOLETNE IZKUŠNJE
SO JAMSTVO NAŠE EKONOMSKE
SPOSOBNOSTI IN PROSPERITETE,
KI NAM JE USTVARILA V EVROPI
MESTO MED NAJVEČJIMI EMAJLIRNICAMI

Naš proizvodni program

emajlirana navadna posoda, emajlirana poltežka posoda »IDEAL«, emajlirana težka posoda »ETERNA SPECIAL«, emajlirani sanitarni predmeti, emajlirani higiensko-tehnični predmeti, emajlirani senčniki, pokositrena posoda, pocinkana posoda, brušena in surova posoda, aluminijasta posoda, nerjaveča posoda, transportna posoda za mlekarstvo, posoda za smeti, tehnični predmeti za gospodinjstvo, garderobne omarice pločevinaste in lakirane, jekleni kotli za centralno ogrevanje, jekleni kotli za centralno etažno ogrevanje, jekleni radiatorji, jeklenke za butan-propan plin, emajlirane napisne tablice in prometni znaki ter razni odpreski. Poleg navedene serijske proizvodnje vršimo usluge: emajliranje, pocinkanje, pokositrenje in predelava jeklene pločevine — promptno in solidno.

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE
CELJE • Telefon: 22-71 • Telegram: Emajl Celje

6581-R

OBVESTILO

Obveščamo čitatelje, da »Slovenski poročevalec« v soboto, 30. novembra in v nedeljo 1. decembra 1957 ne izide. — Male oglase za petkovo številko, 29. nov. sprejemamo le do 12. ure v sredo, a okvirjene oglase pa v torek do 12. ure.

SAP - TURIST BIRO

razpisuje naslednja delovna mesta:

Za mehanični obrat v Trzinu:
KLJUČAVNIČARSKEGA MOJSTRA,
5 VISOKO KVALIFICIRANIH ALI KVALIFICIRANIH KLJUČAVNIČARJEV.

Za karoserijski in mehanični obrat v Ljubljani:
VEČ AVTOMOBILSKIH KLEPARJEV in STAVBENIH KLEPARJEV,
2 MIZARJEV,
5 TAPETNIKOVI ali POHIŠTVENIH TAPETNIKOV GALANTERISKEGA KLEPARJA,
2 LIČARJEV,
KVALIFICIRANEGA ELEKTROMECHANIKA, PROMETNEGA TEHNIKA Z DOVRŠENO AVTO-PROMETNO SOLO.

Reflektanti naj se prijavijo osebno v upravi podjetja v Ljubljani, v Središki ulici 13, kamor je nasloviti eventualne prošnje za sprejem v službo, in sicer do 2. decembra 1957. — Plače po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. 6600-R

ZDRAVILIŠČE DOBRNA

razpisuje delovna mesta:

MEDICINSKE SESTRE - laborantke
(po možnosti s prakso za vodenje hematološkega in urinskega laboratorija)

FIZIOTERAPEVTE,
BOLNICARKE in
ADMINISTRATIVNE MOČI
z nekaj prakse ali absolventke Trg. tehnikuma.

Plača po dogovoru, stanovanje in hrana preskrbljena. — Ponudbe pošljite na UPRAVO ZDRAVILIŠČA DOBRNA. 6595-R

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani

sprejme

BLAGAJNIKA

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe v ogl. odd. pod »Pošten in vesten«. 6611-R

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da nas je za vedno zapustil naš dragi oče in stari oče

FRANC PRESETNIK

posestnik iz Stožice

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 24. novembra 1957, ob 15. uri izpred hiše žalosti, Stožice 23, na pokopališču k Sv. Juriju

Zalujoči: družine Presetnik, Tonejc, Maselj.

Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je nenadoma umrla naša draga žena, teta in sestra

MARIJA KASTELIC

gostilničarka

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 25. novembra 1957, ob 9.30 izpred hiše žalosti, Zgornje Hoče 22, na pokopališču Hoče pri Mariboru.

Zalujoči: mož Franc, nečaka Tonček in Branko z ženama, nečakinja Majda, sestri Roza in Feika brata Tonček in Ferdo. Hoče, Maribor, 23. novembra 1957.

Vsem, ki ste jo poznali, sporočamo, da nas je v 64. letu starosti zapustila naša dobra mama, stara mama, sestra, teta, tašča in svakinja

ANICA DERMOTA roj. SEKŠ

vdova

Pogreb pokojnice bo v Litiži v ponedeljek, dne 25. nov. ob 15. uri popoldne iz domače hiše žalosti. Zalujoči sinovi: Janko, Boris, Marjan z družinami, sestra Mila z možem, brat Janko in ostalo sorodstvo.

Litiža, Varaždin, Matulji, Kranj, Ljublj., 23. XI. 1957.

Po težki bolezni nas je za vedno zapustila naša nepozabna, dobra, zlata mama, stara mama, prababica, sestra, svakinja, teta, sestrična, tašča

ANTONIJA ČERNE roj. ZUPAN

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 25. novembra 1957, ob 15.30 iz Nikolajevke mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: otroci Malči, Vlado, Rajko, Vlasta z družinami, brata Jože, Miro z družinami in ostalo sorodstvo Ljubljana, 23. novembra 1957.

Po ugodnih cenah prodamo

gospodarskim in združnim podjetjem sledeče:

2 KAMIONA »MERCEDES«, nosilnost 5,6 ton,
KAMION »FIAT«, nosilnost 7,5 ton,
2 PRIKOLICI ZA KAMIONE, nosilnost 5 ton,
SLAMOREZNICO »DRAVA«, brez motorja.

Razen gornjega prodamo tudi večjo količino ELEKTROMOTORJEV, jakosti od 11 do 460 KW. Za vse informacije se obrnite na: Proizvodnjo nafte — Lendava, telefon št. 9. 6580-R

»ELEKTRONABAVA«

Podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala, Ljubljana, Resljeva 18-II

is č e

2 MOČI s končano ekonom. sred. šolo ali gimnazijo za delo v deviz. oddelku, lahko tudi začasnici.

Plača po dogovoru. Nastop službe lahko takoj. Ponudbe dostavite UPRAVI PODJETJA ali se zgledite osebno. 6605-R

Trgovsko podjetje

»Delikatesa«

KRANJ

obvešča cenjene odjemalce, da bomo za Praznik Republike znižali cene blaga. Naše podjetje bo v praznikih obratovalo vsak dan od 6. do 22. ure.

Cenjenim strankam čestitamo za Praznik Republike

7030-R

Razpis

Personalna komisija pri ZVEZI ZADRUŽNIH HRANILNIC in POSOJILNIC v LJUBLJANI razpisuje:

VEČ MEST ZA DOLGOROČNI SEKTOR KREDITIRANJA
(bančni in višji bančni uslužbenci),

VEČ MEST ZA KRATKOROČNI SEKTOR KREDITIRANJA
(bančni in višji bančni uslužbenci),

MESTO PRAVNEGA REFERENTA
(pravnik — zaželena bančna praksa),

MESTO REFERENTA ZA STATISTIKO IN ANALIZE
(bančni ali višji bančni uslužbenec),

MESTO ARHIVARJA

Interesenti z ustrežno izobrazbo naj vložijo prošnje s prepisi potrebnih dokumentov do vključno 15. decembra 1957 na ZVEZO ZADRUŽNIH HRANILNIC IN POSOJILNIC v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta 4/II. 6602-R

NOVO

NA KNJIŽNEM TRGU:

VLADIMIR D. DUDINEV:

»ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA«

Cena 820 din. Roman je preveden že v 12 jezikov, čeprav v SZ ni doživel množične naklade.

GRABRIJAN - NEIDHARDT:

»ARHITEKTURA BOSNE«

Cena 3500 din. Knjiga, ki je opremljena z mnogimi slikami in risbami, je živ prikaz stare orientalske arhitekture in prehod v moderno.

VICTOR HUGO:

»NESREČNIKI« I. in II. del

Cena 2400 din.

ACO SOPOV:

PESMI

350 din.

LUCIJAN M. ŠKERJANČ:

»JURU MIHEVC«

400 din.

V nekaj dneh izdide še roman:

THOMAS MANN:

»BUDDENBROOCKOVI«

Vse knjige lahko dobite pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE

LJUBLJANA, Mestni trg 26,
Čopova ul. 3 in Trg revolucije 19.

ZA 29. NOVEMBER DELOVNIM LJUDEM
PRAV LEPO ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

UMETNEGA KAMNA, ROGASKA SLATINA

Izvršujemo raznovrstne tlake in obloge iz umetnega kamna, stopnišča, police itd. na industrijskih in stanovanjskih zgradbah v raznih krajih. 6571-R

Gozdno gospodarstvo NAZARJE

proda naslednja motorna vozila

Tovarni avto znamke OM-Orion, nosilnosti 8 ton
Tovarni avto znamke Bedford, nosilnosti 4 ton

Vozila so v voznom stanju, Ogljed je dnevno v podjetju GG Nazarje. Cena kamionov je za nakup dostopna in prilika ugodna. 6448-R

GRADBENI MATERIAL, sanitarne predmete, okensko steklo in vsakovrstno železnino vam nudijo po nizkih cenah

Tehnična trgovina na veliko in malo

»ŽELEZOGRADNJE«

MARIBOR, Partizanska c. 70

HKRATI ČESTITAMO NAŠIM DOBAVITELJEM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER. 6559-R

OBJAVA

Zaradi praznovanja državnega praznika »DNEVA REPUBLIKE« v dneh 29. in 30. novembra 1957, objavlja Trgovinska in Obrtna zbornica za okraj Ljubljana glede poslovanja trgovin in obrtnih poslovalnic naslednje:

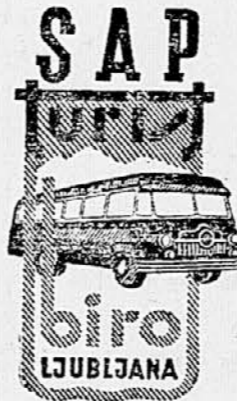
28. NOVEMBRA (v četrtek) bodo trgovine odprte neprekinjeno od 8. do 18.30, obrtne delavnice pa kot v ostalih delavnih dneh v tednu. Na ta dan bodo delile mlekarne mleko za naslednji dan.

29. in 30. NOVEMBRA so trgovine in obrtne delavnice zaprte. Izjeme so: prodajalne svežega mesa, sadja in zelenjave, goriv in maziv ter obrtne delavnice, za katere velja obvezna dežurna služba, predpisana od pristojnih OBLO za nedelje in dela proste dneve. — Mlekarne mlečne restavracije in prodajalne kruha ne bodo poslovale na dan 29. novembra, naslednji dan, dne 30. novembra pa bodo odprte mlekarne in mlečne restavracije kot ob nedeljah, prodajalne kruha pa od 6. do 13. ure.

TRGOVINSKA IN OBRтна ZBORNICA ZA OKRAJ LJUBLJANA

6592-R

Za izboljšanje prometa z najbližjimi turističnimi točkami v Delomitihih SAP-TURIST BIRO na splošno željo koristnikov razširja že obstoječo avtobusno progno s Polhovim gradcem

VOZNI RED

LJUBLJANA—POLHOV GRADEC

Velja od 23. novembra 1957 dalje

Vozi vsak dan,

km	3	2	1	odh.	Ljubljana	prih.	1	2	3
8	8.45	15.45	19.25		Dobrova		6.45	17.45	18.45
11	8.51	15.51	19.31		Gaberje		6.25	17.25	18.25
16	8.58	15.58	19.38		Log		6.20	17.09	18.09
20	9.10	16.10	19.50		Polhov gradec		6.09	17.00	18.00

- 1) voz vsak dan;
- 2) vozi ob delavnikih;
- 3) vozi ob nedeljah in državnih praznikih.

Tovarna termo-električnih proizvodov

»TOBI«

BISTRICA pri MARIBORU, pošta Limbuš,

sprejme v takojšnje zaposlitev ali po dogovoru:

ELEKTRO- IN STROJNE INŽENIRJE

za tehnični, komercialni in konstrukcijski oddelek,

VEČ ELEKTRO- IN STROJNIH TEHNIKOV

za tehnični in konstrukcijski oddelek (v pošteve pridejo samostojni konstruktorji, tehnologi in lanserji proizvodnje),

POMOČNIKA KOMERCIALNEGA DIREKTORJA

diplom. ekonomist. V pošteve lahko pride elektro- ali strojni inženir.

PRAVNEGA REFERENTA

ŠEFA ODDELKA ZA POVRŠINSKO OBDELAVO

inženir ali tehnik kemije,

TAJNICO

administrativno moč z znanjem strojepisja, stenografije in obvezno znanje tujega jezika.

Zaželena je praksa v pravni ali personalni službi,

VEČJE ŠTEVILO TEHNIKOV ali VISOKO KVALIFICIRANIH DELAVCEV

iz elektro-, strojno ključavničarske in orodjarske stroke za vodstvena dela v oddelkih,

VEČ KVALIFICIRANIH DELAVCEV

iz elektro-, strojno ključavničarske in orodjarske stroke,

AVTOMECHANIKA - MOJSTRA

za vodenje avtoparkov.

Vsi interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na gornji naslov ali se osebno javijo v upravi podjetja. — Plača po dogovoru. 2317-R

Lesno industrijsko podjetje Ljubljana, Parmova 37, sprejme v službo: materialnega knjigovodjo, Pogoji: ekonomska srednja šola z nekaj prakse. Nastop službe s 1. dec. 1957 ali 1. jan. 1958, in administratorko z večletno prakso v administraciji tajništva, po možnosti z znanjem stenografije. Nastop službe takoj ali s 1. dec. 1957. — Pismene ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitve in del pošljite na gornji naslov. 6580-R

»OLJARNA«

tovarna tehn. o.lj Ljubljana, Tovarniška 41

sprejme takoj:

VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

tarifna postavka 40 do 46 dinarjev na uro.

Ponudbe pošljite na tajništvo podjetja. 6599-R

SKIP

strojno kovinsko industrijsko podjetje

Ljubljana-Vizmarje

sprejme:

tehnične kontrolorje za jeklene konstrukcije,

varjenje in strojno obdelavo

strojne tehnike-konstruktorje,

strugarje in splošne ključavničarje.

Plača po dogovoru.

Zaželena je daljša praksa, oz visoka kvalifikacija. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno v tajništvo podjetja. 6458-R

PREVOZE

S TRAKTORJEM preko zime — nudimo.

Naslov in oglasbeni oddelku 6619-R

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki so ob tragični smrti

ANCKE ZUPET, roj. VRTACNIK stali ji ob strani in jo v tolikem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Zupet Janez in sorodniki.

Kruta usoda nam je iztrgala našo najdražjo ljubljeno hčerko, sestrico in nečakinjo

REZKO MARTINCIC

absolventko slavistike

Pogreb bo v nedeljo, ob 15. uri pop., iz hiše žalosti Dol. Jezero, na pokopališču v Cerkljici.

Zalujoči družini Martinčič Dol. Jezero, Ljubljana.

Po mučni bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče

FRIDERIK TRAPEŠAR

mizar v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 24. novembra 1957, ob 16. uri iz Vizmarjev 102.

Zalujoči: žena Francka in otroci z družinami.

Vizmarje, Kranj, Maribor, Sevnica.

Nepričakovano nas je zapustila naša zlata mamica, stara mama in teta

ANTONIJA GAJŠEK

roj. ALDORF

Pogreb bo v ponedeljek, 25. nov. 1957, ob 15. uri iz Nikolajevke mrliške veže na Zalah.

Zalujoči: hčerki Tonka, in Branka, zet Boris ter vnuk Miloš,

Ljubljana, Celje, Praga.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo, da je 23. novembra preminila

MARJEKOVA MAMA

Pokopali jo bomo v torek, 26. nov. 1957, ob 15. uri v Dravljah. Do tedaj pa leži na Zalah v Antonovi mrliški vežici.

Zalujoči ostali.

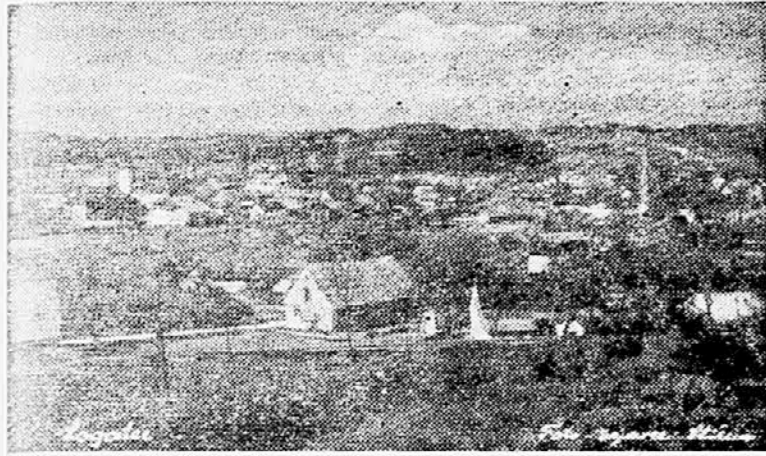
Čestitke KOLEKTIVOV IN USTANOV, OO PRAZNIKU REPUBLIKE

Iskreno čestitamo vsem državljanom Jugoslavije
za 29. november — PRAZNIK REPUBLIKE!
AGROPROMET — združeno trgovsko podjetje,
Lendava
7021-R

Kolektiv
ELEKTRO OBRAT
Ptuj
Čestita na
PRAZNIK REPUBLIKE
vsem delovnim ljudem
6985-R

Podjetje »ELEKTRO« — Slovenj Gradec
s svojimi elektro rajoni: Sočanj, Velenje, Mislinje,
Slovenj Gradec, Prevalje, Ravne na Koroškem, Vu-
sanica, Dravograd in Radlje ob Dravi.
Dobavlja potrošnikom električno energijo, projektira,
vzdržuje in gradi daljnovode, transformatorske postaje
in nizkonapetostna omrežja, gradi industrijske in hišne
inštalacije ter popravlja vse vrste električnih porabnikov
na industriji in gospodinjstvu.
Hkrati čestita vsem delovnim ljudem za PRAZNIK
REPUBLIKE — 29. NOVEMBER.
7009-R

Trgovsko podjetje »PRESKRBA« Črna na Koroškem
s poslovalnicama v »RUDARJEVEM« in »POD PECO«
iskreno čestita vsem svojim strankam za PRAZNIK
REPUBLIKE — 29. november — in se priporoča na
nadaljnja naročila.
6990-R

V POČASTITEV
PRAZNIKA
REPUBLIKE
ČESTITAJO
VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM
IN OBČANOM
LOGATEC
K POZRTVOVALNEMU
DELU PRI GRADITVI
SOCIALISTIČNE
JUGOSLAVIJE!

PRI NAKUPU ZAHTEVAJTE IZDELKE
Z NASIM ZASČITNIM ZNAKOM

»T O K O«

Tovarna kovčkov in usnjenih izdelkov DOMŽALE
KOLEKTIV ČESTITA ZA PRAZNIK
REPUBLIKE — 29. NOVEMBER IN
SE PRIPOROČA
6917-R

MIZARSTVO IN ŽAGA
ČRNCI — APAČE

IZDELUJE VSE VRSTE POHIŠTVA
IN IZVRŠUJE STAVBENO MIZARSKA DELA

★

Za PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER —
pošilja vsem svojim poslovnim prijateljem in osta-
lim delovnim ljudem najlepše želje in čestitke ter
se tudi v bodoče tople priporoča.
7019-R

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE ZKS

OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI KOMITE LMS
UPRAVA ZA
KOMUNALNO DEJAVNOST
LOGATEC

Kolektivi industrijskih, obrtnih in ostalih podjetij:

KOMBINAT LESNE PREDE-
LOVALNE INDUSTRIJE KLL,
Logatec

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
Dol. Logatec, s svojimi odseki:
strojno-pospeš., mesnica, destilar-
na eter. olj, transport, trgovina,
odkup lesa in kmet. pridelkov
in mlin

KMETIJSKO POSESTVO,
Logatec

GOSTILNA »TOLLAZZI«
Dol. Logatec

TRGOVSKO PODJETJE,
Logatec, s svojimi poslovalni-
cami: »IZBIRA«, »POD NAK-
LOM«, »TABOR« in »ZELEZ-
NINA«, Logatec

MEHANIČNA DELAVNICA,
Logatec

Kino »NARODNI DOM«,
Logatec

»HRUŠICA«

Združeno lesno predelovalno podjetje
LOGATEC

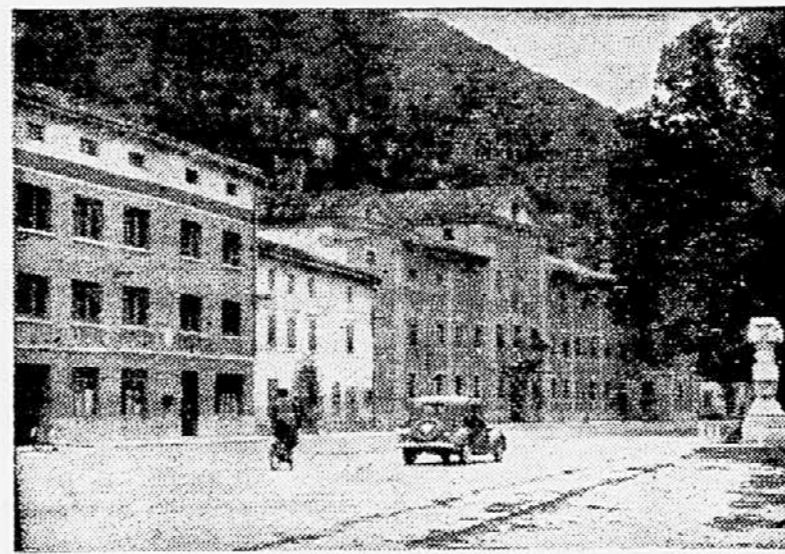
ČESTITA
VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ZA DAN
REPUBLIKE — 29. NOVEMBER 1957.

ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER — ČE-
STITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN SVOJIM
INVESTITORJEM
DELOVNI KOLEKTIV

OBRTNO GRADBENEGA PODJETJA
LOGATEC

6891—6900-R

Občinski ljudski odbor VIPAVA

Čestita vsemu prebivalstvu za
DAN REPUBLIKE z željo, da bi se
gospodarsko čim bolj dvignili in
s tem uresničili napore za dvig
življenjskega standarda in bolj-
šo bodočnost delovnega ljudstva.

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO NASLEDNJA PODJETJA:

GOSTINSKO PODJETJE, Vipava

se tople priporoča cenjenim gostom s prvovrstno
pijačo in jedajo

★

TRGOVSKO PODJETJE, Vipava

na zalogi vedno prvovrstno blago po zmernih
cena

★

MIZARSKO PODJETJE, Vipava

izdeluje najmodernejšo opremo, sprejema tudi
naročila po zmernih cenah

»MESNICA«, Vipava

oskrbuje mesto in okolico s prvovrstnim mesom

OBRTNO GRADBENO PODJETJE, Vipava

izvršuje vsa obnovitvena dela nizke in visoke
gradnje

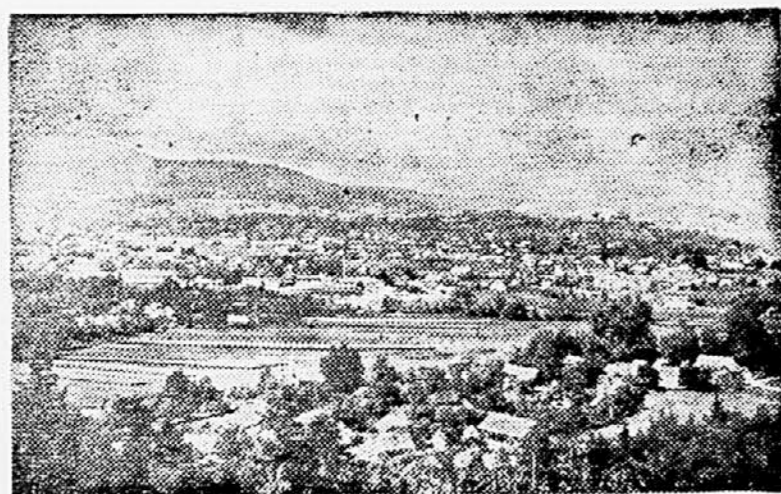
KMETIJSKA ZADRUGA, Vipava

odkupi po najvišjih dnevnih cenah gobe in
druga zdravilna zelišča

VINARSKA ZADRUGA, Vipava

se priporoča cenjenemu občinstvu s prvovrstnimi
vipavskimi vini

6831—6838-R

Za DAN REPUBLIKE čestitajo vsem prebivalcem
občine VRHNIKA in vsem delovnim kolektivom
naše socialistične domovine:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZRO

OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI KOMITE LMS
VRHNIKA

KOMUNALNA BANKA
VRHNIKA
LEKARNA Vrhnika

Kolektivi industrijskih, obrtnih
in ostalih podjetij:

VRHNIŠKE OPEKARNE
Vrhnika

SPLOŠNO MIZARSTVO
Vrhnika

GRADBENO PODJETJE
Vrhnika

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
Vrhnika

TRGOVSKO PODJETJE
Vrhnika

GOSTINSKO PODJETJE
Vrhnika

ZADRUŽNA MLEKARNA
Vrhnika

KLAVNICA
Vrhnika

OBRTNA ZADRUGA ČEV LJARJEV
Vrhnika

BEADINOVIČ BERZAD
Slaščičarna
Vrhnika

MESTNA PODJETJA KNJIGOVODSTVO
Vrhnika

KOVINSKA IN MEHANIČNA DELAVNICA
Vrhnika

PEKARNA
Vrhnika

VODOVODNO INSTALATERSTVO
Vrhnika

BRIVNICA IN ČESALNICA
Vrhnika

ŠIVALNICA
Vrhnika

DESTILACIJA »JELKA«
Vrhnika

SPLOŠNO KROJASTVO IN ŠIVILJSTVO
Vrhnika

PEČARSTVO IN PLESKARSTVO
Vrhnika

DIMNIKARSTVO
Vrhnika

ELEKTRON
Vrhnika

8 seje izvršnega odbora Sportne zveze Slovenije

Za razmah smučanja - dajmo klubom!

BOLJŠI POGOJI ZA DELO V OSNOVNIH ENOTAH BI POSREDNO VPLIVALI TUDI NA KVALITETO IN VRHUNSKI RAZRED - SANKARJI, KI STEJERJO ŽE ZDAJ VEČ KO 500 TEKMOVALCEV, BODO SE TO SEZONO USTANOVILI SVOJO ZVEZO

Čudim se tistim našim osnovnim organizacijam, ki še sploh morejo pošiljati svoje člane na tekmovanja, se dejal predsednik Smučarske zveze Slovenije dr. D. Dougan na petkovski seji izvršnega odbora Sportne zveze Slovenije. Na tem sestanku so razpravljali o problematiki zimskih športov v naši republiki.

In zares! Ko ugotovljamo zašto v kvaliteti smučanja pri nas, prihajamo hkrati vse bolj do zaključka, da pri tem ne gre za pomanjkljivosti v delu vsjih organizacij, marveč da manjka pravega razglabaneja dela prav osnovnih smučarskih celicah - klubih. Vzrok za to pa ni treba iskati v pomanjkanju navdušenja in volje med smučarji, temveč predvsem v izredno težkem materialnem položaju, kakršnen brejnemu velikemu večino vseh smučarskih klubov.

Smučarska tekmovalna so razen planiške in morda še kakšne skakalne prireditve docela pasivna. Oprema za tekmovalce je draga, ni manj pa - za klube, ki nimajo denarja - tudi vožnja in oskrba tekmovalcev.

Kaj bi bilo ukreniti sprčo tega? Zastopniki smučarske in športne zveze so bili mnenja, da bi bilo treba še učinkoviteje prepričevati komune, naj podpirajo športno dejavnost. Posebno za smučanje, ki je pravi ljudski sport in za katero so v Sloveniji res male povsedne dni pogoji, bi moralo biti več razumevanja.

Ce bi bilo za razmah smučanja v klubih boljšji pogoji, bi se to poznalo v kvaliteti in seveda tudi pri vrhunskih tekmovalcih. Teda bi strokovna in morda tudi materialna pomoč zveze padala na plodna tla. Tako pa je pravzaprav vse samo krpanje. Ce da je Smučarska zveza Jugoslavije sedaj kakšna sredstva tekmoval-

cem, jim pravzaprav daje le-ta za osnovo, ne pa isto pomoč, ki bi jo potrebovali za prehod v vrhunski razred. Med razpravo o težavnem položaju smučarjev so govorili tudi o pomanjkanju trenerjev, objektivnih težavah, ki nastajajo zaradi pomanjkanja umetnih skakalnic in drugih sodobnih pripomočkov za trening, o nujni za živitev dela v bohinjskem kotu in gornjesavski dolini, o pomenu znanstvenega dela in proučevanja itd. Beseda je bila tudi o potrebi, da bi sedež Smučarske zveze

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

čudim se tistim našim osnovnim organizacijam, ki še sploh morejo pošiljati svoje člane na tekmovanja, se dejal predsednik Smučarske zveze Slovenije dr. D. Dougan na petkovski seji izvršnega odbora Sportne zveze Slovenije. Na tem sestanku so razpravljali o problematiki zimskih športov v naši republiki.

In zares! Ko ugotovljamo zašto v kvaliteti smučanja pri nas, prihajamo hkrati vse bolj do zaključka, da pri tem ne gre za pomanjkljivosti v delu vsjih organizacij, marveč da manjka pravega razglabaneja dela prav osnovnih smučarskih celicah - klubih. Vzrok za to pa ni treba iskati v pomanjkanju navdušenja in volje med smučarji, temveč predvsem v izredno težkem materialnem položaju, kakršnen brejnemu velikemu večino vseh smučarskih klubov.

Smučarska tekmovalna so razen planiške in morda še kakšne skakalne prireditve docela pasivna. Oprema za tekmovalce je draga, ni manj pa - za klube, ki nimajo denarja - tudi vožnja in oskrba tekmovalcev.

Kaj bi bilo ukreniti sprčo tega? Zastopniki smučarske in športne zveze so bili mnenja, da bi bilo treba še učinkoviteje prepričevati komune, naj podpirajo športno dejavnost. Posebno za smučanje, ki je pravi ljudski sport in za katero so v Sloveniji res male povsedne dni pogoji, bi moralo biti več razumevanja.

Ce bi bilo za razmah smučanja v klubih boljšji pogoji, bi se to poznalo v kvaliteti in seveda tudi pri vrhunskih tekmovalcih. Teda bi strokovna in morda tudi materialna pomoč zveze padala na plodna tla. Tako pa je pravzaprav vse samo krpanje. Ce da je Smučarska zveza Jugoslavije sedaj kakšna sredstva tekmoval-

cem, jim pravzaprav daje le-ta za osnovo, ne pa isto pomoč, ki bi jo potrebovali za prehod v vrhunski razred. Med razpravo o težavnem položaju smučarjev so govorili tudi o pomanjkanju trenerjev, objektivnih težavah, ki nastajajo zaradi pomanjkanja umetnih skakalnic in drugih sodobnih pripomočkov za trening, o nujni za živitev dela v bohinjskem kotu in gornjesavski dolini, o pomenu znanstvenega dela in proučevanja itd. Beseda je bila tudi o potrebi, da bi sedež Smučarske zveze

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

Reporter Petrarca

Petrarca, veliki pesnik nezmisljen sonetov Lavri, tako-le opisuje važen politični dogodek

Moje časa - obglavljenje dože beneške republike zaradi veleizdaje: Mlademu dožu je sledil starejši. Pozno je dobil v roke krmičlo svojega rojstnega mesta, vendar prezgodaj, da bi bilo dobro zanj in za republiko. To je bil Marin Falieri, mož, ki ga je dolgo poznal, in o katerem sem se motil. Njegovo srce ni bilo zadovoljno z najvišjo častjo, ker je stopil v doževo palačo z levo nogo.

Dože torej, ki je bil v tem mestu vedno čaščen kot bože

bitje, saj je bila to stoletja najvišja služba v Benetkah, so obglavili v predverju njegove palače. Če hoteli povedati točno poročilo, ne morem navesti vzrokov za njegovo nasilno smrt. Opravičila zanj nima nihče. Pravijo, da je hotel spremeniti ustroj republike, ki so ga zakoniti predniki.

Zgodilo se mu je, kot komaj kdaj kakemu človeku. Medtem, ko je bil še beneški odposlanec na papeževem dvoru v Avinjonu zaradi mirovnih pogajanj, ki sva jih nadprej jaz, nato se on brezuspešno vodila, so mu ponudili doževo čast, ne da bi se zanj kdaj trudil, saj da bi o tem sploh kaj vedel. Vrnil se je domov kot dož, izmislil si je, kar se nihče nikoli, in tudi pretrel, kar se nihče nikoli. Novica je tako izredna, da je v našem času gotovo med najvažnejšimi, posebno če upoštevamo običaje beneškega mesta in si predstavljamo, kako velike

apremembe lahko povzročijo smrt tako pomembnega človeka. Moja sodba? Ljudstvo ni krivo, če smemo verjeti govoricam. Do mesrečnega človeka čutilim usmiljenje in ogorčenje hkrati. Ne vem pa, kaj je smolva v zadnjem času svojega življenja, ko se je dvignil tako visoko.

Bodočim dožem naj bo ta dogodek priča, da niso nikoli vladarji, niti ne knezi, temveč s častjo obremenjeni sužnji svoje republike.

Preprosto zdravilo Zelo malo ljudi ve, da je mazilo intil produkt dezilacije bitumenskega škrliljevca. Kamen škrliljevca, ki vsebujejo žemeljsko smolo, segrevajo, nastajajoče hlape zbirajo in jih hladijo. Ohlajeni hlapi se strdijo v zdravilno mazilo. Tako dobijemo smolo uporabljajo le v medicini ker vsebuje mnogo žvepla.

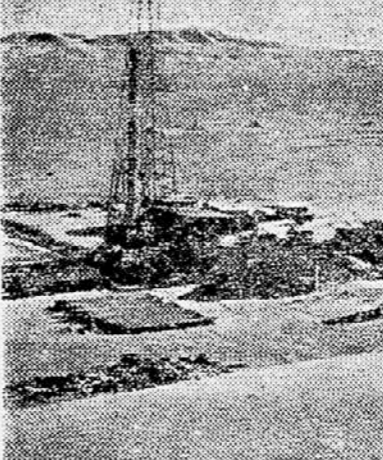

Za družinski album (in za publiko seveda tudi) je namenjena ta lepa fotografija družine Todd. Hčerka Elisabeth Frances je stara ravno 80 dni in zdravnik pravi, da je prezgodaj rojeno dete zdaj že izven nevarnosti. Starša - Liz in Mike - sta presrečna.

Cestni orjak

V Franciji so zgradili največji tovorni avtomobil na svetu Namenjen je za transporte po Sahari. Motor ima 600 konjskih moči. Vozilo stoji na desetih kolesih, dolgo je 15, široko pa 4,5 metra. Nosilnost tega cestnega orjaka je 120.000 kg. Ta največji tovornjak na svetu pa ne bo mogel voziti po francoskih cestah. Samo izjemno so dovolili njegovim konstruktorjem, da prepeljejo konvoj teh orjakov po cesti Pariz-Bordeaux in francoski javnosti pokažejo vozilo, ki bo prevažalo sto in več ton bremen na puščavskem pasiku pri temperaturi 60 stop. C.

NOVA VRTANJA NA PETROLEJSKIH POLJH V SAHARI

Po rezultatih, ki so jih dobili po drugem vrtanju na petrolejskih poljih pri D'Hassi R'Mel, pokrajini južno od Laghouata, vsebuje kubični meter plena 190 g benecinskih hlapov. Prvi prvim vrtanju so dobili 170 g bencina. Rezerve plena cenijo na 30 milijard kubičnih metrov, tako da se vlada v Alžiru resno ukvarja s mislijo, da bi uporabili za transport tega plena »pipeline«. Po količini benecinskih hlapov sklepajo, da je pod plastjo plena še rezervoar z nafto.

Drobne zanimivosti

Največje gledališče na svetu imajo na otoku Kubi v glavnem mestu Habana. V njem je prostora za 6.500 gledalcev. Največji hotel je »Conrad Hilton Hotel« v Chicagu s 25 nadstropji, 2000 strešnic in strešnicami ter 70 telefonisti. Največja palača na svetu je Vatikan. Ima 1400 prostora, med njimi nad 100 kapelic - toda malo kopalin. Najstarejša zakonca sta ukrainska stotnica, ki sta poročena že 82 let. Pišeta se izgubljevici. Največ »Oscarjev« je prejel oče risanega filma Walt Disney. V zadnjih 24 letih jih je dobil kar 24. Največji orkester na svetu je nastopil leta 1872 v Bostonu ob nekem nacionalnem prazniku. Igralo je 2000 glasbenikov, pelo pa 20.000 pevcev in pevki. Rekord v porokah je dosegla Amerikanka Nina O'Nally, natakarica v nekem baru v Los Angelesu. Nedavno je stala s sedemnajstim ženitnikom pred mestnim matičarjem.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Množično in tudi kvalitetno

LJUBLJANA, 23. nov. Letošnje republiško prvenstvo v namiznem tenisu je rekondniudežki začelo popoldne v veliki dvorani T.V.D. Partizan Trnovo. Sodelujejo igralci iz vseh krajev Slovenije, in sicer 80 članov (A kategorije), 82 članov (B kategorije), 66 mladincev, 32 članic, 21 mladink, 28 pionirjev in 12 pionirk. Prijavljenih je še 31 moških parov, 26 mladinskih dvojic, 14 ženskih parov, 9 parov mladink in 24 mešanih parov.

Pogled v trnovsko dvorano je zares privlačen. Na osemih mizah se vrtijo dokaj zanimive igre. V povprečju in na vrhu moramo priznati viden napredek slovenskega namiznega tenisa.

PRED POLDNEVOM

Najzanimivejši igra dopoldanskega srečanja sta bili med člani A, kjer sta se za eno mizo pomerila Cesenj (Triglav) in Mlekuz (Ljubljana), na drugi pa Mariborčan Piric in Odredovce Sedec. Če bi bilo za razmah smučanja v klubih boljšji pogoji, bi se to poznalo v kvaliteti in seveda tudi pri vrhunskih tekmovalcih. Teda bi strokovna in morda tudi materialna pomoč zveze padala na plodna tla. Tako pa je pravzaprav vse samo krpanje. Ce da je Smučarska zveza Jugoslavije sedaj kakšna sredstva tekmoval-

cem, jim pravzaprav daje le-ta za osnovo, ne pa isto pomoč, ki bi jo potrebovali za prehod v vrhunski razred. Med razpravo o težavnem položaju smučarjev so govorili tudi o pomanjkanju trenerjev, objektivnih težavah, ki nastajajo zaradi pomanjkanja umetnih skakalnic in drugih sodobnih pripomočkov za trening, o nujni za živitev dela v bohinjskem kotu in gornjesavski dolini, o pomenu znanstvenega dela in proučevanja itd. Beseda je bila tudi o potrebi, da bi sedež Smučarske zveze

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.

Sankarji bodo samostojni Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Doslej so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere za dozorele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

bor SZS se je strinjal s takim predlogom sankarjev, ki bodo v prihodnjih mesecih pripravili skupščino nove organizacije. Ker taka zveza v jugoslovanskem okviru še ne deluje, bodo slovenski sankarji verjetno ostali še naprej pod okriljem Smučarske zveze Jugoslavije.

V Sloveniji so pogoji za velike razmah sankarskega športa. Ze sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske vožnje. Predavnik sankarskega odbora so oblikovali tudi, da bodo posvetili vso pozornost razširitvi te panoge z Gorenjske na Dolenjsko, Primorsko in Štajersko; ter skušali sankanje še bolj odmakniti kot razvedrilni sport.

Slovenski sankarji pripravljajo že letos veliko revijo na Bledu. Ta prireditev naj bi ne bila samo kvalitetno športno tekmovalno z delcibo odličnih tujih tekmovalcev, temveč obenem tudi najbolj množično srečanje slovenske mladine - na sankah.